ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

23. 3. 1984. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLV • 25 ДИН

БРОЈ 1682

ТИСА МИ НИЈЕ ОПРОСТИЛА

Веровали или не!

• Најмлађи куглаш •

РОНИ ЦИГНАРОВИЧ ИЗ ВЕСТ МЕФЛИНА ИЗ ПЕНСИЛВАНИЈЕ (САД) ПОЧЕО ЈЕ ДА СЕ ТАКМИЧИ У КУГЛАЊУ СА САМО ДВЕ ГОДИНЕ.

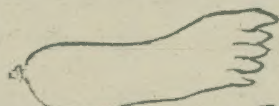
ПЕРСИЈСКИ ХРТ (САЛУКИ)

НАЈСТАРИЈИ ДОМАЋИ ПАС НА СВЕТУ, МОЖЕ ДА ТРЧИ БРЗИНОМ ОД 80 КМ/Ч, А ЛОВИ БОЉЕ ПОМОЋУ ЧУЛА ВИДА НЕГО МИРИСА. СТАРИ АРАПИ КОРИСТИЛИ СУ ГА ЗА ЛОВ НА ХИТРЕ ГАЗЕЛЕ, А ЕГИПЋАНИ СУ ГА ТОЛИКО ЦЕНИЛИ ДА СУ ЧЕСТО БАЛСАМОВАЛИ ЊЕГОВО ТЕЛО.

КЕУНГ НГ

ИЗ БОСТОНА (САД) 6. ЈАНУАРА 1983. МИРНО ЈЕ ЗАСПАО У СВОЈОЈ ХОТЕЛСКОЈ СОБИ. ИЗНЕНАДА, ОДЈЕКНУЛА ЈЕ СНАЖНА ЕКСПЛОЗИЈА КОЈА ЈЕ ПОТПУНО РАЗНЕЛА ЗГРАДУ, А КЕУНГ СЕ, ЛЕЖЕЋИ НА КРЕВЕТУ, ЗДРАВ И ЧИТАВ НАШАО НА ВРХУ РУШЕВИНЕ.

ЛИМУН

У ОБЛИКУ ЉУДСКОГ СТОПАЛА ИЗРАСТАО ЈЕ У БАШТИ МАЈКЛА АЛВАРАДА ИЗ КАЛИФОРНИЈЕ (САД).

РОБОТ

НА ПАРНИ ПОГОН НАЛИК НА ЧОВЕКА ИЗРАЂЕН У СЈЕДИЊЕНИМ ДРЖАВАМА 1868, ВУКАО ЈЕ ЗА СОБОМ ТЕРЕТНА КОЛИЦА.

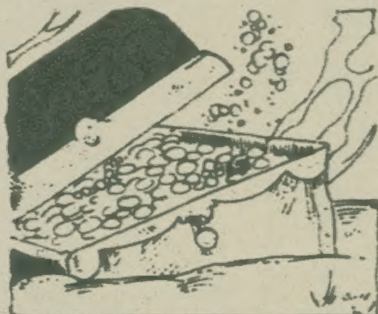

Лос

КОГА ЈЕ НА АЉАСЦИ 1979. УЛОВИО НЕМАЦ ХЕЛМУТ БЕНЕР БИО ЈЕ ТЕЖАК 810 КГ. А ИМАО ЈЕ РАСПОН РОГОВА ОД 185 ЦМ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ● ● ●

● ● ● око обала Кокосовог острва у Тихом океану, које припада Костарики, установљено је да је некада давно потопљено гусарско благо процењено на пет стотина милиона долара. До сада је било више безуспешних покушаја да се ово злато и сребро пронађе на морском дну па су недавно власти ове мале средњоамеричке државе пристале да Немац Хејдон учини нов покушај. Кажу да Хејдон поседује неке „натприродне" моћи, а за овај покушај биће му потребна два помоћника које ће он хипнотисати и посебно обучити.

● ● ● израчунато је да северну Земљину хемисферу покрива око 2400 кубних километара снега, а у сваком кубном дециметру овог меканог покривача налази се око 650000 кристала снега.

● ● ● јапанска фирма NEC из Токија произвела је телефон који симултано преводи са јапанског на енглески и шпански и обратно. Овај апарат може да преводи око 150 устаљених фраза на сва три језика, а стручњаци ове фирме и даље раде на усавршавању изума.

● ● ● ракови у рекама су најбоља гаранција да је вода чиста. Ово старо правило потврдили су совјетски научници из института Казахрибовод. Управо из тих разлога ускоро ће на хиљаде ових зглавкара бити бачено у Бухтарминско језеро у Казахстану.

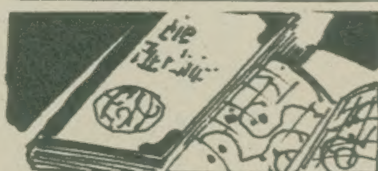
● ● ● у Финској ће бити отворен музеј сауна. Он ће заузети површину од десет хектара на којој ће бити приказани многи типови финских купатила из разних епоха. Најстарија сауна потиче из 1764. године.

● ● ● у времену од 1415. до 1432. у Зворнику се формирала најјача дубровачка насеобина на подручју средњовековне Босне. Главно занимање Дубровчана била је трговина сребром које су набављали из суседних рудника.

● ● ● Александра Михајловна Колонтај (1872–1952), совјетски дипломата, била је прва жена амбасадор на свету.

● ● ● у општинској библиотеци у Берлину чува се атлас који је изборни кнез од Бранденбурга добио на поклон. Атлас је дугачак 170 cm, широк 110, а тежак 175 килограма. Садржи 35 великих мапа које су средином 17. века израђене у Амстердаму. Слични атласи могу се наћи и у универзитетској библиотеци Ростока (НДР) и у Британском музеју.

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ЧЕКАМ ВЕЋ ВИШЕ ОД ПОЛА САТА... МОЛИМ ВАС, ПРОВЕРИТЕ ДА ЛИ ЈЕ ВАШ ШЕФ СЛОБОДАН!

ИДЕМ!

СТРИЧЕ БАЈО, ТАЈ ПРЕДСТАВНИК ФАБРИКЕ СПАЈАЛИЦА И ХЕФТАЛИЦА ТЕ ЈОШ ЧЕКА!

РЕЦИ МУ ДА САМ ЗАУЗЕТ, И ДА ГА МОЛИМ ДА САЧЕКА ЈОШ ДЕСЕТ МИНУТА!

АЛИ, ОН ТЕ ЧЕКА ОД ЈУТРОС...

...А ЗА ДЕСЕТ МИНУТА ЋЕ ПАУЗА ЗА РУЧАК!

ТО И ЧЕКАМ... ОН ОДАВНО ПОКУШАВА ДА МИ ПРОДА ЊИХОВЕ НОВЕ СПАЈАЛИЦЕ...

...ПА ЋЕ МЕ, КАО ПОТЕНЦИЈАЛНОГ КУПЦА, СИГУРНО ПОЗВАТИ НА РУЧАК!

7-24

ЗАР НИКО НЕ ЗНА ДА УМИРЕМ?

ШЋУЋУРЕН НА СТЕНИ, ПОКУШАО ЈЕ ДА РАЗМОТРИ СВОЈУ СИТУАЦИЈУ: НИЈЕ ИМАО ЧИМЕ ДА ЗАПАЛИ ВАТРУ. БАТЕРИЈА ЈЕ БИЛА НЕУПОТРЕБЉИВА, ДОГЛЕД НАПРСАО И УНИШТЕН. НИЈЕ ИМАО НОЖ, А ОКО ЊЕГА – САМО МОРЕ...УНЕДОГЛЕД.

Таласи су се са чамцем тридесетпетогодишњег Свера Барнеса поигравали као са ораховом љуском. Налазио се између норвешких острва Аскрова и Сваној, са своје десне стране, видео је сиве обрисе Рексте и Кина, последњих острва пре северног Атлантика. Иза њих се налазно још само Итеројане, неколико стена са светиоником, а иза њега отворено море – све до Исланда. Био је 17. октобар 1982. године, прохладан недељни дан. Око три по подне Свере је из Фдороа, рибарског и бродоградилишног центра шездесетак километара јужно од Бергена, чамцем кренуо ка острву Скорпо, четрдесетак миља јужно. Имао је тамо колибу и хтео је да је окречи пре почетка праве зиме. Пут га је водио кроз три фјорда, па између густо начичканих острваца уз саму обалу. Прогноза за тај дан није обећавала ништа добро, али се Свере није бринуо: веровао је да ће се до мрака докопати заклона прибалних острваца

Квар

На себи је имао фармерке и тамноплаву морнарску јакну. Као и увек, у руксак је спаковао велику батеријску лампу и доглед, а онда после краћег премишљања, убацио унутра још и неколико шака муниције: понеће „маузерку", можда ће му уз пут доспети шака и нека ласица... Пољубио је жену Лил и трогодишњу Ану Ели и кренуо на пут.

После само сат пловидбе, мотор је стао. Бернес се није нарочито забринуо. Имао је диплому бродског инжењера и знао је како да поправи мотор.

Из све снаге је завеслао, ушао у заклон острва Аскрове и на седамдесетак метара од обале бацио сидро. Извукао је мотор и почео да га поправља. Није му требало много да установи квар: један вентил у пумпи за гориво се сломио. Био је то безначајан квар да је имао резервне делове и сав потребни алат. Овако је морао поново да састави пумпу без сломљеног вентила и да се нада да ће и тако радити.

Још је састављао мотор кад је крајичком ока угледао како светла Рексте плове крај њега. Заокупљен мотором, прекасно је приметио да се сидро откачило и да су га таласи одвукли назад. Нису пловила светла Рексте, пловио је и то натраг ка отвореном мору!

Извуче ли га море ван залива Рексте, наћи ће се у узбурканом северном Атлантику. Морао је по сваку цену некако да се докопа острва Кин! Само како? За две године каратеа мишићи су му очврсли, али је чамац дуг пет метара био претежак, а струја око острва прејака. У три маха је Сверс уз крајњи напор успевао да се приближи Кину, једном чак на свега педесет метара даљине, али је струја победила. Нејасни обриси острва полако су бледели...

Преостајао је још светионик Итеројане, две миље ка отвореном мору даље. Ветар га је носио право ка њему, али су водене струје вукле чамац ка западу. Бернес је беспомоћно гледао како га вода носи од светала која су у једном тренутку била на свега 300 метара од њега.

Постојала је још једна, последња шанса: пар хри-

ди званих Дубок звук и Санке, одмориште за галебове, претња за бродове. Не успе ли да их се домогне, готов је.

Последња стена у Норвешкој

Свом снагом налегао је на весла док су се високо над њим пропињали тамни таласи, а руке му трнуле од студени и пене која га је ношена ветром шибала по целом телу. Узалуд: дубок звук остао му је иза леђа, струја га је носила ка Санкама. Снагом коју даје очајање, успео је да се отргне из гвозденог загрљаја струје и улети у мали затон у облику слова В на самом рубу западног краја хриди – руб последње стене у Норвешкој!

Чамац се у том тренутку преврнуо одбацивши Бернеса у водени вртлог између стена. Са чизмама на ногама није могао уза стене, склиске као стакло.

Скинуо их је и тек тако босоног успео да се узвере. Дочекала га је несносна хладноћа. Ако хоће да преживи ноћ, мораће да се врати у воду и некако скине цираду са чамца.

Мало пливајући, мало газећи кроз воду, успео је да извуче чамац до плићака, скине цираду и извуче је на хриди. Онда се вратио по пушку. После треће „шетње" кроз ледену воду имао је и руксак са догледом и муницијом. Пошто је провео у води сат био је толико исцрпљен да је једва успео да се врати на хриди. Тако рећи онога тренутка када је око себе обмотао цираду, изгубио је свест.

Пробудио се у зору мокар и промрзао до костију и с муком устао. Тек тада је видео да је синоћ тешко израњавио табане. Потражно је погледом чизме: десне нигде није било, леву је једва успео да навуче на натечену ногу. Одшепао је до руба хриди. Море је однело чамац.

Одлучио је да мало извиди околину. Налазио се на громади сивкастоцрног гранита дугачкој око деведесет, широкој двадесет метара, уздигнутој над површином мора око 45 метара. Нигде ама баш ништа није расло. Окусио је кишницу из удубина стена: сланкаста, али ипак питка... Око три стотине метара према североистоку, налазио се Итеројане. Раздаљина и није била тако велика, али како да је човек преплива по таквом времену? Уосталом, они са светионика ће га сигурно већ приметити. Морају да га примете!

Скинуо је јакну, натакао је на весло и почео да маше. Ништа. Бернесу је синуло: мора да је насупрот сивкастоцрној позадини хриди видљив отприлике као камелеон! Испалио је један метак из „маузерке", а онда схватио колико је и то смешно: очекивао је да неко усред олује чује вађење чепа...

Шћућуривши се на дасци коју је избацило море, покушао је да размотри своју ситуацију. Није имао чиме да запали ватру. Батерија је била неупотребљива, доглед напрсао и уништен водом. Није имао хране. Није имао нож. Могао је једино да чека и да се нада.

Свереове туробне мисли прекинуо је један галеб. Зграбио је пушку нанишанио и чекао. Птица је летела директно изнад његове главе, раширених крила, на два метра висине. Повукао је ороз и галеб му је пао пред ноге. Био је страшно гладан, али не довољно – још не. Ставио је птицу под главу, уживајући у краткотрајној топлоти сићушног тела.

У тренутку када се ово догађало, Лил Бернес је већ била довољно узнемирена да телефонира пријатељима који су живели на копну преко пута Скорпеа. Њихов одговор је није умирио: „Не, нисмо га видели, али ћемо се распитати". Лил је обузело непријатно предосећање. Одједном је била убеђена да њен муж није ни стигао до острва. Сутрадан су алармиране спасилачке екипе.

Нађе више нема

Болови у десној нози постали су тог јутра неиздржљиви, а месо око њих попримило претећу црну нијансу. Имао је ипак разлога да се радује: знао је да је акција спасавања почела јер је приметио прво хеликоптер, а онда и неколико мањих авиона. Истина, држали су се севера, ваљда следећи југоисточне ветрове.

У среду ујутро ветар је ојачао на седам чворова. Два пута у току тога дана спасилачки хеликоптери пролетали су крај хриди, једном на свега 150 метара даљине. Сверe је махао јакном, али га посаде ниједном нису приметиле. Вера да ће га спасти је чилела. Да би се окрепио и утолио сада већ неиздржљиву глад, Сверe је рукама очерупао галеба и појео живо месо.

Увече више није могао да издржи: скинуо је јакну и у рукаве гурнуо промрзле ноге. Читаве ноћи ударао је шакама по поцрнелој десној нози у очајничком настојању да одржи циркулацију, помисао на гангрену га је ужасавала.

У четвртак послеподне с операције спасавања Свера Бернеса скинут је епитет „приоритетна". То је значило да се трагање не прекида, али да су изгледи да буде нађен жив слаби. Те вечери је 20 миља од Санки нађен и његов чамац. Лил Бернес је знала шта то значи: да нађе више нема...

Петог или шестог дана Сверe је изгубио појам о времену. Напустао је платнени заклон само да би са стена промрзлим рукама стргао морске пијавице и набрао морску траву – његов једини оброк откако је појео галеба. Свакога дана испаљивао је по један метак како му пушка не би зарђала.

У петак није видео ниједан спасилачки хеликоптер или авион, одустали или ме траже на неком другом месту? Бодрила га је једино чињеница да је неким чудом нога почела да му се опоравља. Упорно је радио склекове како би на незамисливој хладноћи одржао циркулацију.

У недељу га је очајање савладало. Узео је пушку и покушао да погоди камени темељ светионика Итеројане. Видео је да је метак подигао дим и прашину, али се нико није појавио. Покушао је и у понедељак, резултат је био исти. Зар нико никада неће сазнати да чучи на тим стенама и полако умире од хладноће и глади?

Нисам ти препознала глас

Светионичар Леиф Бјернсен и његов помоћник Тригве Стремен данима нису ни слутили да се, тако рећи под њиховим прозором, води очајничка борба за живот. Онда је у понедељак увече Бјернсен упитао друга:

– Како ти је данас ишло гађање?

Стремен је био страствени стрелац и готово свакодневно је вежбао на стенама иза светионика.

– Данас уопште нисам вежбао – одговорио је.

– Стварно? Знам да сам чуо пуцњеве...

Леиф је на читаву ствар заборавио. Тригвеу нешто није било јасно... Следећег јутра отишао је до мале бетонске платформе у подножју светионика и дуго и упорно гледао у правцу Атлантика: нигде ништа.

Нешто касније истог дана Тригве је зачуо неки чудан звик и одмах истрчао напоље. Овога пута сумње није могло бити: јасно је чуо два пуцња из пушке! Онда је угледао човека: стајао је на једној хриди испред њега и махнито махао. Махнуо му је у одговор.

Петнаест минута касније Бјернес и Стремен налазили су се у чамцу, довољно близу Свереа да су могли да му виде лице. Сада им је већ било јасно да је њихов тајанствени стрелац Сверe Бернес, човек за кога се већ данима веровало да је мртав.

Пошто се огрејао и попио кафу, Сверe је назвао телефоном Лил:

– Ја сам – рекао јој је – Сверe...

Уверена да је реч о суровој шали, Лил Бернес је бризнула у плач. Тек када је Сверe почео да се смеје, поверовала му је:

– Нисам ти препознала глас.

–Па да знаш да сам се и изменио.

Запањујуће мало, испоставиће се. За десет дана колико је провео на хриди, Бернес је изгубио само девет килограма. Сем губитка тежине, доктори болнице у Флороу нису установили ништа друго. Једноставно, Сверe Бернес је био апсолутно здрав човек, па су га после само једног дана отпустили из болнице.

Невреме које је почело оне вечери када је Сверe нашао уточиште на „стени" трајало је три недеље. За све то време, олуја се стишала само једном – у среду, 26. октобра онога дана када је он нађен. Била је то вероватно последња прилика да неко чује хице из „маузерке".

М. И.

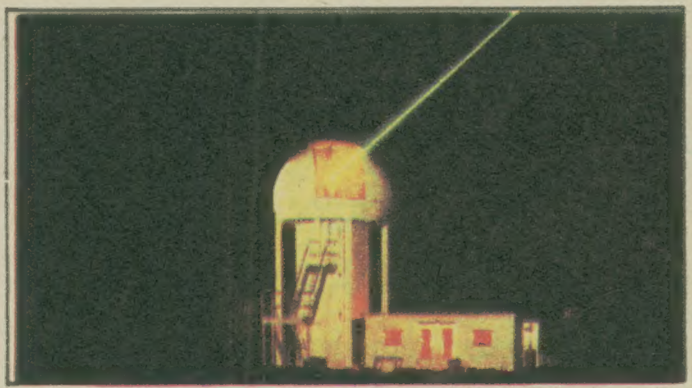
ХОЋЕ ЛИ НЕСТАТИ СРЕДОЗЕМНО МОРЕ

Геофизичари су одавно утврдили да на усијаном језгру Земље „плута" кора подељена пукотинама у неколико огромних острва, у ствари тањих или дебљих блокова који се повремено покрећу и изазивају земљотресе.

Прошлог октобра покренула су се таква два блока које називају афрички и евроазијски. Том приликом Турска, која се налази између њих, доживела је највећа разарања и то у области Ерцурум где је десетине села разорено а у рушевинама страдало на хиљаде људи. У среду, двадесетог новембра, покренула су се и два мања блока: медитерански и јадрански. Овог пута штета је била углавном материјална: у околини Парме у Италији износила је на стотине милијарди лира.

За разлику од већине нас, геофизичари добро знају да су ова два земљотреса потпуно различите природе, иако је механизам исти: изазвало их је померање поменутих блокова. Дакле, зна се да они постоје (има их двадесетак) и да се крећу, али доскора ником није полазило за руком да сними њихово кретање и измери га... Онда је неком синула идеја – учиниће то уз помоћ ласера и вештачког сателита...

Чезаре Албанези, из Сектора за посматрање Земље италијанског Националног савета за истраживање каже да су они тренутно у стању да на овај начин прецизно прате свако померање, чак и када оно износи само неколико центиметара годишње. Нису, међутим, једини на овом послу и у овом делу Земље. Само на обалама Медитерана има бар девет оваквих станица од којих су неке покретне и камионом се могу пренети на било које место.

Лопта тешка 400 килограма

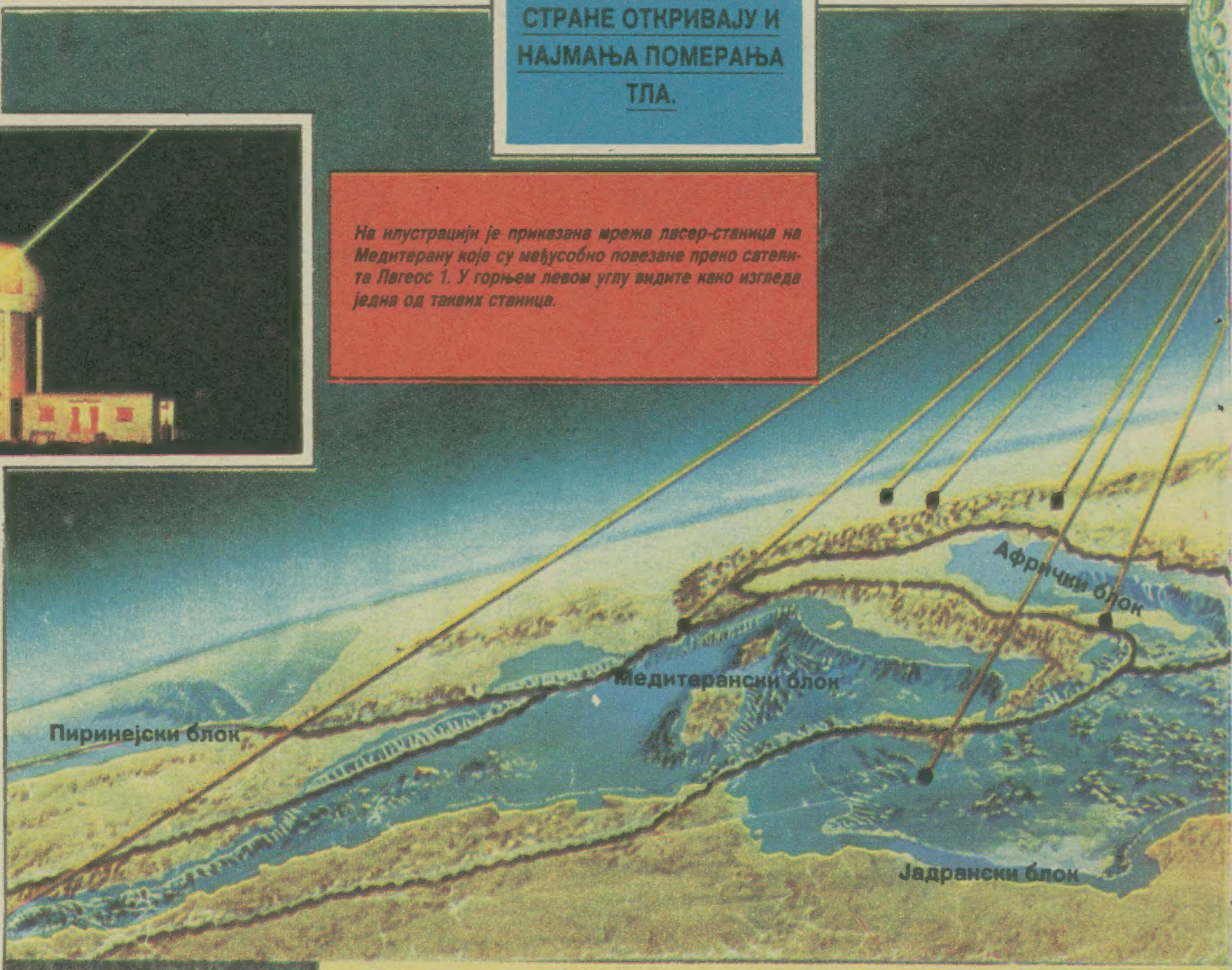
Техника о којој је реч у слободном преводу могла би да се назове: „ласерско поравнање уз помоћ сателита". Равнање због тога што кад се блокови Земљине површине покрену, да би њихово померање могло да се измери, потребна је једна помоћна тачка, као нека врста оријентира изван тог простора која се, у датом тренутку, може сматрати непомичном; а та тачка је вештачки сателит Лагеос 1. За ову намену лансирала га је још 1976. америчка NASA. Метална лопта тешка око 400 килограма не носи никакву апаратуру већ је покривена са 426 огледала и окреће се око Земље по строго утврђеној орбити, на удаљености од шест хиљада километара.

Италијани, на пример, из своје станице у месту Матера које се налази на јадранском блоку лансирају у правцу сателита ласерски зрак који се одбија од неког од огледала и враћа се на Земљу, односно на место одакле је кренуо. Време које том приликом утроши обезбеђује само податке о удаљености сателита у датом тренутку. Међутим, кад две или више станица на различитим блоковима – са којима су у вези – учине ово исто, добија се читава серија замишљених троуглова чији је један угао окренут у правцу сателита. У том случају његове стране означавају удаљеност станица од сателита а основа – раздаљину између две станице.

Ако се у току два мерења испостави да су се две странице троугла продужиле, то значи да се продужила и основа троугла, односно да су се две станице тј. два блока удаљила један од другог. И обрнуто: ако су се странице скратиле, скратила се и основа, приближиле су се станице које се налазе на крајевима основе троугла.

Већ се користи и један други сличан систем за утврђивање померања континенталних блокова који је увео Енцо Боски, геофизичар из Болоње. По овом систему два радио-телескопа, постављена на два различита континентална блока, хватају исти сигнал из свемира. Свако и најмање померање казаљке са

КАД СЕ СВЕТЛОСТ УПУЋЕНА СА ВИШЕ МЕСТА НА ЗЕМЉИ, ОДБИЈЕ ОД НЕКОГ ОД 426 ОГЛЕДАЛА НА ЛОПТАСТОЈ ПОВРШИНИ ЛАГЕОСА 1, ДОБИЈАЈУ СЕ ЗАМИШЉЕНИ ТРОУГЛОВИ ЧИЈЕ СТРАНЕ ОТКРИВАЈУ И НАЈМАЊА ПОМЕРАЊА ТЛА.

На илустрацији је приказана мрежа ласер-станица на Медитерану које су међусобно повезане преко сателита Лагеос 1. У горњем левом углу видите како изгледа једна од таквих станица.

тачке пријема условљено је променом времена пријема које се, уз помоћ атомског часовника, мери милијардитим деловима секунде и у датом тренутку служи као потврда да је дошло до померања блока односно тачке на којој је радио-телескоп инсталиран.

Наска „расте" 16 cm годишње

Медитеран је – каже Боски – посебно занимљив. То је старо море испресецано на више места а налази се на граници између евроазијског и афричког блока. Једног дана ће сигурно нестати! Зато је веома важно да утврдимо и најслабија померања његових микроблокова и проверимо претпоставку по којој се афрички блок креће у смеру супротном кретању казаљке на часовнику. Или да се само констатује да се смер његовог кретања у одређеном тренутку мења.

На питање зашто се уопште континентални блокови померају, сваки геофизичар ће вам одговорити да је то због тога што је Земља, за разлику од других планета, небеско тело које је веома динамично, јер му је унутрашњост врела и разређена. У ствари, Земљино језгро које је, услед огромног притиска, у чврстом стању, обавијено је разређеним слојем дебљине 3000 километара на коме плива њена кора, не дебља од неколико десетина километара.

Тајанствено и непредвидиво померање омотача Земљиног језгра које подсећа на дисање, криво је за померање континенталних блокова. Могло би се чак рећи да се овај омотач понаша као тесто у пећници – расте и враћа се.

Научници много очекују од нове технике за праћење ових кретања. NASA је већ поставила многе овакве станице за мерење на територији Америке, верујући да ће за десетак година успети да сакупи довољно података да би проникла у тајну померања пацифичког и северноамеричког блока. Јер, у оквиру најновије теорије о тектонским поремећајима, на источној обали Сједињених Држава постоје појасеви у којима се кашасти омотач угиба и, расхлађен, враћа према језгру.

Стручњаци NASE сматрају да ће им бити потребно далеко мање времена да би најновијим начином мерења открили како се понаша блок звани Наска који се протеже источном страном Јужне Америке. Претпоставка је да се у овом делу, испод вода Тихог океана, омотач језгра уздиже невероватном брзином од 16 центиметара годишње!

Насупрот овоме, биће потребне године и године да би се утврдило шта се догађа у Атлантском океану између северноамеричког и евроазијског блока. Они су готово непокретни, удаљују се један од другог тек један центиметар годишње. А то је брзина која збуњује и наводи на различите претпоставке јер вулканске ерупције и земљотреси очигледно зависе од онога што се догађало хиљадама година раније, али и од свега што се у утроби Земље догађа управо у овом тренутку.

Д. В.

Параболична антена новог радио-телескопа у близини Болоње. Уз његову помоћ такође се може пратити померање блокова Земљине коре. Геофизичари се надају да ће на овај начин продрети још даље у тајне тектонских поремећаја.

ЗАНИМЉИВА НУМИЗМАТИКА

КОВАНА МЕНАЖЕРИЈА

Још од најранијих времена на металном новцу се појављују ликови животиња, симболи по којима се препознају владари, градови и државе које их кују. Када би у старој Грчкој неком трговцу доспео у руке новчић на коме је лик сове, могао је да буде сигуран да потиче из Атине. Уколико би на њему била представа корњаче, знао је да је посао склопио са становником Егине. На старогрчком новцу могла је да се види и пчела, за њу се одлучио Ефес, глава лава (Самос), пегаз (Коринт) а било је и краба, сокола, делфина, октопода, бикова. Ништа мање популарни нису били ликови животиња ни у другим античким државама.

Кована менажерија се среће и на модерном новцу. На француском се може видети петао, америчком – бизон, аустарлијском, погађате већ – кенгур. Етиопљани су се определили за лава а то су учинили и Холанђани, Белгијанци, Албанци, Кипрани, Чехословаци, Финци, Британци. Ништа мању популарност од лава не ужива ни соко: њега има на немачким, аустријским, румунским и италијанским новчићима. Много више маште и оригиналности показали су Ирци. Нема домаће животиње која не може да се сретне на њиховом новцу: ту су пас, свиња, коњ, квочка с пилићима. Нађе се и понека „зверчица" као што је зец, а ни рибе нису запостављене.

Ако вас је ово наше набрајање можда подстакло да почнете да се бавите сакупљањем новца са представама животиња, рећи ћемо вам још да списак ни издалека није исцрпљен. Тако се на Генланду кује новчић на коме је медвед, у Италији пчела, у Индији крава, Либерији слон, Малију нилски коњ, Уругвају јагуар, Чилеу кондор, Норвешкој врабац, Новом Зеланду киви. Има ли још које животиње на модерном новцу, препуштамо вама да откријете.

И. Лазаревић

БРОДОМ, АУТОМОБИЛОМ, АВИОНОМ, КАМИОНОМ, НА ЛЕЂИМА КАМИЛЕ... ЗА 22 ГОДИНЕ ЂОРЂО РИКАТО ОБИШАО ЈЕ 206 ЗЕМАЉА. АЛИ, У ГИНИСОВУ КЊИГУ РЕКОРДА НИЈЕ УШАО САМО ЗБОГ ТОГА.

Ђорђо Рикато показује на мапи мрежу својих путовања. Кући се враћа само да предахне.

НИКАД С ОРУЖЈЕМ

СКИТАМ И – ЖИВИМ

У устима му тек запаљена цигарета без филтера а испод сафари кошуље наслућује се пиштољ, можда „магнум 33". У руци испражњена чаша. Устаје са столице и открива своју атлетску грађу а затим откопчава кошуљу и показује дубок ожиљак који се протеже од врата до средине стомака. И каже: „Ово је успомена из Златног троугла где харају бандити... Авантура коју не бих пожелео ни свом највећем непријатељу!"

Једино тако би човек могао да замисли некога ко је доспео у најновије издање Гинисове књиге рекорда, као један од највећих авантуриста у свету. Па ипак, Ђорђо Рикато из Торина није такав. Он непуши и не пије, висок је метар и шездесет, има стомачић, мрзи оружје и спада међу најпитомије људе које можете да замислите.

Само за одлучне

Путовање светом је веома једноставно и не крије никакву опасност – каже Рикато. – А колико сам у праву то ће вам показати моја прича. Довољно је само да то желите и да сте одлучни.

Управо оно што је и сам учинио пре двадесет две године кад му је било двадесет седам. У то време радио је у дирекцији једне грађевинске установе и студирао. Уз свакодневни посао непрестано је планирао и маштао о томе како ће једног дана остварити свој давнашњи сан. Истовремено је сваки слободан тренутак користио да се што више креће и путује јер му је то био најдражи хоби. Велика одлука сазревала је полако...

Од новца који је успео да сакупи продајом свог половног аутомобила и неких других вреднијих али њему непотребних ствари заједно са једним вршњаком кренуо је бродом на своје прво путовање око света...

Брод су напустили у Бомбају у Индији, а онда су, возом и аутобусом стигли до Непала. Одатле су се упутили у Калкуту а затим ка југу – до Цејлона. Онда су бродом стигли у Тајланд, па наставили до Бурме и Лаоса, а одатле поново на југ – до Камбоџе и Вијетнама.

Брод их даље носи до Јапана, а онда натраг до Индонезије. Нигде се ни за тренутак нису зауставили тако да је то већ био рекорд достојан чувеног Гинисовог издања.

У Џакарти нису успели да пронађу ниједно друго превозно средство којим би доспели до Аустралије осим авиона... Искрцали су се у Сиднеју, и пошто су пропутовали читав Континент, поново су се отиснули на море – према Новим Хебридима, Новој Каледонији, Тахитију...

Стижу и у Централну Америку одакле, копном, настављају према југу – пролазе кроз Бразил, Аргентину, Парагвај, Колумбију, Венецуелу. Годину дана након поласка седају поново на брод и враћају се кући.

Седамнаест пасоша

После овог путовања Рикато више није у стању да се скраси на једном месту. Не бира посао, али само под условом да путује. Две године за путничке агенције води туристе у Кенију, Уганду, Танзанију, Египат, Скандинавију. И даље је нестрпљив, не воли баш много да се дружи са туристима.

Уредништво „Атланте" продаје неке фотографије снимљене на овим путовањима и истог часа открива да би управо на овај начин могао да финансира своје подухвате: одлучан као некада опрашта се од туристичких агенција и креће на путовање за свој рачун.

По осам месеци проводио је ван куће, а у Торину не више од четири, и то само да би детаљно испланирао свој нови подухват. Обична путовања више му нису одговарала, почео је да га привлачи живот номада. Знао је да седне на брод и отпутује до Кејптауна, да би затим ауто-стопом прокрстарио читаву Африку. Или – до Америке, па онда Панамеричком аутострадом, од Аљаске до Огњене земље. Или кроз Амазонију – од Белема до Иквитоса. Да је све ово тачно, кажу, најбоље потврђују документарни снимци и седамнаест пасоша ишараних печатима.

Године 1971. Ђорђо Рикато се оженио својом земљакињом. А обичај је да се иде на свадбено путовање. Тако је он са својом невестом кренуо бродом на треће крстарење по свету. (На другом је био само неколико година раније).

За двадесет две године путовања светом Ђорђо није лично доживео никакву непријатност и није му се догодило да западне ни у какву невољу или опасност иако је видео свашта – од ратовања стрелама и ритуалних плесова, до катастрофалних разарања савременим средствима.

– Златно правило гласи: никад не носи оружје и труди се да у свакој ситуацији сачуваш хладнокрвност – каже човек који већ годинама обилази свет.

Д. В.

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

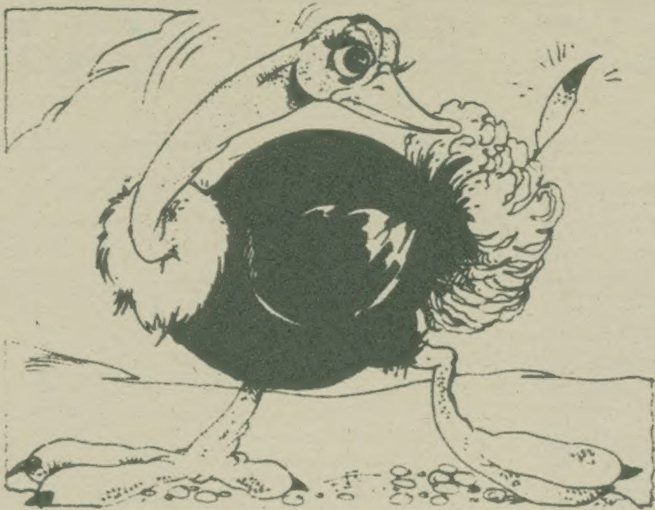

НАЈНЕПОТРЕБНИЈЕ ЖИВИНАРСТВО

Ној је највећа од свих птица. Има најмањи број прстију на нози, свега два, лепа крила, али не може да лети. Почетком овог века, у западној Европи и Америци била се раширила мода дамских шешира украшених нојевим перјем. За такве шешире давале су се велике суме новца. Почео је масован лов на нојеве а пошто дивљих нојева нема много на свету, предузимљиви трговци у јужној Африци основали су фарме нојева. Засејали су велике површине махунастим биљем, оградили их трњем да нојеви не би бежали и сваке године продавали нојево перје за неколико десетина милиона долара.

После првог светског рата перје је изашло из моде јер је било прескупо. Преостале резерве перја коришћене су сада за израду метлица за скидање прашине, део нојева коришћен је и због врло укусног меса, а од коже су прављене одличне рукавице и ципеле. Остатак нојева са фарми пуштен је на слободу.

Прошао је и други светски рат и 1945. године на једном балу у Бакингемској палати у Лондону, енглеска краљица појавила се у шеширу украшеном нојевим перјем. То је било довољно: нојево перје постало је опет модерно. Но, мода се на срећу нојева није дуго задржала: амерички пољопривредни лист „Форин егрикалч" назвао је одгајивање нојева ради перја „најнепотребнијим видом живинарства" поготову што су се појавила вештачка синтетичка пера која су исто тако лепа, а уз то још и јевтинија и трајнија.

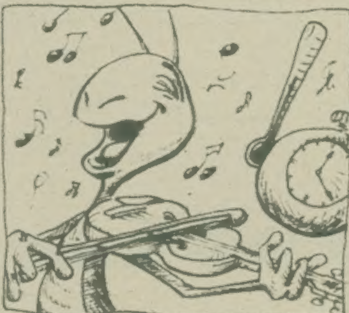
ХЕЛИКОПТЕР ЗА ШИШАРКЕ

Код нас се кедар гаји као украсно дрво у парковима, а у Азији и Африци, где га има много више, његове шишарке користе се за добијање густог мирисног етерског уља, док се висококвалитетно дрво користи за намештај и израду разних украса.

У Совјетском Савезу из шишарки се добија око 68 одсто уља које се употребљава у индустрији за конзервирање хране јер садржи доста витамина из групе В. На југу земље шишарке се сакупљају на више места и чим се из хеликоптера примети да је сакупљена већа количина, тамо се упућују радници са камионима да преузму богату жетву шишарки чиме се штеди и време и радна снага.

ЦВРЧАК – ТЕРМОМЕТАР

Француски писац Лафонтен, познат је у свету по својих 240 басни, изданих у 12 књига. Његова басна о безбрижном цврчку-музичару, који лети пева уместо да прикупља као други инсекти храну за зиму, позната је деци и одраслима широм света.

Међутим, сународници Лафонтена употребили су ову особину цврчка и успели да им цврчак послужи за мерење температуре земљишта. Наиме, када је температура земљишта само неки степен изнад нуле, цврчак „пева" 47 пута у минуту, а када се температура попне на око 20°C, он цврчи 150 пута у минуту. Непогрешиво!

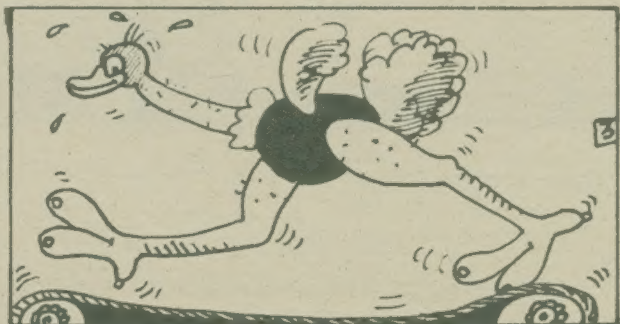
ФИЗИЧАРИ НАПИСАЛИ „ФАУСТА"

Познати италијански редитељ Маурицио Скапаро објавио је да је открио рукопис позоришног комада „Фауст" који је, како претпоставља, 1932. године написала група истакнутих физичара: Енрико Ферми, Емилио Сегре, Роберт Опенхајмер... Ако ову претпоставку докаже, Скапаро се спрема да комад постави на сцену позоришта којим руководи.

ТРЧИ НОЈЧИЋУ!

На познатом универзитету Харвард изведен је експеримент који је имао за циљ да прати и проучи моторну динамику животиња кичмењака. Нојеви, лавови, овце, камиле и шездесетак других животиња стављени су на покретну траку која се креће различитом брзином и мења смер тако да су морали да ходају, трче, скачу и изводе мноштво других покрета.

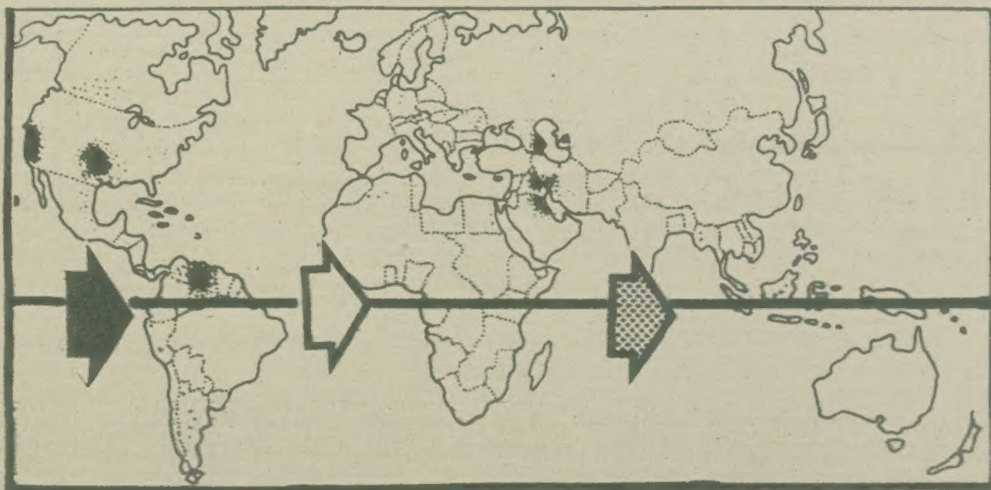
Осим што све животиње нису добровољно пристајале на експеримент, па се догодило да је један леопард добро изгребао Ричарда Тејлора, физиолога координатора, показале су да имају веома сличне моторне одлике и да велика еластичност њихових стопала обезбеђује мању потрошњу енергије приликом повећавања брзине. У неким случајевима потрошња је остала иста.

Сад су на реду експерименти са човеком који треба да покажу да ли мушкарац и жена могу да се крећу истом брзином и да при том троше исту енергију. У сваком случају за љубитеље џогинга биће занимљива вест да кретање нешто већом брзином од уобичајене не доводи до веће потрошње калорија (џула). У ствари, на одређеним раздаљинама у различитом времену, потрошња је готово непромењена.

ЕКВАТОР У ЈЕДАНАЕСТ ДРЖАВА

Екватор, замишљен круг дугачак 40.073 километра, дели Земљину лопту на две полулопте – хемисфере и све тачке на том кругу једнако су удаљене од Земљиних полова. А да ли сте знали да овај круг пролази кроз једанаест држава света: у Јужној Америци кроз Еквадор (држава је и добила име по овом кругу), Колумбију и Бразил, у Африци кроз Габон, Конго-Бразавил, Конго-Киншасу, Уганду, Кенију и Сомалију и у Азији кроз Молдавску Републику и Индонезију.

А колико би вам требало времена да користећи авион и аеродроме најближе екватору превалите ову раздаљину? И то се зна: тачно пет дана и пет часова, колико за ефективан лет, толико и за слетање, узимање керозина, узлетање и најзад спуштање на исти аеродром, са кога сте пре нешто више од пет дана кренули. Можда ће неко и – покушати!

ПРСТЕНЧИЋ ПРОТИВ СТРЕСА

Дуга нервна напетост може да доведе до разних обољења, па је веома важно да је на време откријемо и што чешће се опустимо. Симптом ове, све чешће бољке савременог човека могу, између осталог, да буду и хладне руке као последица сужавања периферних капилара.

Америчка фирма „Фјучерхелс" произвела је минијатурни термометар на принципу течних кристала и уградила га у на изглед обичан прстен. Испод слоја провидне пластике налази се 12 тачкица специјалних боја које се при одређеној температури мењају. Мрље су изградиране по Фаренхајтовој скали, па температура може веома лако да се прати и уочава свака промена. Ако је прстен показао да се руке хладе, треба да се опустите неколико минута и трудите се да рукама вратите топлоту замишљајући како у њих притиче топла крв. Конструктори тврде: ништа сигурније да се човек заштити од стреса. Сигурација или не, тек минијатурни термометар ушао је у моду. Ако ни због чега оно због занимљиве игре боја коју прстенчићу нико не може да оспори.

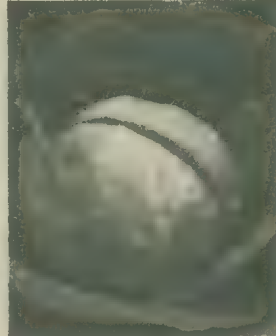
ДИНОСАУРИ ИЗ САРИФА

Бил Волкер, водоинсталатер из Велике Британије, страствен је колекционар фосила. Канџе диносаура коју је недавно нашао у Сарифу припада, утврдили су стручњаци, до сада непознатој врсти тих животиња које су биле грабљивице, високе 3–4 метра и живеле пре отприлике 125 милиона година.

СНАЛАЖЉИВИ ЗМИЈОЉУПЦИ

Ана Кид, психолог из САД, тврди да је човеков карактер у тесној вези са љубави према животињама које воли и држи их у кући. Испитала је педесетак љубитеља животиња и дошла до закључка да су, на пример, мушкарци који поседују псе по правилу агресивни и воле да командују а жене веома брижне. Мушкарци и жене који воле мачке обично су затворени и некомуникативни, а љубитељи птица сушта су супротност: брбљиви су и лако стичу пријатеље, а жене, уз то још и агресивне, увек и у свему, главне. Власници корњача су методични, воле једноличне послове и помало каријеристи. „Змијољупци", осим што изазивају чуђење, добро се сналазе у послу у коме треба брзо реаговати на тешкоће које се неочекивано појављују. Усталом, њихови љубимци непредвидиви су мало више него остали, па се крајња обазривост њихових власника подразумева.

ТО ЈЕ ГЛАВИЦА!

Хаваји, савезна држава САД од 1959. године, која лежи на групи од 20 острва вулканског порекла у Тихом океану, чувена је широм света по својој изванредној клими са великом количином падавина и температуром која у јануару износи око 21°C, а у јулу је само за четири степена виша. Хаваји су познати по својим вулканима, кандираном ананасу и – купусу: просечна тежина главице купуса тешка је овде око 12 килограма!

НАЈЛЕПША ПРОФЕСИЈА НА СВЕТУ

Један француски провинцијски лист дошао је на оригиналну идеју да запита читаоце: која је најлепша професија на свету. Пошто су уз анкету ишле и лепе награде, одазвао се невероватно велик број читалаца – њих 1.568.391 укупно. Највише читалаца гласало је за лекаре – 370.967, за инжењере – 236.528, за наставнике – 203.214, за научне раднике – 198.712, за пољопривреднике – 154.036, за пилоте – 117.609, за архитекте – 113.402, за стјуардесе – 104.250, за болничаре – само 91.725 и за „јадне" месаре и кобасичаре најмање – 77.948. Колико ли би тек месарска професија добила код нас гласова да се којим случајем организује слична анкета?

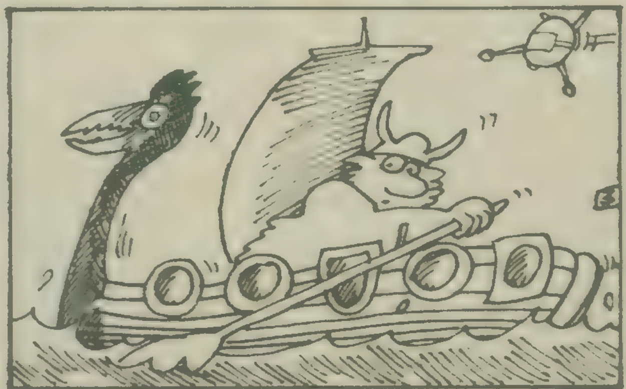
ШТА ЈЕ ТО DNK?

Америчко удружење хемичара ангажовало је стручњаке за испитивање јавног мњења да анкетирају већи број Американаца из 48 држава знају ли шта је то DNK. Само два одсто дало је тачан одговор, 63 одсто одговорило је „Не знам", два одсто „То је отров" – вероватно су помешали DNK са DDT (ди-ди-ти). Било је и оваквих одговора: DNK – то су гени, молекули, хемијске материје нашег тела, суштина живота, генска инжењерија, биологија, људске ћелије, за које се не може рећи да су сасвим нетачни, али Удружење хемичара признало је као тачне одговоре оне у којима се наводе три основне карактеристике: DNK је материја која постоји практично у свим живим ћелијама, његови молекули имају облик двоструке спирале и носе у себи наследне особине организма.

ДРАКАРОМ ОКО СВЕТА

Прошло је готово хиљаду година откако је легендарни викинг ЛеифЕриксон, син Ерика Црвеног, на свом дракару стигао до обала Новог света. Сличан брод извађен је са дна мора, рестауриран и смештен у музеј данског града Роксиле. Норвежанин Рагнар Торсет направио је верну копију овог брода и спрема се да својим дракаром обиђе Земљину куглу. Торсетова операција „Викинг" почиње овог пролећа и, према прорачуну, трајаће две године. Торсет ће, за разлику од славног преткаЕриксона, имати једну „ситну" предност: користиће, између осталог, и радио-везу посредством сателита.

МЕТРО У СВЕТУ

Подземну железницу – метро, која може да иде готово правом линијом, узбрдо или низбрдо, пробијајући се испод градских река, канализације, водовода, цеви за гас, електричних и телефонских каблова имају на свету за сада 33 града. У Европи метро имају Лондон, Париз, Берлин (источни и западни), Хамбург, Беч, Будимпешта, Атина, Рим, Милано, Мадрид, Барселона, Лисабон, Глазгов, Стокхолм и Осло. У Совјетском Савезу метроом се служе становници Москве, Лењинграда, Кијева, Тбилисија и Бакуа. У Јапану подземну железницу имају Токио, Осака, у Аустралији Сидней, а у Америци Њујорк, Чикаго, Филаделфија, Бостон, Кливленд, Сан Франциско, Монтреал, Торонто и Буенос Аирес.

КАКО СЕ ДОБИЈА ТИТУЛА: ПАЦОЛОВАЦ

ЕНГЛЕСКИ ДВОР, ПОЧЕВ ОД КРАЉА ХЕНРИЈА II, ПОСЕЋИВАЛИ СУ ПОДАНИЦИ УЗ ЧИЈА ЈЕ ЗАНИМАЊА ДОДАВАН ВАЖАН ПРИДЕВ КРАЉЕВСКИ ИЛИТИ ДВОРСКИ; РЕЦИМО, КРАЉЕВСКИ ЗУБАР, ДВОРСКИ ПРОИЗВОЂАЧ ЧИОДА, КРАЉЕВСКИ ТАМАНИТЕЉ КРТИЦА, ДВОРСКИ СНАБДЕВАЧ ДВОРА ЖДРАЛОВИМА И ЛАБУДОВИМА.

Хенри II је први енглески владар који је увео титулу краљевског или дворског добављача. У време када се у његовој земљи јео лош хлеб, продавало устајало месо, пило кисело вино, он се пре свега побринуо како да се одене. Зато је Ткачкој компанији придодао придев **kraljevski**, што ће рећи, ради за краљев дом и лично за краља. Од тог тренутка Ткачка компанија је своје сукно односила само на двор; није бринула за продају и почела је да живи безбедно.

Каснији краљеви су титуле увелико умножили, проширили на многа занимања и доделили их многим својим поданицима.

Тако је рецимо Хенри VII одредио Томаса Хјуита за Дворског добављача лабудова и ждралова. Он је, такође, наредио да се Ани Харис „краљевској праљи" за њен труд исплаћује 1 фунта и 10 шилинга годишње а да се у то не урачуна цена сапуна и осталих издатака.

Опет један краљ, Џемс I, познатији као краљ „који је ловио све што трчи и именовао витезом све што пузи" био је страсан љубитељ голфа. Разуме се, одмах се родила нова титула: Дворски снабдевач палицама за голф.

Титуле су даље дељене широком руком по потреби, по вољи а и по самовољи краљева и његових саветодаваца. Тако би једног дана изнебуха, наименовали косача краљевског жита. Већ сутрадан њему се придружио Дворски пацоловац и таманитељ кртица. (Једино се не зна да ли су пацови и кртице били срећни што их тамане краљевски таманитељи).

На пример, Краљица Викторија се истакла маштовитошћу. Њен изум је Краљевски моделар воштаног цвећа. Она је радила по својој глави. Држала је

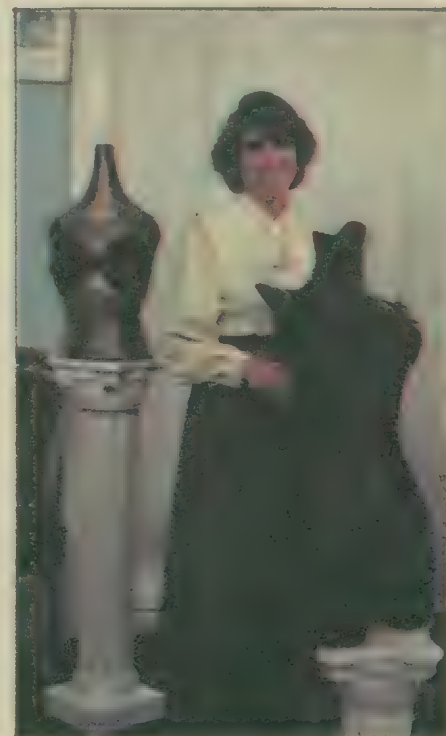
Од 1906. краљевска породица купује петарде искључиво у истој фирми: „Том Смит Цо".

Краљевске одоре свих тринаест последњих британских владара сашивене су код „Ид енд Рејвнскрофта".

„Мит маркетинг Лтд" из Абердина је опуномоћени снабдевач дворске кухиње јагњетином и говедином.

Краљевски корсети кроје се у радионицама „Ригби енд Пелера".

Један једини човек у читавој земљи има овлашћење да крпи сламнати кров на краљевском поседу у Сендрингему.

ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА

шест дворских оптичара, упркос двору, на којем се на наочари попреко гледало

Данас се ова уносна и висока титула добављача краљевског дома стиче мало уредније. По новом поступку та част и привилегија може се заслужити тек после три године беспрекорних услуга двору и краљевском пару. С порастом краљевских потреба добили смо: краљевске клавир-штимере, дворске часовничаре, зидаре, краљевске дворске кројаче мидера...

Пуномоћ коју краљевски дом даје неком занатлији или некој фирми траје десет година. Ако је двор задовољан њиховим услугама уговор се, по правилу, обнавља.

Тренутно над потребама двора бди 800 овлашћених, што ће рећи краљевских, дворских добављача. (Међу њима, њих 25 ову повластицу ужива још од Викторијиног доба: неки као што су клавири марке „Бродвеј" или кошуље „Трешер и Глени" почашћени су пажњом краљева још од 18. века.)

Робин Фрејзер Келендер је дипломирани геолог и опуномоћени поправљач камених зидова у Балморалу.

Одувек су енглески краљеви на Велики четвртак делили милостињу, бацајући новац из кеса од овчије коже. Те кесе је искључиво за двор, правила фирма „Бероу Хепберн Иквипмент ЛТД". Она, поред кеса, прави и сијасет других кожних предмета најбоље врсте, разуме се. У њиховој реклами могли сте, некад, прочитати да се код њих може купити „најбоље кожно ремење за везивање осуђених на вешање"

Последњих тринаест британских краљева шило је своје одело у кројачницама „Ид енд Рејвнскрофта". Ова кројачка фирма свој углед чува од 1689 године. Свој углед чува и, природно, добро га наплаћује. Тако огртач од ласичјег крзна доживотног лорда стаје, по ценовнику 1.100 фунти. Ако је штедљив може да прође и са 850 фунти, али ће ласичје крзно бити замењено јевтинијим од белог зеца

Ниједна ситница која се односи на краља и краљицу, њихове животе, његову одећу, није наравно без добављача, произвођача и титуларног мајстора првог реда, као што су краљевски или дворски плетачи врпци, гајтана, ширита, везова...

Може се претпоставити да краљеви имају своје добављаче за све потребе које имају као и остали људи. Паметном читаоцу не треба рећи које су то потребе. То би било као кад бисмо казали: и краљеви су људи: само мало више мажени и пажени од дворских и краљевских добављача, у ствари, слугу високог ранга, с правом ношења краљевског грба

М. И.

Килтове могу да носе сви, али шкотске шаре на „сукњицама" краљевске породице ткају се уникатно у радионицама „Кинлок Андерсона".

Повластице које толико помињемо нису само материјалне природе (обезбеђена продаја робе). Оне садрже нешто много важније, нешто што годи људској сујети. Краљевски добављач имао је право да на своју робу и на своју радњу истакне краљевски грб. Једино им је било забрањено да грб уграде у своју зграду. Јер ако се краљ одрекне тог свог добављача, његову кућу би морали да сруше

Неки од ових двору потребних људи, поданика који су се нашли у његовој служби, задржали су своје титуле дуго. Тако је фирма господина Валери Бенета Левија годинама искључиво снабдевач двора невестињским букетићима. Садашња Краљица Елизабета II непрестано носи букетиће цвећа, којим је снабдева њен дворски добављач Валери. Мало Енглеза зна да претходнице садашње краљице, букетиће нису носиле као украс, већ као мурање. Енглеском је, давно, харала куга и цвеће је штитило нежни краљичин нос од задаха лешева.

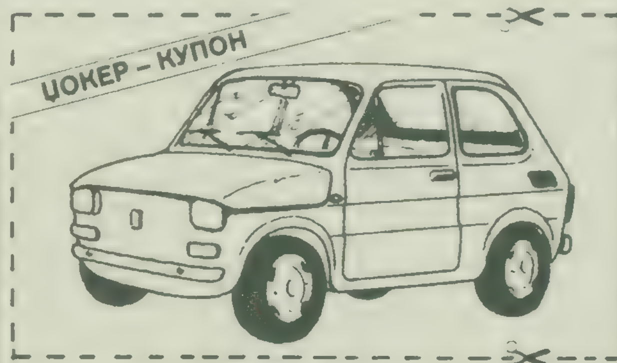
И други пак добављачи, снабдевачи и томе слично, живе и добро зарађују захваљујући такође старим обичајима и навикама.

ЗА 45. ЗАБАВНИКОВ РОЂЕНДАН

**ТРИ ЗАДАТКА
450 НАГРАДА**

КО ЋЕ ДОБИТИ ЦРВЕНУ „ПЕГЛИЦУ"

Као што смо вам и обећали у овом броју објављујемо ЏОКЕР-КУПОН који може да замени САМО ЈЕДАН од три објављена задатка. Значи: ако нисте успели да набавите један од три броја „Политикиног забавника" у којима је објављена наградна игра, овај купон залепите на место одговора који вам недостаје.

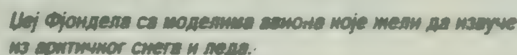

Награде

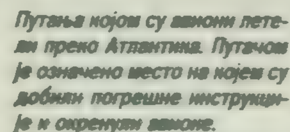
ће извлачити жири у саставу: представник КОМПАС ЈУГОСЛАВИЈЕ ООУР ДОМАЋИ ТУРИЗАМ из Љубљане и представник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА".

СПАСАВАЊЕ ЗАЛЕЂЕНИХ АВИОНА

БИЋЕ ТО ВЕЛИКИ ПОДУХВАТ

Џеј Фјондела са моделима авиона које жели да извуче из арктичког снега и леда.

Путања којом су авиони летели преко Атлантика. Путачом је означено место на којем су добили погрешне инструкције и окренули авионе.

Догађај који је довео до тога да осам потпуно нових америчких ратних авиона – шест ловаца и два бомбардера – остану оковани вечитим снегом и ледом збио се 15. јула 1942. године. Према договору америчког председника Рузвелта и британског премијера Черчила, требало је да тога дана ескадра америчких авиона прелети Атлантик – што никад дотад није учињено ловцем од којих се ескадра претежно састојала – и помогне Британцима у борби против немачких подморница.

План је био да ескадра полети из Њу Џерсија и преко Њуфаундленда, Гренланда и Исланда стигне у Шкотску. Био је то ризичан лет не само због ратних прилика и прелетања Атлантика него и због арктичке климе која влада на Гренланду, Исланду и уопште, над Северним леденим морем. Међутим, наређење је било такво и посада су храбро полетеле на шест ловаца П-38 и два бомбардера Б-17 који су и упућени управо због тога што су имали бољу навигациону опрему него ловци.

Негде на половини пута између Гренланда и Исланда догодило се баш оно најгоре: улетели су у ледену олују. Ветар их је носио тамо-амо, ледене иглице забијале су се у стакла и никакви маневри нису помагали. Радио-сигнали више се нису чули и ескадра је упутила кодификован позив у помоћ.

Гориво нестаје – како слетети?

Онда се изненада огласио радио! На савршеном енглеском пилоти су добили прецизна упутства у ком правцу и како да наставе лет. Поступили су како им је речено не сумњајући ништа и убрзо се нашли – над бескрајним белим пространством. Није требало дуго па да схвате да ће ту бити и крај њиховог путовања јер гориво им је већ било на крају, никакве нове сигнале више нису могли да ухвате, само су знали да се налазе изнад највећег острва на Земљи прекривеног вечитим снегом и ледом.

Како су погрешили? Тада то нису знали, а после се показало да су оне поруке на енглеском, намерно погрешне, упутили Немци који су на обалама Гренланда имали своје метеоролошке станице и подморничке базе.

ЕСКАДРА АМЕРИЧКИХ АВИОНА ВЕЋ 42 ГОДИНЕ ЛЕЖИ НА ГРЕНЛАНДУ ИСПОД СНЕЖНОГ ПОКРИВАЧА ДЕБЕЛОГ 20 МЕТАРА. НОВИ И НЕОШТЕЋЕНИ, ТИ АВИОНИ ПРЕДСТАВЉАЈУ ОГРОМНУ (НЕ САМО МУЗЕЈСКУ) ВРЕДНОСТ. САМО – КАКО ИХ ИЗВАДИТИ?

Американци су се договорили да лете док првом авиону не истекне горива, а да затим сви покушају да слете. Пилот Бред Мекменус који је летео на репу формације први се огласио да му је гориво на крају. Од команданта ескадре Роберта Вилсона добио је упутство да покуша да слети нормално, са избаченим точковима. Пилот је тако и поступио. Кад се авион нашао на блештавом белом тлу, почео је да се клиза и после неких стотинак метара окренуо се неколико пута и преврнуо. Ипак, Мекменусу се ништа није догодило. Искочио је из летелице са лаком озледом леве руке.

Онда су остали слетели са увученим точковима што је ризично јер од трења трупа може да се упали гориво. Хладноћа је спречила да се то догоди и тако се свих осам авиона убрзо нашло на леду, удаљени око километар или два један од другог. Све посаде, а то је било 25 људи, окупиле су се на договор. Одлучили су да једном бомбардеру исеку елисе и пребаце у њега све гориво из осталих авиона како би могли да држе упаљен мотор и на тај начин пуне генератор – струја им је била потребна за одашиљање сигнала.

Изгубљени у снегу

Тако су и учинили. Међутим, њихови SOS сигнали као да нигде нису допирали. Прошао је тај дан, затим и ноћ, па још два дана и две ноћи. Почели су да стрепе погледајући сваки час у лампицу која засветли кад је гориво на измаку. Шта кад се нађу усред ове непрегледне беле тишине где жива ни сад, усред лета, никада не достиже нулу?

Трећег дана, међутим, њихов сигнал био је ухваћен. После је све ишло брзо: један британски транспортер их је пронашао и падобранима им избацио најпотребније, док је екипа за спасавање кренула са места удаљеног од њих око 160 километара, на саоницама које су вукли поларни пси. Посаде су спасене, а авиони, упућени у помоћ, остали су у снегу неспособни да узлете.

Рат је завршен и ова епизода давно заборављена. На изгубљену ескадру тако већ 42 године пада снег и данас се она налази двадесет метара дубоко – ништа на бескрајној белој површини Гренланда не указује да на једном месту леже авиони!

Ипак, за једног човека ови завејани авиони представљају опсесију. То је педесеттрогодишњи Џеј Фјондела из Лос Анђелеса који одавно планира да авионе извуче. Још само пет ловаца П-38 данас лете у свету, објашњава он, један од њих недавно је продат за 400 хиљада долара, а ови арктички вреде много, много више јер су сасвим нови. Пре двадесет година, истиче Фјондела, америчка армија послала је екипу на Арктик где су лежали неки авиони страдали у другом светском рату. Извадили су

машине из олупина и – све су радиле, до једне! А овде имамо неоштећене летелице. Али, иако за њих очекује велики новац, Џеј Фјондела не креће на Гренланд из комерцијалних разлога, како каже, него зато да би спасао једну историјску вредност. Многи музеји већ су му се јавили спремни да откупе авионе. Ако буду извучени...

Трагање гониометрима

Прошлог лета, пошто је компанија „Винстон" цигарета финансирала подухват, Џеј Фјондела је пошао на Гренланд на челу екипе од петнаест људи претходно специјално обучених за живот у арктичкој клими. Али, када су се нашли на непрегледном белом пространству опремљени само застарелом опремом за оријентисање и радарима који су покривали око 150 километара, схватили су да траже „иглу у пласту сена" па и горе, јер авиони су морали бити дубоко испод снега. Фјондела је добро запамтио то путовање:

– Снежне олује и магла нису престајале. После смо чули да је прошло лето тамо било најгоре у последњих двадесет година, а баш смо њега одабрали за поход! Онда нам се осмехнула срећа. Посетио сам једну тамошњу америчку поморску базу у којој су ми показали авион П-3 америчке морнарице. Чим су ми рекли да су ти авиони снабдевени магнетским гониометрима јер су намењени проналажењу подморница, синуло ми је да је то оно што мојој екипи треба. Успео сам да их убедим да пођем заједно са посадом авиона у трагање и – само двадесет километара далеко од источне обале острва пронашли смо авионе! То место било је једва шест или седам километара далеко од нашег логора...

Тако је Фјонделина екипа и открила да су авиони двадесет метара дубоко у снегу и да су сасвим очувани јер је камуфлажна боја којом су прекривени одолела влази. Екипа се вратила у сунчану Калифорнију и Фјондела од тада неуморно ради на плановима за спасавање „залеђеног блага". Само да „Винстон" пристане да финансира и ово, он већ зна како би требало поступити у том нимало једноставном подухвату.

У јуну – да или не!

Пре свега, потребан је брод носач и хеликоптер са џиновском дизалицом. Око сваког авиона булдожери ће морати да ископају огромне рупе, пре него што се пређе на откопавање рукама да се авиони не би оштетили. Тада наступају хеликоптери дизалице, јер сваки П-38 тежак је око шест тона.

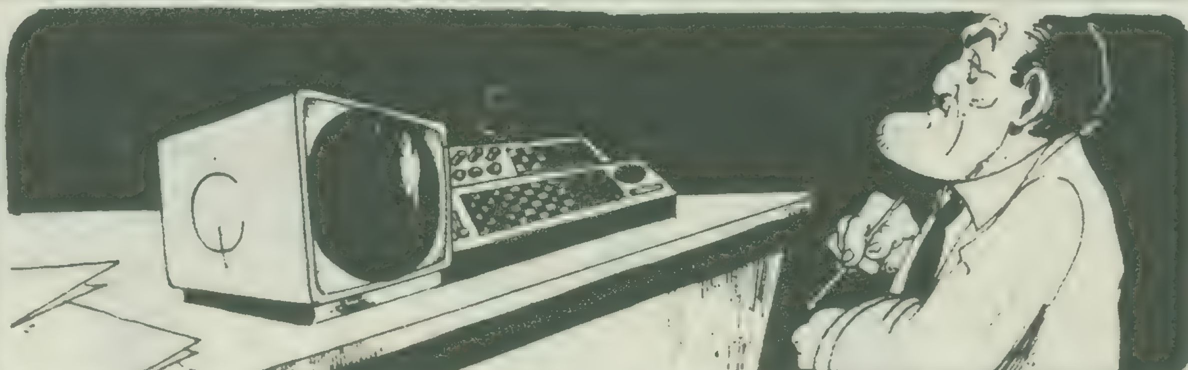
Што се тиче бомбардера, ствар се компликује пошто су готово три пута тежи, а то не може ниједан хеликоптер да подигне. Зато ће с њих морати најпре да се скине сва опрема: наоружање, опрема и све што се налази у кабини, тек тада би се покушало са дизањем. Летелице би на овај начин биле пренете на брод и враћене у Америку одакле су усред ратне 1942. године полетеле. Само један авион обећан је Данској пошто се залеђена ескадра налази на њеној територији.

Џеј Фјондела је испланирао почетак великог подухвата за јуни. Сада је на компанији „Винстон" да каже – да или не.

М. К.

СИНКЛЕРОВ „КВАНТНИ СКОК"

ZX 81 ДОБИО СУПЕРБРАТА

Британски инжењер мађионичар електронике Клајв Синклер, који је први масовно произвео џепни калкулатор, кућни компјутер јевтинији од сто фунти и најјевтинији џепни телевизијски пријемник на свету управо је најавио нови микрокомпјутер који ће имати далеко ширу примену.

Синклерово име постало је синоним масовне производње високоусавршене електронске робе и управо је највећим делом његова заслуга што шест процената домаћинстава у Британији има компјутер. Ниједна фирма на свету још није произвела машину која би у категорији кућних компјутера, макар и издалека, могла да конкурише Синклеровом популарном моделу ZX 81 који се у Енглеској продаје по цени од свега педесет фунти (око десет хиљада динара).

Ипак, током године све се више осећала потреба да се компјутери намењени почетницима замене нечим што ће имати ширу примену. Уређај од педесет фунти био је погодан да се човек уведе у свет компјутера, али је имао сувише скучену моћ за пословне људе и озбиљније аматере којима су компјутери хоби. На пример, ZX 81 се, не може употребити за куцање текста јер му је тастатура за то сувише мала и незгодна. Осим тога, и овај и друге мале компјутере тешко је повезати са додатним спољним уређајим као што су диск-меморије и телефонска мрежа.

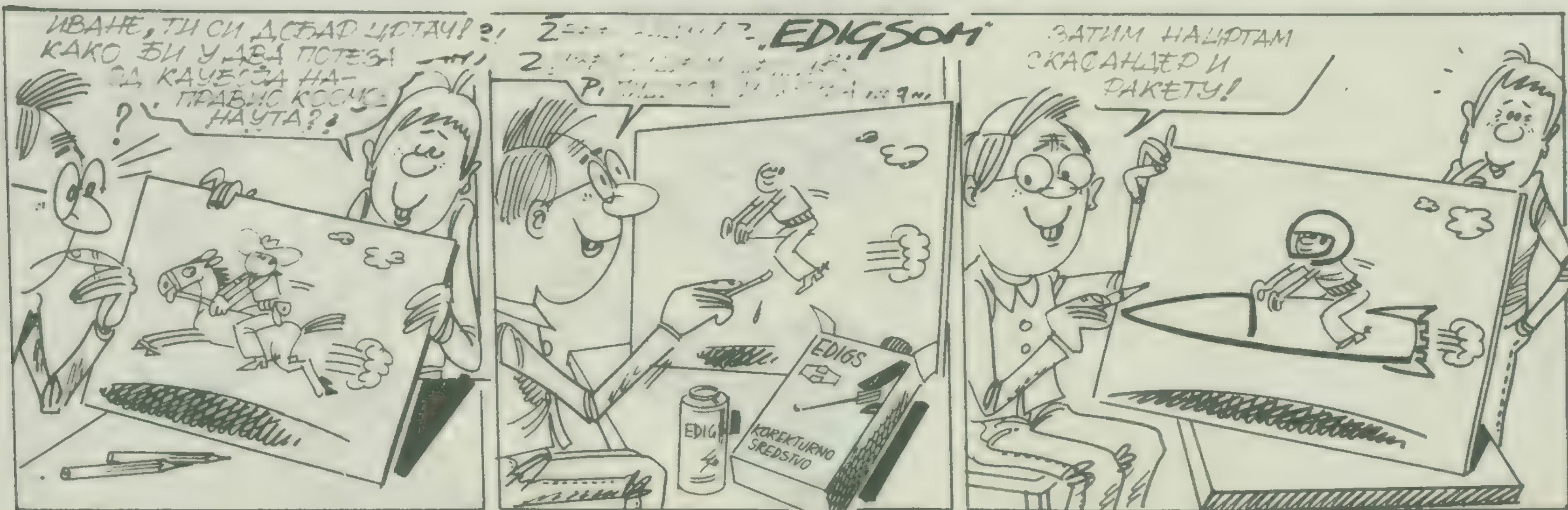
Потребу за савршенијим микрокомпјутером задовољила је пре три године Би-Би-Сијева машина произведена у сарадњи са фирмом „Ејкорн Компјутерс". Успех тог компјутера без сумње је био један од чинилаца који су и Клајва Синклера навели да освоји исто тржиште. Стога можда није случајно што Би-Би-Сијев микрокомпјутер и нови Синклеров модел QL – (скраћеница за „Quantum Leap" или „квантни скок" – имају исту цену од 399 фунти (79.800 динара). Потражња компјутера по оваквим ценама је изненађујуће велика. За њих су заинтересоване и мале пословне организације, и озбиљнији приватни корисници и – што је можда на дуге стазе и најважније – школе и факултети.

Чиме ће, дакле, нови Sinkler QL привући купце? Пре свега он има тастатуру стандардне величине на којој је лако куцати. Даље, има и огромну меморију за ускладиштење и обраду података. У цену су укључена и четири програма које је за овај Синклеров модел направила британска фирма „Сајон". Један програм претвара уређај у електронску писаћу машину, други у документацију, трећи у електронску „палету" за графичке радове, а четврти омогућује финансијско планирање погодно за пословне људе. Сви ови програми смишљени су тако да уз мало труда може да их употребљава и основац.

Напокон, за разлику од већине микрокомпјутера Sinkler QL моћи ће да се употребљава у саставу шире мреже. Повезивањем до шездесет четири истоветна уређаја помоћу кабла биће омогућен њихов заједнички рад и ускладиштење података чиме се, не треба ни рећи, неизмерно увећава капацитет. Тако ће, на пример, сва одељења у једном предузећу имати приступ истим ускладиштеним подацима – такозваној „бази података". Ова мрежа ће такође омогућити да одлуке донесене на једном месту буду на другом одмах спроведене.

Клајв Синклер је на усавршавање свог модела QL утрошио два милиона фунти (триста шездесет милиона динара). У Лондону ускоро почиње производња која ће средином године, како се очекује, достићи двадесет хиљада уређаја месечно.

Б. Д.

ТРИ ПУЦЊА

КАДА ЈЕ ЗАТВОРИО РАДЊУ, МЕСАР ГРЕШЕМ ЈЕ ПОШАО КУЋИ С КОЖНОМ ТОРБОМ У РУЦИ. ТАКО ЈЕ ЧИНИО ВЕЋ ГОДИНАМА.

Шездесетогодишњи месар Грешем из градића Херингтона у савезној америчкој држави Охајо имао је рђаву навику: када је увече затварао своју радњу, вадио је из касе дневни пазар, стављао га у кожну торбу и тако одлазио кући. Његова вила се налазила на пола часа од Херингтона у лепом шумовитом крају где су биле куће богатијих становника.

Пријатељи су често упозоравали Грешема да не иде са пазаром пешице кући, али би он сваки пут одмахнуо руком узвративши:

– Не плашим се нападача! Видите револвер, довољан је!

Тајанствено убиство

Крајем маја 1914. једне вечери Грешем је затворио радњу касније него што обично чини. У торбу је ставио пазар од стотинак долара и кренуо низ улицу. На изласку из градића поздравио га је апотекар Елинс који је стајао у вратима апотеке. Видевши у месаревој руци откочен револвер, Елинс се насмејао.

Месар није био плашљив човек, али га је те вечери захватила узнемиреност. На пустом друму није било живе душе. Иако увек иде полако, сада је пожурио.

Двадесетак минута касније апотекар Елинс је зачуо три пуцња. Погледао је према друму, али кроз таму ништа није могло да се назре. Три минута после испаљених хитаца на путу се појавио млади фармер Лонгфилд. Деловао је збуњено. Елинс га је упитао да ли је чуо пуцње.

Не, ништа нисам чуо! – брзо је узвратио фармер и продужио према центру градића.

Вест о Грешемовој смрти пронела се за тили час. Нађен је мртав неколико корака од своје виле. Два метка су га погодила у главу а трећи у леђа. Убица је пуцао из заседе, вероватно скривен иза неког дрвета. Сачекао је да Грешем прође поред њега и повукао ороз.

На место злочина одмах су изашли судија и шериф. Пре него што су отишли до Грешемове виле апотекар Елинс их је обавестио о необичном понашању фармера Лонгфилда. Шериф и судија су похитали до Лонгфилда али тамо су затекли само фармерову жену. Лежала је у постељи и читала новине.

– Где је ваш муж? – упитао је шериф.

– Не знам! – искрено је одговорила жена. – Вечерас још није долазио кући.

Од месареве супруге такође се ништа није могло сазнати. Седела је поред прозора очекујући мужа да се врати из радње. Није га приметила због мрака, али је чула револверске хице, један, други, трећи.

Истрага је наишла на проблем јер Грешему није одузета торба са дневним пазаром. Мотив убиства, значи, није новац. Убица је имао довољно времена чак и да преброји пазар јер је Грешемова жена истрчала пред капију тек после неколико минута.

Сутрадан је пронађен фармер Лонгфилд кога је апотекар Елинс теретио исказом. Срећом, апотекар је био прецизан и изричит: – Лонгфилд се појавио три минута након пуцњева, што је с друге стране говорило да за тако кратко време није могао да стигне од Грешемове виле до градића све да је летео на крилима.

Истрага је запела. Сви су веровали да убица никада неће бити откривен. После месец дана истражни судија и шериф дигли су руке од потраге признавши да не могу да реше случај.

Време је протицало и убиство месара Грешема полако падало у заборав.

Зашто је пас лајао

Једног дана у Херингтону се појавио средовечан човек. Обишао је неколико кафана представљајући се као Грешемов рођак. Распитивао се о покојнику, његовом начину живота, пријатељима. Стално је напомињао да Грешема није видео више од тридесет година и да га је вест о смрти погодила.

– Откриће ко га је убио! промрмљао би и напуштао кафану.

Грешемова удовица се изненадила када ју је посетио. Муж јој није причао да има рођака, али сад шта је ту је. Задржала је госта на ручку и описала кобно вече.

– Пет минута пре него што се догодио злочин чула сам оштар лавеж пса на имању суседа Верка. Тога сам се сетила касније јер тај пас ретко лаје. Уочи испаљивања револверских хитаца лајање је нагло престало. Када сам дотрчала до места несреће, поново се зачуо лавеж!

Грешемов рођак је захвалио удовици на ручку и убрзо се нашао на имању Веркових. Од њих је сазнао да оне ноћи када је убијен месар уопште нису били код своје куће, већ код кћерке у Кливленду. Убиство Грешема их је потресло. Нико их није питао, а да јесте рекли би да су по повратку кући приметили угажену траву у дворишту, односно трагове женских ципела. Зашто баш женских? Па, мали је број, а штикла је упадала дубље од стопала, одговорио је власник куће Верк.

Уместо да се врати у хотел, Грешемов рођак се обрео у шерифовој канцеларији.

– Чујем да се распитујете! – дочекао га је шериф, али није завршио јер је непознати извадио службену легитимацију и ставио испред њега на сто.

– Инспектор Варен из Кливленда, ваш сусед само из већег града! – насмејао се и сео у оближњу столицу.

Шериф је зинуо од запрепашћења. Затим се прибрао и намрштио. Још један паметњаковић, помислио је, али се уздржао од коментара.

Ноћни посетилац

Све што је шериф могао да исприча инспектору у вези са Грешемовим убиством било је једно велико – ништа.

– Одмах ухапсите фармера Лонгфилда! – био је кратак Варен.

– Али, он је невин! – поскочио је шериф. – Хоћете да изгубим службу!

Варен није попуштао. Када је напоменуо да у Херингтону не води приватну истрагу већ да је послат да реши Грешемов случај, шериф није имао куд.

Лонгфилд је упорно порицао кривицу, грчевито се држећи „она три минута" који су га бранили. Једино је признао да са својом женом која је старија од њега дванаест година, није у добрим односима и да многи у Херингтону знају да живи животом Дон Жуана.

Варен се замислио. Проверио је Лонгфилдову изјаву у погледу донжуанства – била је тачна. Увече је полако одгегао до имања Веркових. Није било далеко од фарме Лонгфилдових. И једни и други имали су пса булдога. Ако је оне кобне ноћи лајао пас на имању Веркових, зашто није лајао пас на имању Лонгфилдових, питао се Варен. Најзад, зашто је булдог Веркових на неколико часака престао да лаје.

Инспектор се повукао у таму и чекао поноћ. Када је у околним вилама угашено светло и власници залили у дубок сан, Варен је полако ушао у двориште

Лонгфилдових. Да ли ће булдог залајати? Није прошло ни неколико секунди, а пас је осетио да се двориштем креће странац. Залајао је, отимао се са ланца, вртео у круг... Варен се насмејао: то је то! Помоћу комада меса посутог прашком за успављивање које је понео из Херингтона, брзо је ућуткао булдога, а онда се дао у претрагу.

Уз помоћ батеријске лампе и крећући се нечујно инспектор је претраживао део по део дворишта. Пред зору је нашао оно што је тражио: револвер калибра којим је убијен Грешем лежао је скривен испод уздигнутог пода омање зградице за сено!

Вративши се у хотел Варен је заспао као заклан. Није се будио готово целог дана. Касно поподне замолио је шерифа да пође с њим.

– Куда? – смркнуто је упитао шериф.

– По убицу месара Грешема! – кратко је одговорио инспектор.

Жена фармера Лонгфилда их је дочекала са осмехом. Понудила је госте колачима и упитала шта желе. Шериф се мешкољио на столици. Инспектор није оклевао. Погледао је жену и суво одрезао:

– Дошли смо да вас ухапсимо због убиства месара Грешема! Обуците се и пођите с нама. Ћелију ће вам уступити муж, он је невин!

Лонгфилдова жена је пребледела. Ипак, муњевито се прибрала и осула праву бујицу речи на Варена. Позивала се на грађанска права, дугогодишњи углед, част.

– Узалуд се трудите, госпођо! – мирно је запалио цигарету инспектор. – Ово је револвер којим сте пуцали на Грешема! У ствари, нисте хтели да убијете њега већ мужа. Знали сте да вам је неверан и да је те ноћи био с другом женом. Сачекали сте га пред капијом Грешемових, а тамо сте стигли тако што сте прешли преко имања Веркових. Оставили сте трагове. Заборавили сте и псе. Лајао је и Верков, али не и ваш јер вас познаје. Међутим, Верков је престао да лаје кад вас је препознао, а наставио са лавежом кад сте се удаљили. Несрећни Грешем,... нисте га добро видели у тами!

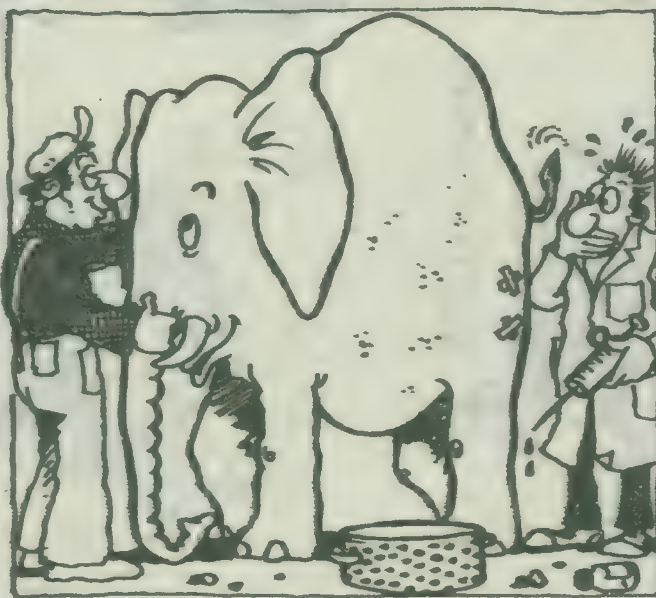
Лонгфилдова жена је клонула у столицу и заплакала. Порота је имала разумевања за њене патње због мужевљевог неверства и осудила је на само пет година затвора. За утеху јој је било то што је од грађанског суда одмах добила развод брака.

М. Т.

ТИСА МИ НИЈЕ ОПРОСТИЛА

ЛЕЧИО САМ ИХ И ВОЛЕО

ЖИВОТИЊЕ СУ ПОМАЛО КАО ДЕЦА: ВОЛЕ ДА СЕ МАЗЕ, ОБОЖАВАЈУ ПОКЛОНЕ И НЕ ПОДНОСЕ ЛЕКАРЕ – КАЖЕ БРАНКО ТРБИЋ КОЈИ ЈЕ ДУГО РАДИО КАО ВЕТЕРИНАР БЕОГРАДСКОГ ЗООЛОШКОГ ВРТА.

Слоница Тиса није се осећала добро. Данима је куњала и одбијала да једе. На крају је толико изнемогла да више није ни устајала. Бранко Трбић, тада још млад ветеринар, досетио се како ће да је поврати бар привремено пре него што почне са лечењем. Ни сам се не сећа да ли је то од неког чуо или је негде прочитао да слонови воле да попију! Скувао је педесет литара чаја, додао шећера и – литар коњака.

Тиса је у почетку прво обазриво почела да пије чај, коктел јој се врло свидео и усисала га је сурлом за трен ока. Зачудо није прошло много а она се заиста повратила: устала је и почела помало да се шета по ограђеном простору. Бранко Трбић почео је да јој сваког дана даје витаминске инјекције. Некадашњи циркуски дресер Јозеф, сада чувар у зоо врту, придржавао је Тису док би јој Бранко прилазио са леђа, да га не види, и забадао иглу. Слоница се сасвим опоравила.

Једног дана Бранко Трбић позвао је у посету двојицу колега којима је желео да се похвали како се његова пацијенткиња брзо опоравила. Пришли су сви заједно простору по коме се Тиса шетала. Управо је сурлом поздрављала посетиоце који су јој давали по коцку шећера, кикирики. Изгледала је врло расположено. Али, чим је угледала Бранка, завукла је сурлу у базен с устајалом водом помешаном са каменчићима и истуширала несрећног ветеринара од главе до пете.

И даље не верујући да му се то слоница свети за оно „мучење" Бранко јој се поново приближио. Овог пута животиња је била још хитрија и за тили час млади ветеринар био је мокар до голе коже на велико задовољство и његових колега и окупљених посетилаца.

Чувајте се, плавуше!

Бранку су све животиње у врту биле помало као деца, трудио се да им олакша боравак у „заточеништву". Ипак, имао је и свог љубимца, мајмуна из реда капуцинера који се звао Боби. Сваког јутра долазећи у врт на посао, Бранко би се прво поздравио са својим другом.

Већ на стотинак метара удаљености, чим би угледао Бранка, Боби је почињао да цичи од среће. Скакао је по кавезу једва чекајући да му се ветеринар приближи. Пружио би шапе кроз решетке и мазио Бранка по лицу, знајући да се тамо за њега нешто лепо крије. И заиста, Бранко је увек за њега имао спремљену јабуку или какав слаткиш. Боби би узео воћку машући њоме пред осталом сабраћом и пркосио им вриштећи од задовољства.

У то време звезда београдског Зоолошког врта била је мајмуница Соња. Њене вргалоније биле су познате свим посетиоцима, посебно деци. И она се радовала људима, али је највише волела плавуше. Причало се да не може да заборави своју господарицу, неку Рускињу која ју је поклонила врту. И чим би угледала да се нека плава жена приближава решеткама, пружала је шапу желећи да је дотакне. Само, ако би се жена уплашила или нагло желела да извуче руку Соња би, у жељи да је задржи, знала да буде и опасна. Чврсто би држала руку, било је случајева да изгребе или чак уједе ону која би хтела да је „напусти".

Зашто ми не верују?

Кад би сви посетиоци напустили калемегдански врт и врата се затварала до наредног дана, једна велика мачка добијала је дозволу за своју ноћну шетњу. Био је то лав Паша Трећи. Родио се овде у врту, али га је мајка одмах по рођењу одбацила па су се сви бојали да уопште неће преживети. Уз негу чувара беба се, међутим, убрзо претворила у раскошног лава, толико умиљатог да су му сви прилазили без икаквог страха. Тако му је дозвољено сваког дана да се прошета по врту. Бранко Трбић се и данас сећа како су у почетку срне и зечеви били забезекнути кад би им се Паша Трећи приближавао у намери да се игра са њима. Узмицале су у својим кавезима и скривале се у најдубљи кут скровишта, али су временом престале да се плаше.

Све је добро ишло до једног дана када је купљен нов пар магараца. Пашу Трећег пустили су у уобичајени излазак пред спавање. Дошавши до ограде, Паша се изненадио, ове није познавао. Скочио је на мужјака и заклао га. Од тог тренутка шетње су му биле ускраћене. Са лавом мазом чувари су могли од тада да се мазе само кроз решетке. Свакога дана у уобичајено време он је несрећан завијао, не схватајући зашто га не пуштају у шетњу.

Маза у базену

Нилски коњ Буца био би дубоко потиштен ако прође један дан а да га Бранко Трбић не посети. Чим би видео да се Бранко приближава базену, отварао је своја огромна уста и чекао. То је значило да Бранко треба да му чачка зубе. Било је то највеће задовољство за Буцу који се радовао као мало дете.

Када су Бранку Трбићу јавили да се женка бизона не осећа добро он је, не размишљајући о последицама, а и помало да се направи важан пред чуварима, ушао у ограђен простор – са слушалицама на ушима. Храбро је пришао бизонки која је зачудо била мирна. Одједном је њему иза леђа разгневљени бизон потрчао ка несрећном ветеринару бесно фркћући. Чувари су повикали. Бранко је потрчао колико су га ноге носиле и у трен ока се нашао на огради.

Од свих животиња Бранко Трбић, касније професор микробиологије на Ветеринарском факултету, плашио се једино змија. Знајући то чувар Јозеф једног дана ушао је у његову канцеларију са обмотаном боом око руке. Бранко је био у прилици да бежи главом без обзира.

Побегао је ветеринар али из другог разлога кад га је један посетилац упитао: – Је л'те молим вас где се овде налази кавез са хигијеном? Бранко га је упутио куда да иде надајући се да ће човек видети на кавезу да се та животиња зове – хијена и улетео у своју канцеларију да се гласно исмеје.

В. Софреновић

Рип Кирби: Девојка са календара

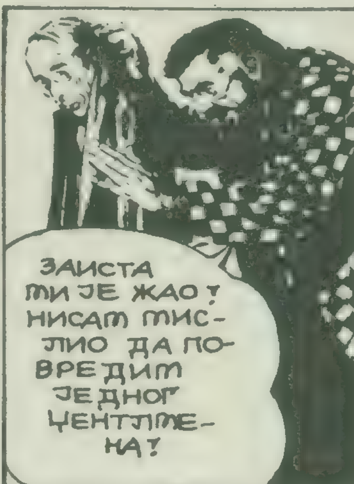

КОСТОЛОМАЦ, МОРАМ ДА ТЕ ОБАВЕСТИМ ДА САМ САДА НА СТРАНИ ЗАКОНА! А ШТА ЈЕ С ТОБОМ?
УЂИМО У ОВУ ЈАЗБИНУ, ПА ЋУ ТИ ИСПРИЧАТИ!

НАЈБОЉЕ ПИВО ЗА МОГ ПРИЈАТЕЉА ДЕЗМОНДА!
НИШТА СЕ НИСИ ПРОМЕНИО КОСТОЛОМАЦ!

ЗАКЛЕО БИХ СЕ ДА САМ ИМАО И НОВЧАНИЦА МАЊИХ ОД СТО ДОЛАРА!
Ш... ШТА?! ИМАШ ЧИТАВО БОГАТСТВО У ТОЈ ВРЕЋИ!

И НОСИШ ГА ТАКО СА СОБОМ?!
ШТО ДА НЕ? НИКАД НЕ ЗНАШ КАД ЋЕ ДА ТИ ЗАТРЕБА!

У СВАКОМ СЛУЧАЈУ, ДРАГО МИ ЈЕ ДА ТИ ДОБРО ИДЕ!
ОВО ЈЕ ПЛОД МОГ ТРИДЕСЕТОГОДИШЊЕГ ТРУДА!

ДЕЗМОНДЕ, ИМАМ ПОС'О ЗА ТЕБЕ! РЕЦИ МИ СВОЈУ ЦЕНУ!
КАКАВ ПОС'О?

ПОШТЕН! ПЛАЋАМ КОЛ'КО ТРАЖИШ!
АЛИ, КОСТОЛОМАЦ, ЈА САМ ВЕЋ ЗАПОСЛЕН!

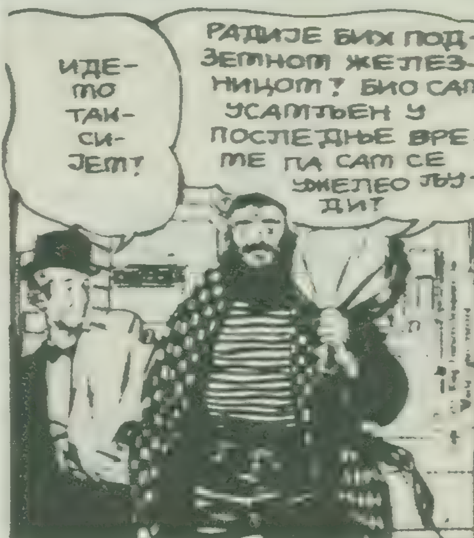

РАДИМ ЗА РЕМИНГТОНА КИРБИЈА, ПОЗНАТОГ КРИМИНОЛОГА! ПОРЕД ТОГ ЏЕНТЛМЕНА И САМ САМ ПОСТАО ЏЕНТЛМЕН!
СЈАЈНО!

УПРАВО ТО И ЖЕЛИМ! ДА НАПРАВИШ ОД МЕНЕ ЏЕНТЛМЕНА!

ХММ! ПОНУДА МИ СЕ СВИЂА, АЛИ НЕ МОГУ ДА НАПУСТИМ КИРБИЈА!
МОЖДА ЋЕ ПРИСТАТИ ДА ТЕ ПОСУДИМ ЗА НЕКО ВРЕМЕ!

ПОШТЕНИМ РАДОМ И СА СВОЈИХ ДЕСЕТ ПРСТИЈУ ЗАРАДИО САМ ТЕ НОВЦЕ!
САД САМ БОГАТ, АЛИ СИРОВ К'О ШТО САМ И БИО!

ИМАМ ПОСЕБАН РАЗЛОГ ШТО ЖЕЛИМ ДА ПОСТАНЕМ ЏЕНТЛМЕН!
ПОКУПИ НОВАЦ И ИДЕМО КОД КИРБИЈА! ТАМО ЋЕМО О СВЕМУ ДА РАЗГОВАРАМО!

ИДЕМО ТАКСИЈЕМ?
РАДИЈЕ БИХ ПОДЗЕМНОМ ЖЕЛЕЗНИЦОМ! БИО САМ УСАМЉЕН У ПОСЛЕДЊЕ ВРЕМЕ ПА САМ СЕ УЖЕЛЕО ЉУДИ!

К'О ШТО ВИДИШ, НИШТА СЕ НИЈЕ ИЗМЕНИЛО У ЊУЈОРКУ ОТКАКО СИ ГА ТИ НАПУСТИО!
ВИДИМ, ВИДИМ!

СЕДИТЕ, ГОСПО!
ОН БИ УСТАО, АЛИ ВАС НИЈЕ ВИДЕО!

СТИГЛИ СМО, КОСТОЛОМАЦ! КИРБИЈЕВ АПАРТМАН ЈЕ НА ДЕСЕТОМ СПРАТУ!
ОТМЕН КРАЈ, НЕМА ШТА!

КИРБИ, СРЕО САМ ЈЕДНОГ СТАРОГ ПРИЈАТЕЉА И ПОЗВАО ГА КОД НАС! ИМАТЕ ЛИ НЕШТО ПРОТИВ?
НАРАВНО ДА НЕМАМ! ВОЛЕО БИХ ДА ГА УПОЗНАМ!

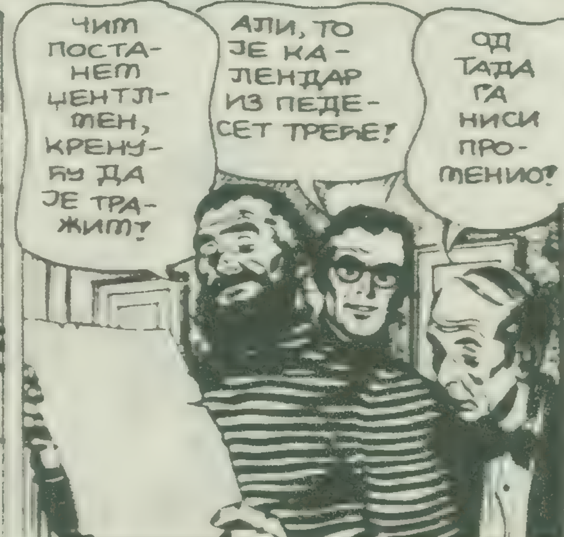

ОВО ЈЕ ТВИКЕМ, ЗВАНИ КОСТОЛОМАЦ!
ПО СТИСКУ РУКЕ, НАДИМАК ВАМ ОДГОВАРА!
ОХ, ИЗВИН'ТЕ! МАЛО САМ ГРУБ...

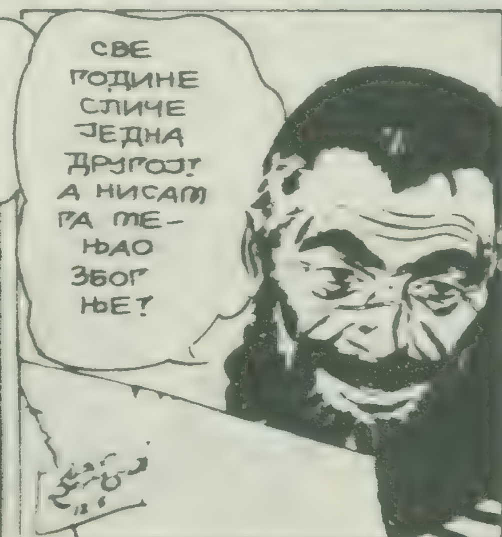

КОСТОЛОМАЦ ЈЕ ЗАРАДИО НОВАЦ КАО КОПАЧ ЗЛАТА, А САДА БИ ДА ПОСТАНЕ ЏЕНТЛМЕН!
ТАЧНО ТАКО! НАДАМ СЕ ДА ЋЕ МИ ДЕЗМОНД У ТОМЕ ПОМОЋИ!

СИГУРАН САМ ДА ЈЕ КОСТОЛОМАЦ ПРАВИ ЏЕНТЛМЕН, ПА МИ НИЈЕ ЈАСНО СВЕ ОВО!
ПОКАЗАЋУ ВАМ...

САД КАД САМ БОГАТ, МОГУ ДА ЈОЈ ИЗИЂЕМ НА ОЧИ — ДЕВОЈЦИ СА КАЛЕНДАРА!
ИЗ ПЕДЕСЕТ ТРЕЋЕ?

ЗАР НИЈЕ ПРАВА ДАМА?

ЧИМ ПОСТАНЕМ ЏЕНТЛМЕН, КРЕНУЋУ ДА ЈЕ ТРАЖИМ!
АЛИ, ТО ЈЕ КАЛЕНДАР ИЗ ПЕДЕСЕТ ТРЕЋЕ!
ОД ТАДА ГА НИСИ ПРОМЕНИО?

СВЕ ГОДИНЕ СЛИЧЕ ЈЕДНА ДРУГОЈ! А НИСАМ ГА МЕЊАО ЗБОГ ЊЕ!

ТРИДЕСЕТ ГОДИНА САМ РАДИО И МИСЛИО НА ЊУ! САДА СЕ НАДАМ ДА ЋЕ БИТИ МОЈА!

ТВИКЕМЕ, ВИ ИЗГЛЕДА НЕ СХВАТАТЕ КОЛИКО ЈЕ ВРЕМЕНА ПРОШЛО!
ТВОЈ ИДОЛ ИЗ МЛАДОСТИ ЈЕ САДА МОЖДА И БАКА!

БЕЗ ОБЗИРА, ДЕЗМОНДЕ, ЖЕЛИМ ДА ЈЕ ПРОНАЂЕМ! КИРБИ, ХОЋЕТЕ ЛИ ДА ДОЗВОЛИТЕ ДЕЗМОНДУ ДА НАПРАВИ ЏЕНТЛМЕНА ОД МЕНЕ?

КОСТОЛОМАЦ, ТА ДЕВОЈКА СА КАЛЕНДАРА, КО ЗНА КАКО ДАНАС ИЗГЛЕДА!
СИГУРАН САМ ДА ЈЕ И ДАЉЕ ЛЕПА И ОТМЕНА!

ШТА ВИ МИСЛИТЕ, КИРБИ?
СВЕ ЗАВИСИ ОД ТЕБЕ, ДЕЗМОНДЕ! АКО ТИ ЖЕЛИШ ДА МУ БУДЕШ УЧИТЕЉ, ЈА СЕ СЛАЖЕМ!

ЧУО СИ КИРБИЈА, КОСТОЛОМАЦ! С УЧЕЊЕМ ПОЧИЊЕМО ОДМАХ!

КИРБИ, НЕМАМ РЕЧИ ДА ВАМ ЗАХВАЛИМ!
ЧИНИМ ТО У ИМЕ ЉУБАВИ!

МОГУ ЛИ ЗАУЗВРАТ ДА ВАМ ПОНУДИМ ОВО?
ТО ЈЕ ЏЕНТЛМЕНСКИ ГЕСТ, АЛИ НЕ ДОЛАЗИ У ОБЗИР!

ЧУО СИ ГА, ДЕЗМОНДЕ! ЈА ВЕЋ ИМАМ У СЕБИ НЕЧЕГ ЏЕНТЛМЕНСКОГ!

КИРБИ, ХВАЛА ВАМ ШТО СТЕ МИ ПОСУДИЛИ ДЕЗМОНДА!
ИДЕМ ПРВО ДА МУ ПРОНАЂЕМ НЕКИ ПРИСТОЈАН СМЕШТАЈ! ЈАВИЋУ ВАМ СЕ!
СРЕЋНО, ТОМНИ!

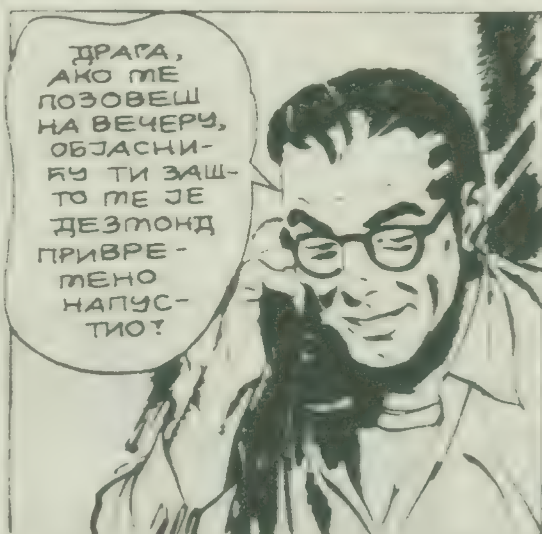

ОДСЕШЋЕШ ОВДЕ! СВИЂА ЛИ ТИ СЕ?
СЈАЈНО МЕСТАШЦЕ!

КОСТОЛОМАЦ ТВИКЕМ! ХМ! МОГУ ЛИ ДА ЗНАМ ВАШЕ ПРАВО ИМЕ?
ПРВИ ПУТ ГА САД ЧУЈЕМ!
К... КЛАРЕНС!

ПИХ! НИШТА ЛАКШЕ НЕГО ПОСТАТИ ЏЕНТЛМЕН! ТРЕБА САМО ДА НАУЧИМ ДА УЖИВАМ!
НИЈЕ БАШ ТАКО! ЗВОНО НА ВРАТИМА! ПРИПРЕМИ СЕ!

ХЕЈ! КУД СТЕ СВИ КРЕНУЛИ?

ДРАГА, АКО МЕ ПОЗОВЕШ НА ВЕЧЕРУ, ОБЈАСНИЋУ ТИ ЗАШТО МЕ ЈЕ ДЕЗМОНД ПРИВРЕМЕНО НАПУСТИО!

... И ТАКО САД ДЕЗМОНД ПОКУШАВА ДА НАПРАВИ ЏЕНТЛМЕНА ОД ЊЕГА!
О, КАКО ЈЕ ТО РОМАНТИЧНО! ТАЈ ТВИКЕМ ЈЕ СВЕ ТЕ ГОДИНЕ МИСЛИО САМО НА ТУ ЖЕНУ!

ХМ! МОЖДА БИХ И ЈА МОГЛА ДА ПОЗИРАМ ЗА НЕКИ КАЛЕНДАР!

ОВУ СТАРУ ОДЕЋУ ТРЕБА ЗАКОПАТИ ДУБОКО ПОД ЗЕМЉУ!
ХМ! МОРАЋЕТЕ ДА СКИНЕТЕ БРАДУ!
ПРОБАЋЕМО ПРВО БЕРЕТУ!
ТРЕБАЛО ЈЕ ДА ПОНЕСЕМ ТЕСТЕРУ И РЕНДЕ!

ЗАИСТА СЕ ИЗВИЊАВАМ! АЛИ, ГОСПОДИН ТВИКЕМ ЈЕ ВЕОМА УЗБУЂЕН ОВИХ ДАНА...

СТИДИ СЕ, КОСТОЛОМАЦ! ТИ РУШИШ МОЈ УГЛЕД!
АЛИ, ДЕЗМОНДЕ, ЧУО СИ ИХ КАКО СУ МЕ ВРЕЂАЛИ!

ДА, АЛИ ТВОЈА РЕАКЦИЈА НЕ ПРИЛИЧИ ЈЕДНОМ ЏЕНТЛМЕНУ!

ДЕЗМОНДЕ, СТАНИ! ОБЕЋАВАМ ТИ ДА ЋУ СЕ ЛЕПО ПОНАШАТИ!
ДАЈЕМ ТИ САМО ЈОШ ЈЕДНУ ШАНСУ!

КОЛИКИ ГРУДНИ КОШ! КРОЈАЧИ ТИ НЕЋЕ ВЕРОВАТИ!
ИМАТЕ ФАНТАСТИЧНУ БРАДУ! НЕЋЕМО ЈЕ ЦЕЛУ СКИНУТИ!
ИСПОД НОКТИЈУ ЈОШ ИМАТЕ ЗЛАТНЕ ПРАШИНЕ!

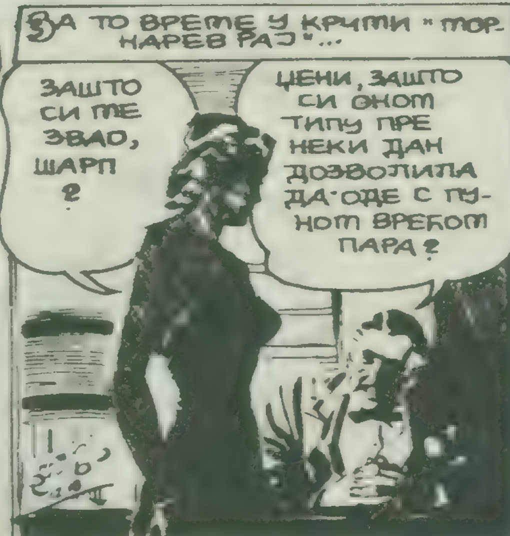

БИО СИ ДОБАР УЧЕНИК ОВИХ ДАНА! ПОНОСИМ СЕ ТОБОМ, КОСТОЛОМАЦ!
ХВАЛА, ДЕЗМОНДЕ! КАКО ТИ ИЗГЛЕДАМ?

СЈАЈНО! САД МОЖЕМО ДА ТЕ ПОКАЖЕМО КИРБИЈУ! РЕКАО ЈЕ САМО ДА ПОНЕСЕШ СВОЈ КАЛЕНДАР!

ОДЛИЧНО БАРАТАШ ШТАПОМ!
БУДИ САМО УЗ МЕНЕ, ДЕЗМОНДЕ!

ТВИКЕМЕ, ИЗГЛЕДАТЕ ФАНТАСТИЧНО!
ЗАХВАЉУЈУЋИ ВАМА И ДЕЗМОНДУ!

А САД ЋУ ЈА ПОКУШАТИ ДА ПРОНАЂЕМ ТУ ВАШУ ДАМУ! ЗНАТЕ ЛИ НЕШТО О ЊОЈ?
ПА, САМО ДА ЛИЧИ НА ЏЕНИФЕР РОБИНС, ДЕВОЈКУ КОЈУ САМ ДАВНО УПОЗНАО!

ЗА ТО ВРЕМЕ У КРЧМИ "ТОРНАРЕВ РАЈ"...
ЗАШТО СИ ТЕ ЗВАО, ШАРП?
ЏЕНИ, ЗАШТО СИ ОНОМ ТИПУ ПРЕ НЕКИ ДАН ДОЗВОЛИЛА ДА ОДЕ С ПУНОМ ВРЕЋОМ ПАРА?

ХММ! СЛОВА СУ ИЗЛИЗАНА, АЛИ РЕК'О БИХ ДА ЈЕ КАЛЕНДАР ИЗДАЛА КОМПАНИЈА АТЛАС!

ШТА?! КО ЈЕ ДЕВОЈКА НА КАЛЕНДАРУ ИЗ ПЕДЕСЕТ ТРЕЋЕ? ПОКУШАЋУ ДА САЗНАМ!

ЗАИСТА? СИГУРНИ СТЕ? ХВАЛА ВАМ МНОГО!

ДЕВОЈКА НА КАЛЕНДАРУ ЈЕ ЏЕНИФЕР РОБИНС!

ЗАИСТА НЕВЕРОВАТНО! ДЕВОЈКА КОЈУ СТЕ ДАВНО УПОЗНАЛИ, ПОЗИРАЛА ЈЕ ЗА ОВАЈ КАЛЕНДАР!
А ВИ НИСТЕ ЗНАЛИ ДА СЕ РАДИ О ИСТОЈ ОСОБИ!

ДВА ЧАСА КАСНИЈЕ...
ХМ! ФОТОГРАФ КОЈИ ЈУ ЈЕ СЛИКАО, УМРО ЈЕ! НИКО НИШТА НЕ ЗНА О ЏЕНИФЕР РОБИНС!

МИСЛИТЕ ДА ЈЕ НИКАДА НЕЋУ НАЋИ?
НЕ ТРЕБА ТЕК ТАКО ДА СЕ ПРЕДАМО! ИМАМ ИДЕЈУ!

ПОСЕТИЋУ ПРИЈАТЕЉЕ КОЈИ РАДЕ У ЊУЈОРШКИМ НОВИНСКИМ КУЋАМА!
ХВАЛА ВАМ, КИРБИ!

ЈОШ НЕШТО, РИПЕ?
ТО ЈЕ СВЕ ШТО ЗНАМ, БИЛЕ! ХОЋЕШ ЛИ МОЋИ ДА НАПРАВИШ ВЕСТ?

НАРАВНО! ДАЋУ СЛИКУ СА КАЛЕНДАРА!

МОЈ ПРИЈАТЕЉ УРЕДНИК НИЈЕ ГУБИО ВРЕМЕ! ОБЈАВИО ЈЕ ПРИЧУ О ЏЕНИФЕР И ТЕБИ!

АЛИ, КАКО ЋЕМО ЗНАТИ ДА ЋЕ ЈЕ ЏЕНИ ПРОЧИТАТИ?
АКО ЈЕ НЕ ПРОЧИТА ОНА, ПРОЧИТАЋЕ ЈЕ НЕКО КО ЈЕ ЗНА!

У "ТОРНАРЕВОМ РАЈУ"...
ХЕЈ! ОВО ЈЕ ПРИЧА О ЏЕНИ...

БОГАТИ ИСТРАЖИВАЧ ТРАЖИ ДЕВОЈКУ СА КАЛЕНДАРА ИЗ ПЕДЕСЕТ ТРЕЋЕ...

Е, ТУ ЋУ ЈА ДА УМЕШАМ СВОЈЕ ПРСТЕ...

ЗВАЛИ СТЕ МЕ, ШЕФЕ?
ИМАМ ЈЕДАН ПОСЛИЋ ЗА ТЕБЕ, БАНКО!

ЈЕ ЛИ ТИ ЈАСНО ШТА ТРЕБА ДА РАДИШ, БАНКО?
НАРАВНО! ИЗ ОВИХ СТОПА ИДЕМ КОД ЏЕНИ РОБИНС!
УЗМИ ОВО, ЗА СВАКИ СЛУЧАЈ!
НЕЋЕ ТИ БИТИ ПОТРЕБАН, АЛИ...
КО ЈЕ?
ЈА САМ, ЏЕНИ... БАНКО БЕЈТС!
НОВИНЕ СУ ИЗИШЛЕ ПРЕ ПЕТ ЧАСОВА, А НИКО СЕ НЕ ЈАВЉА!
БУДИ СТРПЉИВ, КОСТОЛОМАЦ! ТВОЈА ЛЕПА ДАМА МОЖДА ЖИВИ ДАЛЕКО ОДАВДЕ!
ЗА ТО ВРЕМЕ...
ШТА ХОЋЕШ, БАНКО?
НОСИМ ТИ НЕШТО ОД ШЕФА! ОТВОРИ!
УПРАВО ТРЕБА ДА ПОЂЕМ У КЛУБ! ЗАШТО ТЕ ЈЕ ОНДА ШАРП ПОСЛАО?
ШАРП ТИ ЈЕ САМО ИЗГОВОР ДА ТИ ОТВОРИШ ВРАТА!
ИЗЛАЗИ, БАНКО! НИЈЕ ТИ ПОТРЕБНО ТВОЈЕ ДРУШТВО!
ЗАР НЕМАШ ЛЕПИХ РЕЧИ ЗА ТВОГ БАНКА?
МА, ПУСТИ МЕ! И ГУБИ СЕ ОДАВДЕ!
НЕЋУ БЕЗ ПОЉУПЦА!
ЕВО ШТА ЋЕШ ДА ДОБИЈЕШ ОД МЕНЕ!
МОЖДА ЋЕШ САД ДА ПРОМЕНИШ МИШЉЕЊЕ!

МЕНЕ ЈОШ НИЈЕДНА ЖЕНА НИЈЕ ОДБИЛА!
БАНКО, ПОСЛЕДЊИ ПУТ ТИ КАЖЕМ... СКЛОНИ РЕВОЛВЕР И ГУБИ СЕ!

МИСЛИШ ДА НИСАМ ДОВОЉНО ДОБАР ЗА ТЕБЕ, ЈЕ ЛИ?
КАД ШАРП САЗНА ЗА ОВО, ТЕШКО ТЕБИ!

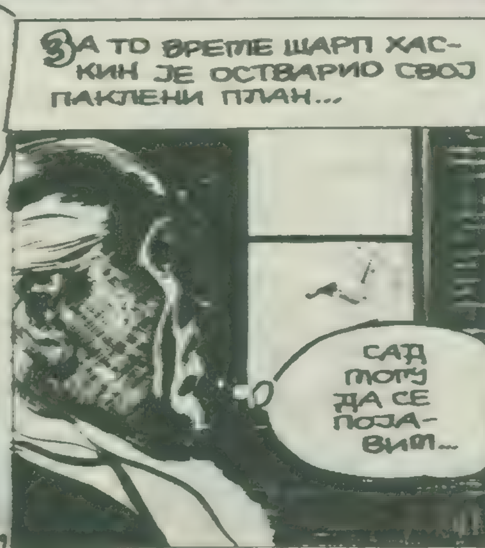

БАНКО ЈЕ СЈАЈАН... САД ЈЕ ТРЕНУТАК ДА ЈА НАСТУПИМ...

ИЗНЕНАДА СЕ ПРОЛОМИО ПУЦАЊ...

ЈА... ЈА САМ ГА УБИЛА...

КИРБИ! ТВИКЕМЕ! ДОЂИТЕ! ПРЕД ВРАТИМА ЈЕ НЕОПИСИВА ГУЖВА!

КОСТОЛОМАЦ, ЈУ-ХУ! ПРОЧИТАЛА САМ ОНО У НОВИНАМА...
ЉУБАВИ! ЈА САМ ЏЕНИ РОБИНС!
ЛАЖЕ! ЈА САМ!
ПОЛАКО! НЕМОЈТЕ СВЕ УГЛАС!

ТАКО НЕШТО НИ РИП КИРБИ НИЈЕ СЛУТИО...
ДРАГИ, ЗАР МЕ НЕ ПРЕПОЗНАЈЕШ?
МАКНИ СЕ! ДОШЛА САМ ПРЕ ТЕБЕ!
КИРБИ, ЈА САМ ПОЗНАВАО САМО ЈЕДНУ ЏЕНИФЕР РОБИНС!
ОВЕ СУ СВЕ ЛАЖНЕ! УПЕЦАЛЕ СУ СЕ НА ТВОЈ ОГЛАС!

ЗА ТО ВРЕМЕ ШАРП ХАСКИН ЈЕ ОСТВАРИО СВОЈ ПАКЛЕНИ ПЛАН...
САД МОГУ ДА СЕ ПОЈАВИМ...

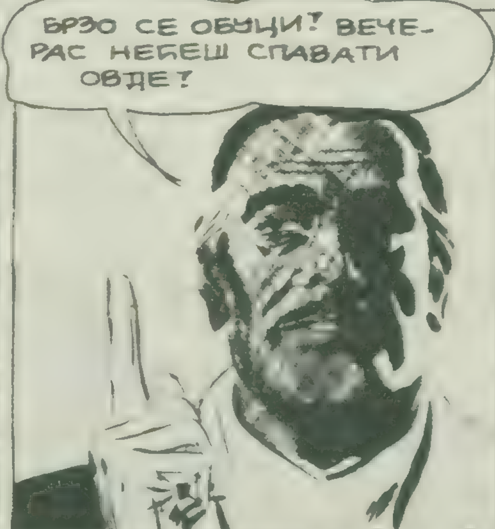

ЦЕНИ! ЧУО САМ ПУЦАЊ! ШТА СИ УЧИНИЛА?
О, ШАРП...

БАНКО ЈЕ ДОШАО... ЧУДНО СЕ ПОНАШАО... ИЗВАДИО ЈЕ РЕВОЛВЕР... САМ ЈЕ ОПАЛИО... О, ШАРП, ШТА ДА РАДИМ?

ЦЕНИ, МРТАВ ЈЕ!

БИЛО ЈЕ СЛУЧАЈНО, ВЕРУЈ МИ! З... ЗВАЋУ ПОЛИЦИЈУ...
ДАЈ МИ ТАЈ РЕВОЛВЕР!

ТИ СИ ПОЛУДЕЛА! ОДМАХ БИ ТЕ СТРПАЛИ У ЗАТВОР! ПРЕПУСТИ СВЕ МЕНИ!

БРЗО СЕ ОБУЦИ! ВЕЧЕРАС НЕЋЕШ СПАВАТИ ОВДЕ!

ПОЖУРИ, ЦЕНИ!
ЖУРИМ! АЛИ... ШТА ЋЕМО С БАНКОМ?

ИДИ У КЛУБ! РАЗГОВАРАЈ С ЉУДИМА И ПОНАШАЈ СЕ К'О ДА СЕ НИШТА НИЈЕ ДОГОДИЛО!
ЗАИСТА МИСЛИШ ДА ЈЕ ТО У РЕДУ?

НАРАВНО! ЈА ЋУ СЕ ПОБРИНУТИ ЗА ТЕЛО И РЕВОЛВЕР!

СТРАШНО! ЈОШ НЕ МОГУ ДА ВЕРУЈЕМ ДА САМ УБИЛА ЧОВЕКА... ШТА БИХ БЕЗ ШАРПА?

УСТАЈ, БАНКО! ЦЕНИ ЈЕ ОТИШЛА!

ЗАР НИСАМ СЈАЈАН ГЛУМАЦ?
ЈЕСИ, БАНКО! САД МОГУ ДА ТРАЖИМ ОД ЦЕНИ ШТА ХОЋУ!

А ТИ СИ ДОБИО НОВУ УЛОГУ! БРИШИ ИЗ ГРАДА И НЕ ВРАЋАЈ СЕ ДОК ТИ ЈА ТО НЕ КАЖЕМ!
ДА... ДА, ШАРП... КАКО ТИ КАЖЕШ...

КАКО САМ ОВО ВЕШТО ИЗВЕО... СТВАРНО САМ МОЗАК...
А САД ДА СЕ ДОКОПАМ ОНОГ ЧОВЕКА С ЏАКОМ ПАРА КОЈИ ЈЕ БИО У ТОМ КЛУБУ...

ОБЕСХРАБРЕН САМ, КИРБИ! ПРАВА ЏЕНИ СЕ НИКАД НЕЋЕ ПОЈАВИТИ!
ЈА НЕМАМ ТАЈ УТИСАК!

ТРЕБА ДА БУДЕМ ВЕСЕЛА И ЗАБАВНА... КАКО МОГУ ПОСЛЕ СВЕГА ШТО СЕ ДОГОДИЛО...

ЈАДНИ БАНКО... САД ТРЕБА ДА ВЕРУЈЕМ ШАРПУ ДА ЋЕ СЕ ОСЛОБОДИТИ ЊЕГОВОГ ТЕЛА...

У ТОМ ТРЕНУТКУ...
ЛЕТИТЕ ЗА КАЛИФОРНИЈУ?
ДА, ЛЕПОТИЦЕ!

ЏЕНИ, ОРАСПОЛОЖИ СЕ! ЗАР ТВОЈ ПОСАО НИЈЕ ДА УВЕСЕЉАВАШ ГОСТЕ?
ЖАО МИ ЈЕ! ВЕЧЕРАС НЕКО МОРА МЕНЕ ДА УВЕСЕЉАВА!

ДОБРО ВЕЧЕ, ГОСПОДИНЕ ХАСКИН! ОВДЕ СЕ ВЕЋ ОКУПИЛО ЛЕПО ДРУШТВО!

ДИВНО! РЕЦИ ЏЕНИ ДА ДОЂЕ У МОЈУ КАНЦЕЛАРИЈУ!
БРЗО ДА СКЛОНИМ РЕВОЛВЕР!

ЏЕНИ, ШАРП ТЕ ЧЕКА У СВОЈОЈ КАНЦЕЛАРИЈИ!
ХВАЛА, ХЕЛЕН!
ИЗВИНИТЕ МЕ ЗА КОЈИ ТРЕНУТАК!

ШАРПЕ, ШТА ЈЕ С БАНКОВИМ ТЕЛОМ?
СМИРИ СЕ, ЏЕНИ! СВЕ САМ СРЕДИО!

ТАКО СЕ БОЈИМ! НЕ ЗНАМ ШТА БИХ БЕЗ ТЕБЕ!
ЗАИСТА НЕ ТРЕБА ДА СИ ЗАБРИНУТА!

КАКО ДА ТИ СЕ ОДУЖИМ ЗА СВЕ ОВО?
НЕ ЖЕЛИМ НИШТА, ЏЕНИ! АЛИ, ЈА ЗА ТЕБЕ ИМАМ И ЛЕПИХ ВЕСТИ! ПРОЧИТАЈ ОВО!
ОХ! ПА ОВО САМ ЈА ИЗ МЛАЂИХ ДАНА!
КЛАРЕНС ТВИКЕМ! СЕЋАМ ГА СЕ! АЛИ, ЗАР САДА ДА ГА ЗОВЕМ?
ОВУ ПРИЛИКУ НЕ СМЕШ ДА ПРОПУСТИШ!

ХОТЕЛ ШЕРИЛЕНД? МОЛИМ ВАС КЛАРЕНСА ТВИКЕМА!
ЈОШ ЈЕДНА ЏЕНИ РОБИНС?
ДА, КОСТОЛОМАЦ! САМО, ОВА ПОМИЊЕ НЕКУ ПРИВАТНУ ШКОЛУ КОД ИЗВЕСНЕ ТЕРИ ЕПЛРЕЈТ!
ДЕЗМОНДЕ, ТА ЈЕ ПРАВА ЏЕНИ! САМО ОНА ЗНА ЗА ТЕРИ ЕПЛГЕЈТ!

ЏЕНИ, ТИ МЕ СЕ СЕЋАШ! И НЕ ЗНАШ КОЛИКО СИ МИ ЗНАЧИЛА СВЕ ОВЕ ГОДИНЕ!
ТАКО САМ ПОЛАСКАНА, КЛАРЕНС! ДОЂИ КАД ЖЕЛИШ!
ШАРП, ЗАПЛАКАЋУ! ЗАР НИЈЕ ДИРЉИВО?
СРЕЋА СЕ И ТЕБИ НАСМЕШИЛА!

ДЕЗМОНДЕ, ПРОНАШАО САМ ЈЕ! ПРОНАШАО!
КИРБИ, ХОЋЕТЕ ЛИ ДА НАМ СЕ ПРИДРУЖИТЕ У ОВОМ ВЕСЕЛОМ ЧАСУ?
ВАША ИДЕЈА ЈЕ УСПЕЛА! ПРОНАШЛИ СМО ЈЕ! ДОЂИТЕ ДА ВАС ИЗЉУБИМ!
САЧУВАЈТЕ ПОЉУПЦЕ ЗА ЊУ!

ПОЛАКО, ТВИКЕТЕ! ЗАР ВАС ДЕЗМОНД НИЈЕ УЧИО ДА БУДЕТЕ СТАЛОЖЕНИ?
ЈЕСТЕ, АЛИ ЈА САМ ТАКО УЗБУЂЕН!
ДАЛА ТИ ЈЕ АДРЕСУ И РЕКЛА ДА МОГУ ДА ДОЂЕМ КАД ЖЕЛИМ!
НОЋНИ КЛУБ У ЛАМБЕРТОНУ! НАДАЈМО СЕ ДА ВАС ТАМО ЧЕКА СРЕЋА!
ШАРПЕ, ЗАР ПОРЕД ТОЛИКО ЛЕПИХ ДЕВОЈКА, КЛАРЕНС ДА ЖЕЛИ МЕНЕ?!
ШТО ТЕ ТО ЧУДИ? СРЕЋА СЕ, НАЈЗАД, ОСМЕХНУЛА И ТЕБИ!

ТИ ЗАИСТА МИСЛИШ ДА МОГУ ДА СЕ ВИДИМ С КЛАРЕНСОМ И ПОРЕД СЛУЧАЈА С БАНКОМ?!
ЊЕГОВА СМРТ ЈЕ БИЛА СЛУЧАЈНА! ЗАТО, ГЛАВУ ГОРЕ И СВЕ ЗАБОРАВИ!
АЛИ, ШАРПЕ, КАКО ДА СЕ ПОЈАВИМ ПРЕД КЛАРЕНСОМ У СВОЈИМ СТАРУДИЈАМА?
МИСЛИО САМ ЈА И НА ТО! ПЛАТИЋУ ТИ РАЧУН У НАЈБОЉИМ РАДЊАМА!
КАКО СИ ТИ ДОБАР!
ЈА ТИ САМО ЖЕЛИМ СРЕЋУ, ЏЕНИ!

ШАРПЕ, ХАЉИНЕ СУ ПРЕКРАСНЕ!
УЗМИ ИХ СВЕ! ЖЕЛИМ ДА ЛЕПО ИЗГЛЕДАШ И ДА СЕ ТВИКЕТ ПО ДРУГИ ПУТ ЗАЉУБИ У ТЕБЕ!
ОВАКВИ ШЕШИРИ НИКАД НЕ ИЗЛАЗЕ ИЗ МОДЕ!
КУПИ И ЊЕГА! ТАКО ЋЕШ ГА ПОДСЕЋАТИ НА ЏЕНИ СА КАЛЕНДАРА!

ИМАТЕ ЛИ ПРОТИВ АКО И ЈА КРЕНЕМ НА ПУТ СА КОСТОЛОМЦЕМ?
НИ СЛУЧАЈНО! ЈА ТО ИСТО ЖЕЛИМ! БРИНИ О ЊЕМУ СВЕ ДО СРЕЋНОГ ЗАВРШЕТКА!

ЛАКШЕ, КЛАРЕНСЕ! ДО ПОЛАСКА ВОЗА ИМАМО ЈОШ ПЕТНАЕСТ МИНУТА!
БОЉЕ ЈА ДА ЧЕКАМ ВОЗ! ОН МЕНЕ СИГУРНО НЕЋЕ!

ЗАМИСЛИ, ДЕЗМОНДЕ, УСКОРО ЋУ ЈЕ ВИДЕТИ И МОЖДА ДРЖАТИ ЗА РУКУ!
УЧИНИЋЕШ ТО К'О ПРАВИ ЏЕНТЛМЕН!

УБРЗО У ВОЗУ...
КАКО СЕ СМЕСТИО ОНАЈ ТВОЈ ЦИН ОД ПУТНИКА?
ДИВНО!
ОН ЈЕ ИЗГЛЕДА НЕКИ СРЕЋКОВИЋ С ПУНО ПАРА!

А У КОЛИМА ЗА РУЧАВАЊЕ...
... ЈЕР, ТВИКЕМ ЈЕ МНОГО ДОБАР ЧОВЕК ... И НИКО ТО НЕ МОЖЕ ДА ПОРЕКНЕ!

МОЛИМ ТЕ, ДЕЗМОНДЕ!
АЛИ, НЕ МОЖЕШ ДА ПОДМИТИШ МАШИНОВОЂУ ДА БИ БРЖЕ ВОЗИО!

ШАРПЕ, ХОЋЕШ ЛИ ДА МИ ПЛАТИШ ХОТЕЛ ДА ТАМО ДОЧЕКАМ ТВИКЕМА?
ЗНАО САМ ДА НЕЋЕШ ХТЕТИ ДА СЕ ВРАТИШ У СТАН У КОМЕ СИ УБИЛА... ОВАЈ... ГДЕ ЈЕ БАНКО УМРО!

ЕВО ЈОШ ЛЕПИХ СТВАРЧИЦА ЗА МОЈУ ПЕПЕЉУГУ!
ОХ, ДРАГИ...

А ШТА АКО СЕ НЕ ДОПАДНЕМ КЛАРЕНСУ? КАКО ДА ТИ ВРАТИМ СВЕ ОВО?
НЕ БРИНИ! ЈА ЋУ СЕ ПОБРИНУТИ ДА МУ СЕ ДОПАДНЕШ!

ТЕЛЕГРАМ ЗА ЏЕНИ РОБИНС!
ЈА ЋУ ЈОЈ ГА ПРЕДАТИ!

ОД КЛАРЕНСА ЈЕ! СТИЖЕ СУТРА!
САМ ЋУ ГА ДОЧЕКАТИ!

МАМАЦ ЈЕ СПРЕМАН... САМО ЈОШ ДА СЕ РИБИЦА УПЕЦА ...

МОЛИМ ТЕ, КАД СЕ ЏЕНИ ПОЈАВИ СА СВОЈИМ ОБОЖАВАОЦЕМ, ЗАСВИРАЈТЕ НЕШТО ИЗ ПЕДЕСЕТИХ ГОДИНА!
БЕЗ БРИГЕ, ШАРП! БИЋЕ ТО НАЈЛЕПШЕ НОТЕ КОЈЕ СИ ЧУО!

ХАРИ, СВЕТЛО МОРА ДА ЈЕ ПРИГУШЕНО!
ИМАМ ТАКВУ РАСВЕТУ ДА ЋЕ И ОД МЕНЕ ДА НАПРАВИ ЛЕПОТАНА!

НАДАМ СЕ ДА ЋЕ СЕ СВЕ ОДВИЈАТИ ПО ПЛАНУ ...

СТИГЛИ СМО, КОСТОЛОМАЦ! УСКОРО ЋЕШ ВИДЕТИ СВОЈУ ДРАГУ ЏЕНИ!
НЕ МОГУ ДА ВЕРУЈЕМ!

ВИ СТЕ ТВИКЕМ? ЈА САМ ШАРП ХАСКИН! ЏЕНИ МЕ ЈЕ ЗАМОЛИЛА ДА ВАС ДОЧЕКАМ!
МОГУ ЛИ ОДМАХ ДА ЈЕ ВИДИМ?

ПРВО СЕ СМЕСТИТЕ, А ОНДА ЈА ИМАМ СПЕЦИЈАЛНО ИЗНЕНАЂЕЊЕ ЗА ВАС!

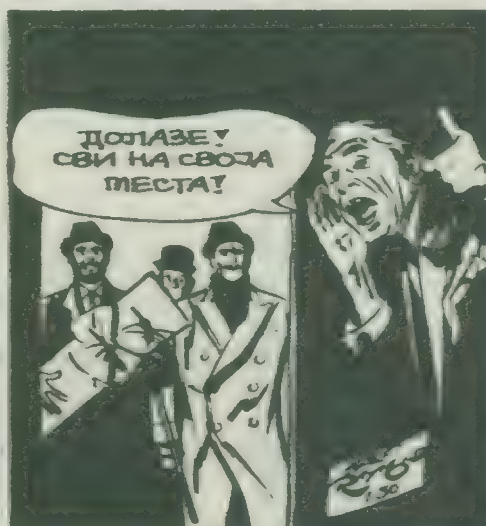

ЏЕНИ, ИДЕМ У ТВИКЕМОВ ХОТЕЛ! ТИ БУДИ СПРЕМНА!
БЕЗ БРИГЕ, ШАРП!

ТАКО САМ НЕРВОЗНА, МЕЦ! КАКО ТИ ИЗГЛЕДАМ?
СЈАЈНО! ОБОРИЋЕШ ГА С НОГУ!

БОЈИМ СЕ, ДЕЗМОНДЕ! КАКО ИЗГЛЕДАМ?
НИКАД БОЉЕ! СИГУРАН САМ ДА ЋЕ ТВОЈА ДАМА БИТИ ИМПРЕСИОНИРАНА!

ВИДИМ ДА СТЕ СПРЕМНИ! МОЈА КОЛА ВАС ЧЕКАЈУ!
ЗАИСТА СТЕ ЉУБАЗНИ, ГОСПОДИНЕ ХАСКИН!

ВОДИМ ВАС У СВОЈ КЛУБ! ОН ДАЊУ НИЈЕ ОТВОРЕН, АЛИ САМ ЈА СВЕ УРЕДИО ДА У ЊЕМУ БУДЕ ПРИЈАТНА АТМОСФЕРА!

ДОЛАЗЕ! СВИ НА СВОЈА МЕСТА!

СВЕ ЈЕ УРЕЂЕНО ОНАКО КАКО СТЕ ЖЕЛЕЛИ, ШЕФЕ!
ТО ВОЛИМ ДА ЧУЈЕМ!

ТВИКЕМЕ, ИМАМ ЧАСТ И ЗАДОВОЉСТВО ДА ВАМ ПРЕДСТАВИМ...

...ЏЕНИФЕР РОБИНС!

ЏЕНИ!

САЊАО САМ ОВАЈ ТРЕНУТАК!
КЛАРЕНСЕ, ТАКО СЕ РАДУЈЕМ ШТО ТЕ ВИДИМ!

ОБРАЋАО САМ СЕ ТВОЈОЈ СЛИЦИ ГОДИНАМА, А САД САМ ОДЈЕДНОМ ОСТАО БЕЗ РЕЧИ!
НЕ МОРАШ НИШТА ДА КАЖЕШ, КЛАРЕНСЕ! САМО ЋЕМО СЕ ГЛЕДАТИ!

ОСЕЋАО САМ ДА ЋУ ТЕ ЈЕДНОГ ДАНА НАЋИ, ЏЕНИ!
ДРАГО МИ ЈЕ ДА СЕ ТО И ДОГОДИЛО!

СЕЋАШ ЛИ СЕ НАШИХ ШКОЛСКИХ ДАНА?
НИКАД ИХ НЕЋУ ЗАБОРАВИТИ!

УЧИНИЛИ СТЕ ДИВНЕ СТВАРИ, ГОСПОДИНЕ ХАСКИН!
ТАКО САМ ПОНОСАН ШТО САМ УЧЕСТВОВАО У СВЕМУ ОВОМЕ!

СЛЕДЕЋИХ ДАНА КЛАРЕНС И ЏЕНИ СУ ОЖИВЉАВАЛИ СТАРЕ УСПОМЕНЕ...

ЖИВОТ ТИ НИМАЛО НИЈЕ БИО ЛАК! ОСТАЛА САМ УДОВИЦА СА МАЛО СРЕДСТАВА ЗА ЖИВОТ...
ЏЕНИ, НАДАМ СЕ ДА ЋУ ТЕ ЈА УСРЕЋИТИ!

САД САМ БОГАТ! УДАЈ СЕ ЗА МЕНЕ!
НЕ ЗНАМ, КЛАРЕНСЕ... ВИДИШ...

ДА, КЛАРЕНСЕ! УДАЋУ СЕ ЗА ТЕБЕ! ТАКО САМ СРЕЋНА, АЛИ И УПЛАШЕНА!

У ШАРПОВОЈ КАНЦЕЛАРИЈИ...
АХА! ЏЕНИНИ ОТИСЦИ СУ ЈОШ ВИДЉИВИ...
НАСТАВАК У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

КАЛЧР КЛАБ

CULTURE CLUB

О БОЈАМА И БРОЈЕВИМА

Сигурно је да је изглед извођача веома важна компонента приликом пласирања нове звезде на рок-сцени. Пажљиво осмишљен и агресивно презентиран имиџ могу и те како да утичу на наклоност купаца плоча, међутим, оно што је и даље пресудно, срећом, остаје пре свега квалитет музике коју те нове групе и певачи изводе. Најбољи пример срећно укомпонованог атрактивног визуелног паковања са сјајним музичким садржајем је тренутно једна од најпопуларнијих светских група Калчр Клаб (Culture Club). Најпре запажени по свом екстравагантном вокалном солисти Бој-Џорџу, они су искористили гужву коју су направиле полемике да ли је Џорџ мушко или женско и један за

другим избацили на тржиште неколико хит синглова и два изузетно квантитна албума. Оно што посебно плени код овог енглеског квартета је чињеница да су све њихове песме стилски потпуно различите, а препознатљивост им даје феноменални, црно обојени глас Бој-Џорџа. Ово је нарочито уочљиво на њиховом другом албуму „Colour By Numbers" који је изненађујуће зрело остварење једног тако младог састава. Калчр Клаб све песме потписују заједнички што показује да су несвакидашњом појавом Бој-Џорџа неоправдано у очима јавности у други план потиснути остали талентовани музичари који чине групу: гитариста Рој Хеј, тамнопути басиста Мики Крейг и бубњар Џон Мос који је и копродуцент плоче „Colour By Numbers".
Судећи по њиховом досадашњем раду, Калчр Клаб су у стању да превазиђу варљивост и пролазност модног тренда који им је толико помогао и да остану још дуго у центру пажње. Можда без шминке и чудне одеће, али зато са песмама које се памте.

ВРЛО ЛИЧНО

Један од хероја енглеске рок музике, Јан Дјури последњих година није био превише у фокусу јавности, али по свој прилици ове сезоне он се спремио на велики повратак. У току је огромна турнеја по Великој Британији која се завршава првог априла, а тим поводом је издат сингл са двоструком А страном на коме су нумере „Very Personal" и „Ban The Bomb".

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ЖРТВЕ (VICTIMS)

Музика и текст: О'Дауд, Мос, Крейг, Хеј
изводи: Калчр Клаб

The victims we know so well
They shine in your eyes
When they kiss and tell
Strange places we never see
But youre always there
Like ghost in my dream
And I keep on telling you
Please don't do the things you do
When you do those things
Pull my puppet strings
I have the strangest void for you

We love and we never tell
What places our hearts in the wishing well
Love leads us into the stream
And it's sink or swim
Like it's always been
And I keep on loving you
It's the only thing to do
When the angel sings
There are greater things
Can I give them all to you.

Pull the strings of emotion
Take ride into unknown pleasure
Feel like a child
On a dark night
Wishing there was some kind of heaven
I could be warm with you smiling
Hold out your hand for a while
The victims
We know them so well.

Певач за децу и одрасле

НИКО КАО НИКОЛА

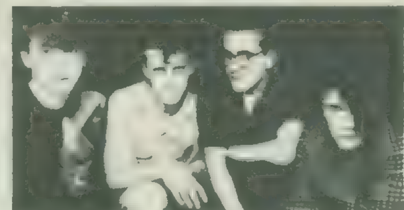
Онима који још нису чули његове песме, а њих је сигурно мало, кажемо да је реч о једном изузетном таленту који већ шест од укупно једанаест година, корача путем заслуженог успеха. О томе најбоље говоре његова четири албума снимљена за Продукцију грамофонских плоча РТБ и неколико коктел-плоча на којима се појављује, раме уз раме, са већ прослављеним асовима домаће дечје песме. Можда су баш у овом тренутку на неким таласима „Запалиле луле ајкуле". Проверите...

Никола Булатовић потиче из веома музикалне породице. Отац Власта је, не тако давно, био при врху југословенске естраде и као члан музичке екипе Радио-Београда годинама, сваке суботње вечери забављао слушаоце првог програма радија. Брат Миша свира клавир, мајка лепо пева. Никола је увек с музиком, а то је за њега поред свакодневних обавеза у школи, најважнија ствар у животу. Бар за сада.

И најстрожи критичари сложиће се да Никола савршено влада својим изузетним гласовним по-

ФРАНЦУСКИ РОК

Да квалитетна рок музика може доћи и из крајева који нису из англоамеричког говорног подручја доказује млада француска постава „Indochine" која је својим великим хитом „L'aventurier" запретила да угрози доскора неприкосновене земљаке Telephone. Indochine певају на француском, носећи снажно атмосферу јужних пред-

грађа Париза помешану са егзотиком инструментализације која је сасвим у знаку њиховог имена. Браћа близанци Николас и Стефан Сиркис, мислилац групе Доминик Николас и саксофониста Димитри Бадиански су екипа од које се може много очекивати у будућности и то не само на француској сцени.

тенцијалом. Осим тога, у студију и на позорници понаша се као прави професионалац. И више од тога. Довољан је само податак да је за снимање свог првог албума „Мама и тата се држе за руке" имао на располагању студио за пуних четрдесет часова снимања, а посао је обавио за нешто мало више од три часа... Имао је тек пет година!

У категорији деце певача већ је добио и највеће признање југословенске забавне музике – постао је „златни славуј". Још 1981. певао је на „Београдском пролећу". Позивали су га на фестивале музике за децу у Италији, Француској, Шпанији, Португалији, Мађарској, Румунији, Белгији... Он сам је био најсрећнији кад је речи похвале чуо из уста нашег националног и непоновљивог Арсена Дедића који се и лично заинтересовао за Николину каријеру.

Шта још рећи: „Пргав момак" (назив најновијег албума) у ствари то није, ни случајно. Можда је само спреман да отвореније од нас старијих разговора о томе да ли музику за децу треба да изводе одрасли или они сами (он мисли ово друго), али и о томе шта његове колеге певачи, дечаци и девојчице, заиста нуде својој генерацији, чак и у текстуалном смислу.

Понеко ће сигурно рећи да је њему лако, јер у главном послу има најбољу могућу помоћ, у лику и делу Бранка Ковачића. Али...

„На путу који стално вијуга, ређа је срећа, чешћа је туга". То не кажемо ми већ Никола у једној својој песми. Свакако да није на одмет имати на уму и једну овакву мисао, иако се нама више допада ово: „Сви су наши животи окренути лепоти!" Сигурни смо да и Никола у то верује.

Д. Варагић

РОК РОК РОК РОК РОК

Интервју

ЕСЕМБЛИ (ASSEMBLY)

Винс Кларк (Vince Clarke) је свакако једна од најзанимљивијих личности новије британске музичке продукције. Почео је каријеру као оснивач данас цењеног састава Depeche Mode, да би са певачицом Алф у дуету са именом Yazoo објавио два веома успешна албума који су уз то постигли и завидан комерцијални успех. Међутим, Винс је очигледно човек кога само сталне промене гурају напред, па је и ову комбинацију напустио за љубав новог експеримента. То је, овај пут, постава Assembly у којој је осим Винса и Ерик Редклиф. Њихов први сингл „Never Never" јавност је лепо прихватила, па се чини да је Кларк и по трећи пут на правом трагу. Пут га је крајем јануара 1984. навео у Кан где га је, током овогодишњег МИДЕМ-а, преслишао присутни извештач Хит-стране.

● **Прошле године на истом овом месту разговарао сам са Алф која је тада представљала Yazoo, сада си дошао да сам представљаш Assembly.**

– Да. Али није у питању само Assembly. На МИДЕМ-у сам пре свега да бих промовисао сопствену диско-кућу ReSet Records коју сам недавно основао са Ериком Редклифом. Први извођач који сарађује са нама зове се Роберт Марлоу, а његов сингл „I Just Want To Dance" је ушао на британску листу топ-100. Дакле, овде сам из пословних разлога, да бих продао што више плоча и зарадио што више новца (смех).

● **Са Yazoo (под скраћеним именом Yaz) си имао доста успеха у Америци да ли мислиш да се то може поновити са Assambly?**

– Не. Не знам. Yazoo је имао успеха по клубовима у Америци, не видим да бисмо са Assambly могли бити промовисани на сличан начин, уосталом зна се шта у САД може да прође.

● **Ипак и тамо се нешто мења у последње време.**

– Мења се, али не за нас.

● **Шта се сада дешава са Алф?**

– Не знам баш много. Удала се, то знам, а што се музике тиче мислим да припрема свој албум. Она је увек желела да ради нешто више у блуз-фазону.

● **У новинама је писало да сте се за разлаз одлучили усред снимања албума „You And Me Both". Да ли се сећаш коју сте песму тад радили?**

– Не могу то тачно да кажем јер смо већ на самом почетку снимања одлучили да више не радимо заједно. Све време смо знали да је то нека врста лабудове песме за Yazoo, вероватно је то било и добро за плочу.

● **Осим са Робертом Марлоуом, има ли још пројеката са другим људима?**

– Сарађивали смо са Фергалом Шаркијем из Undertonesa, а врло интересантно је било снимање са Матом Џонсоном из групе...

● **The The.**

– Да, The The. Чудно име, увек га заборавим.

● **Да ли постоји певач са којим би посебно волео да сарађујеш?**

– Наравно. То је мој давнашњи идол Пол Сајмон.

● **Можеш ли ми рећи како ће се звати следећи сингл Assembly?**

– То је сада немогуће казати јер тек смо почели са снимањем албума и тек кад завршимо цео материјал моћи ћемо да одаберемо песму која ће ићи на наредни сингл.

● **Да ли ћете организовати турнеје?**

– Постоји могућност да одржимо неке наступе... Али то је веома тешко... и због техничких услова. Глупо је правити концерте само да би се представљале поједине песме са албума, мислим да публици треба пружити нешто више. Вероватно ћемо моћи да се покажемо „уживо" тек наредне године.

● **Да ли ти досађују разговори са новинарима?**

– Не. Непријатно ми је. Обично ми стварају осећај нелагодности.

● **Шта те обично смирује?**

– Мој нови хоби је фотографија. Прилично сам се загрејао за то и одлично се осећам док сликам друге за разлику од обрнуте ситуације, када други треба да сликају мене.

● **Хвала ти на разговору и опрости ако ти је било нелагодно.**

– Већ сам помало навикао. Хвала и теби и поздрави све у Југославији.

Дејан Цукић

РОК СПОМЕНАР

На слици је Ван Морисон. Своју прву плочу снимио је пре тачно двадесет година као вокални солиста ирског састава Them. Био је то сингл са песмом „Don't Stop Now". Следили су хитови „Here Comes The Night", „Mystic Eyes" и легендарна, безброј пута прерађивана „Gloria". Све од тог времена Ван Морисон није престајао да буде једна од водећих фигура светског рока, предводник чији се утицај осећа у раду многих његових колега. Данас је Морисон прилично заокупљен стварањем музике за филм. Аутор је главне теме за последњи Де Ниров филм „Краљ комедије", а његове ноте чују се и у филмовима „Официр и џентлмен" и „Амерички вукодлак у Лондону".

Злобници тврде да је већи део рок музичара склон „капљици", али овога пута говоримо о пићу као теми песама.

РОК И ПИЋЕ

1. Како се звао први хит групе Thin Lizzy?
   а) „Крвава Мери"
   б) „Виски у крчагу"
   в) „Вино и гитаре"
2. Хит Холиса из шездесетих година „No Milk Today" (Данас нема млека) је написао члан једног, много касније, веома познатог састава. Ко је то?
   а) Грахам Гулдман.
   в) Сајмон ЛеБон из Duran Duran
   в) Џон Андерсон из Yes
3. Која наша група има исто име као и један освежавајући напитак?
   а) Швепс
   б) Стил
   в) Швенди
4. Која је група имала прошле сезоне хит са старом песмом „Red Red Wine"
   а) UK
   б) U-2
   в) UB 40
5. Да ли постоји група под именом Orange Juice (Сок од поморанџе)?
   а) да
   б) не

РЕШЕЊА: 1. б, 2. в, 3. б, 4. в, 5. а

ДУШАН ЗАУЗДАО ВЕТАР

У РАВНИЦАМА БАНАТА

ДОК МНОГИ МУКУ МУЧЕ КАКО ДА ИЗАЂУ НАКРАЈ СА НЕСТАШИЦОМ ЕНЕРГИЈЕ, ЗЕМЉОРАДНИК ИЗ ОКОЛИНЕ КОВИНА САМ СМИСЛИО И НАПРАВИО ВЕТРЕЊАЧУ. ЗАНИМЉИВО ЈЕ ДА ЈЕ ПРЕ ТОГА НИКАД НИЈЕ ВИДЕО, ЧАК НИ НА СЛИЦИ.

Кад се из Ковина модерном саобраћајницом крене према Смедереву, на петом километру, с десне стране, призор као у Холандији: усред равнице – ветрењача. У ове зимске дане до ње није нимало лако стићи, војвођанско блато је готово несавладиво, ту је и канал преко кога води узано клизаво брвно. И онда чопор паса који дошљака дочекује нимало љубазно. Тек на њихов бесомучан лавеж из трошне куће излази домаћин, Душан Голубовић. Није изненађен посетом јер у последње време много њих долази, а разлог је, наравно, ветрењача. Чак су и овај део Горњег Рита назвали „Код Душанове ветрењаче"

• Даље прича сам педесетосмогодишњи земљорадник

„Ни сам не знам, не умем да објасним како сам дошао до идеје да направим ветрењачу. Нигде је пре нисам видео, ни на слици. Да сам је бар видео лакше бих прошао, брже бих је завршио... Ову овде сам смишљао пуне две године. А пре једно 20–25 година нешто слично сам направио у свом родном селу Осеници, тамо у Хомољским планинама... Не, не умем да ти објасним како ми је то дошло у главу, једноставно дошло. А можда ме на такво нешто нагнао и један случај из детињства. Сећам се да сам направио неки дрвени авион и на његов кљун, како сам видео од других, закуцао дрвену елису и тада осетио неку снагу, отпор. Тек касније сам схватио да је то била снага ветра која је и покретала елису.

Отац је стигао и...

Онда није било лако у мом селу. Вода на сат хода, струју смо могли само да сањамо. Е, ја ти тако, а тада сам имао око тридесет пет година, решим да сам покушам да направим струју, к'о велим покушај, бар, ништа не кошта. Позајмим ти од једног шофера из села динамо од 6 волти, знао сам да он механичку енергију претвара у електричну, а у међувремену измајсторишем ветрењачу са осовином и оним каишем који ће кад ветрењача крене да и динамо покрене. Јест', али где ту ветрењачу да поставим? И одлучим: на трешњу у дворишту.

Срећа моја што ми отац тада није био код куће, иначе...` У међувремену сам, уз помоћ жене Лукице, до собе у кући спровео један гајтан и на његовом крају монтирао малу сијалицу, ону што светли у шоферској кабини. Кад

сам све то урадио, као омађијан станем подно трешње ишчекујући да ветар покрене елисе а оне динамо. И окрену се ветрењача, прво полако, па све брже, видим да се и динамо покренуо. Жена и ја у исти мах појурисмо у кућу, од силне жеље да видимо да ли ће сијалица засветлети, падосмо једно преко другог. Једва се некако угурасмо на мала врата кад тамо – сијалица светли, нешто стидљиво, али светли. Прва у том делу Хомоља. Загрлили смо се ја и Лукица, каква је то радост била. Е, рекох себи, сад ће бити добро.

Јест', ал' нисам знао шта ме чека после. Предвече дође отац и кад виде да сам посекао гране накалемљене трешње, узе баш једну од тих грана и тако ме истуче да ме, кад се тога сетим, и данас боли. Залуд сам га убеђивао да је то за добро свих. Само ме је тукао и викао: „Трешњу моју да сечеш, је л'? И то без мог питања?!" А онда си старијег морао за сваку ситницу да питаш, ни на воду ниси смео без дозволе. Није помагало ни то што ја, рецимо, тада баш и нисам био много млад, 35 сам имао. Данас је друкчије, знам по себи и својој деци.

Зашто имам главу, а?

Трешњеве гране су ми као каквом гумицом избрисале из памћења ту

Душан Голубовић је скинуо крила са ветрењаче јер је наумио да направи и већа и шира, тако ће, каже, ухватити више ветра.

ветрењачу, нисам се ње сетио више од десет година, све док нисам стигао овде, у Банат. Ваљало је увести струју, као и остале куће у околини, али право да ти кажем нисам имао одакле. Никад с парама нисам живео у љубави, и тако се сетим своје ветрењаче из Хомоља. Али, није то било лако, тамо ми то није дао отац, а овде деца: требало их је ишколовати а то сам једино могао радећи на њиви од јутра до сутра. Времена за ветрењачу није било.

Тек кад су они стали на ноге, пре једно седам-осам година, могао сам да мислим о својој новој ветрењачи. Пуне две године сам цртао и разбијао главу. Знаш, ја сам, тако се онда могло, свршио само четири основне и до многих ствари морао сам да долазим сам, својом главом. Други, школованији, многе ствари би и пре и лакше урадили, само да хоће. Дабоме. А ветрењаче и те мале хидроцентрале ваља правити свуда. Држави овој нашој ваља, и сад и, не дај боже, ако се зарати. А ми све чекамо да нам неко други направи оно што бисмо могли сами.

Мој рецепт? Па, мислим, најглавније је мање спавања више мишљења. Човек је и рођен да мисли... Е, тако ти ја направим једну ветрењачу и мислим: мале су јој елисе, а онда може да ради само кад је велики ветар. Ставим све то на папир, овај са малим коцкама, и израчунам да би ту моју ветрењачу са елисама од три метра могао да покреће само ветар који дува око 50 km/h, а то је ретко. Него, опет мислим, треба направити и веће и шире елисе, да ухвате што више ветра, па ће моћи да их покреће и ветар од 15 до 20 km/h. Како сам то израчунао? Па, лако, зашто имам главу?! Пробао сам, цртао и гледао. Тако сам израчунао и колики је број обртаја потребан, а немам ни обртомер, па ни обичан шублер. Скупо је то.

Лукица није постала девојка

Кад је прва сијалица засветлела у нашој кући, жена ми Лукица читаву ноћ није спавала, цело време је као у бунилу зурила у ту сијалицу. Касније смо набавили и телевизор који, ево видиш, ради к'о швајцарски сат. Е, али мени то није било доста, знао сам да та моја ветрењача може још више, па сам од старог плуга направио тзв. кружну тестеру, затим додао и брусилицу за оштрење алатки... После сам мислио да направим и чекићару, неку врсту млина без мотора, али ми се жена Лукица смејала. Говорила је да ће пре она постати девојка него што ћу ја, са својом ветрењачом, млети прекрупу

Разумем је, ни онда се том подсмеху нисам љутио, многи су ми се дуго подсмевали. Ми смо муку мучили са ношењем жита у млин код Ковина. Често, као ово сад, блато до гуше, падне киша и ја морам вреће да оставим на пољу. Мотоцикл на коме сам терао жито стане насред њиве и даље ни макац. И тако ти ја заиста направим чекићару, а кад је Лукица видела самлевену прекрупу, побеже у кућу. Ваљда од стида што сад она не може да се претвори у двадесетогодишњу девојку. Купио сам и старо воденично камење, и њега ће ветрењача да окреће, какав ће онда да буде качамак, прсте да полижеш

Долазе са свих страна земље да виде ову моју ветрењачу, донесу неке свеске у којима цртају и бележе оно што им кажем. Питам их на крају да ми слободно кажу шта им није јасно, немам ја шта да кријем, а 'оћу и да помогнем, ваљаће то свима нама, и те како! Мало сам на њих љут јер обећавају да ће кад други пут дођу доћи са пуним рукама. А грешe, мени не треба ништа од њих, само бих волео да знам како су они те своје ветрењаче направили, да ли им је ова моја бар мало помогла. Чујем, кажу ми људи, да су неки после и направили сличне ветрењаче, један из оближњег села је и замрзивач купио, месо да стави... Добро је то, значи да је и код њега више мишљења него спавања. Дабоме..."

Забележио:
Петар Милатовић

ЏИМ ИЗ ЏУНГЛЕ:

УЦЕНА

PAUL NORRIS

DON MOORE

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

Шарл В. Девет

КОРЕКЦИЈА ВРЕМЕНА

Већ неколико часова чекали су испред свог свемирског брода док су њихови представници преговарали са становницима планете Удине.

Виргил Симонс имао је тек четрнаест година. Најгоре године... одрасли су га сматрали још дететом, а деца, која су се весело играла у зеленом снегу, нису прихватала његово друштво. Шетао је тамо-амо и гледао доле у долину велике реке. Сипао је ситан светлозелени снег.

Најзад су се појавили представници. Били су веома озбиљни. Један од њих рече:

– Пристали су! Остајемо овде!

Радост је обузела све остале. Најзад, после дугог лутања, нашли су нову домовину.

После тринаест година сипао је исти светлозелени снег. На Удини све је било зелено. Чак је и сунце имало бледи, зелени одсјај – сунце Цамали, једина зелена звезда видљива са старе, добре Земље.

Симонс се попео на брежуљак. Угледао је једног Јаатеа, становника Удине. Била је то реткост у последње време. Од када су се населили, Јаати су контактирали са њима, али су се увек држали резервисано, као да их посматрају. Сам Симонс залазио је понекад у њихова насеља, где су га примали срдачно, ипак ниједном нико од њих није дошао његовој кући.

Јаате као да га је чекао. Пришао је ближе на својим дугачким стопалима која су га одржавала на површини снежног покривача ништа горе од смучки. Његово четвртасто, велико тело покривала је одећа од крзна.

– Морате одмах напустити планету – рекао је не померајући усне. Његово знање језика нових колониста било је савршено.

– Шта кажеш? – Симонс није веровао да га је добро чуо.

– Кад сунчане године уступе место облачним годинама, стрпљењу мора доћи крај – рекао је поново Јаате.

Његове очи без капака биле су савршено мирне, у њима се видела нека сигурност и снага. Нису изражавале никакво осећање. Једино је његова кожа променила боју и постала још тамније зелена.

– А зашто треба да се иселимо? Шта смо урадили?

Велико зелено лице Јаатеа је задрхтало.

– Пристали смо да се населите у делти реке, а ви сте до сада заузели целу долину, чак до ових брежуљака. Знамо да ћете ићи и даље. Морате да се оделите.

Симонс је поправио своје смучке.

– А зашто то мени кажеш?

– Свеједно коме ћу од вас то рећи, ти си први кога сам срео, ти ћеш пренети поруку својима. Чекам одговор сутра на овом месту.

У трену се толико удаљио да се једва могао видети. Симонс није стигао ништа више да пита. Упутио се преко леда широке реке према граду. Истина, пристали су да се населе само у делти реке. Касније су почели да се шире. Градили су куће, радње, школе за децу које је било све више, магацине за робу која је стизала једном годишње са Земље. Сада их је било близу две стотине хиљада. У подножју брежуљка отворили су рудник мермера.

Биро гувернера Регета био је смештен на првом спрату. Примио га је срдачно. Симонс је важио за савесног фармера и уваженог становника колоније.

– Срео сам данас једног Јаатеа. Рекао ми је, да се сви морамо иселити са Удине.

СТАЈАО ЈЕ ИЗНАД РЕКЕ И ПОСМАТРАО ОКОЛИНУ КОЈА МУ СЕ ЧИНИЛА НЕКАКО ПОЗНАТА.

Гувернер је подигао обрве са чуђењем.

– Шта? Да се иселимо? И шта си му ти одговорио?

– Нисам се снашао у првом тренутку, а и нисам хтео да му ишта кажем без сагласности свих осталих. Нисам могао да узмем на себе такву одговорност. Он има право, нисмо се држали уговора.

Регет је био добар гувернер. Дошао је на Удине пре две године и за протекло време многе ствари је средио. Ипак, као дипломата није имао успеха и односи са Јаатима су се у последње време погоршали.

– Требало је да му кажеш да није баш тако лако оделити се. Куда се оделити? Шта ја сад треба да кажем осталима после тринаест година, кад су се навикли на услове живота, на климу када су саградили куће, основали нове породице и рачунали да остају овде заувек. Зар да им кажем да се наједном покупе и да се селе? Морали смо се проширити. Деце је све више и више. Понестало је места за нове куће. Мораш сутра отићи тамо и тачно сазнати шта они хоће. Обећај им све шта траже па ћемо касније видети колико се од тога може испунити. Кажи да наше исељење није могуће. Ми остајемо овде. Обећали смо да ћемо живети у добрим суседским односима, али ако они хоће кавгу, то је њихов проблем, имаће је. Нерадо мислим шта ћемо им учинити са нашим наоружањем када се они буду бацили на нас са тим својим луковима и стрелама. Па они немају никаквог оружја. Кажи то сутра том свом пријатељу Јаатеу.

Следећег дана, баш када је Симонс спремао смучке за полазак, ушао је Јоксон, етнолог колоније.

– Регет мисли да ћеш бити сигурнији ако и ја кренем с тобом на тај састанак. Кажу, да сам најбољи стручњак у познавању расе Јаата. По моме мишљењу они се не разликују много од других племена у космосу, само су на нижем ступњу развоја. Служе се још само луком и стрелом, немају индустрију, не лете

у космос, што је чудно јер је њихова раса много старија од наше.

– То што кажеш истина је. Ипак, не могу да схватим неке ствари које сам доживљавао кад сам одлазио у њихова села. Увек сам био радознао, па сам чешће него остали залазио у њихове домове. Мислим да је ту у питању још нешто, што ми не можемо да схватимо. Они не желе да се развијају у том правцу. Гледали су моје ласерско оружје тако како би гледали дете са електронском играчком. Сећам се чудних догађаја, ових које не могу да схватим. Једном сам отишао на неки њихов обред. Сви су седели у кругу на средини велике одаје. Ту су били домаћини, суседи, становници скоро целог насеља. Један млади Јаате обилазио је све и редом се са њима поздрављао, трљајући свој образ о њихове образе. Изгледало је као да се опрашта. Помислио сам да путује некуд далеко. После тога легао је на под насред круга. Био сам ужаснут, јер у том моменту он је био старац, пун бора, није више дисао, био је мртав. Тај Јаате је хтео да умре. Можда је морао да умре. Побегао сам. Нико није покушао да ме задржи, сви су били у неком трансу, као да ме нису видели.

Други догађај се збио у подножју ових брежуљака. Угледао сам једног Јаатеа који је ишао поред реке. Изненада, спазио сам огромног тигра. Јаате је ишао право на њега. Викнуо сам да бих му скренуо пажњу. Међутим, био је толико далеко да ме није чуо. Видео сам како се тигар бацио на њега и оборио га. Без оклевања потрчао сам према њему, да му помогнем. За извесно време, дрвеће ми је заклонило видик. А када сам стигао у подножје, на место где се одиграла трагедија, није било ни Јаатеа ни тигра. Погледао сам унаоколо. Није било ни трагова борбе.

Са друге стране реке ишао је мирно тај исти Јаате, а иза дрвета притајио се тигар. Гледао сам укочен од стрепње. Посматрао сам исту слику као малопре. У једном тренутку Јаате је затегнуо лук. Његова је стрела погодила тигра и оборила га је.

Ништа нисам разумео. Био сам читаво време будан и јасно сам видео како је у претходном сусрету тигар убио Јаатеа. Можеш ли ти то да објасниш?

У том тренутку се појавио зелени човек. Обојица су се окренули према њему. Можда је чуо њихов разговор?

– Наш гувернер вас је замолио да још једном размислите о својој одлуци – рекао је Симонс.

Зелено лице Јаатеа се уозбиљило. Ништа није рекао.

А да у име мира учинимо неке уступке? Могли бисмо се вратити у делту реке – наставио је.

– То ништа не решава – проговорио је Јаате. – Ви сте као деца, а деца много обећавају и неодговорна су. Иако сте ви млада раса у космосу ипак смо мислили да сте довољно зрели. Само деца не мисле на будућност. Рађате се без ограничења, после силом грабите средства за живот, уништавајући половину од њих. Не обнављате земљу да би вам поново родила. Искоришћена места једноставно напуштате и тражите нова. Стално желите нешто изван оквира реалности. Да ли су то зрели поступци?

– Па шта сада да радимо? – убаци етнолог.

– Могли сте да развијате своје потенцијале... али сад је за све то касно... Кажите, какав је ваш одговор. Када одлазите?

Обојица су ћутали. Нису смели да изговоре све оне претње са којима их је овамо послао њихов гувернер.

– Приморавате нас да почнемо деловати – рече Јаате удаљујући се полако. Још једном је погледао у њиховом правцу.

Враћали су се тужни, сваки са својим мислима. Пут ка граду водио је преко врха суседног брежуљка. Симонс погледа доле и скамени се од ужаса.

Град, њихов лепи, мермерни град у долини реке нестајао је полако, зграду по зграду. Улице, фарме, све је полако нестајало. На њиховом месту остајала је пустиња, са бледозеленкастим, ретким дрвећем. После, неколико минута свуда је била пустош, чак до делте реке.

– Јоксоне – отео се крик из Симонсових уста, мислим да сад знам тајну Јаата. То је време, они знају да га померају... да га померају уназад и унапред... Јоксоне, где си?

Већ неколико часова чекали су испред свог свемирског брода док су њихови представници преговарали са становништвом планете Удине.

Виргил Симонс је имао тек четрнаест година. Најгоре године, одрасли су га још сматрали дететом, а деца, која су се весело играла у зеленом снегу, нису прихватала његово друштво. Шетао је тамо-амо и гледао доле у долину велике реке. Сипао је ситан, светлозелени снег.

Најзад су се појавили представници. Били су озбиљни. Један од њих рече:

– Не дозвољавају нам да останемо.

Симонс је испустио из руке зелену грудву снега. Погледао је реку, зелени пејзаж учини му се познат. „Нешто ми се причињава" помисли.

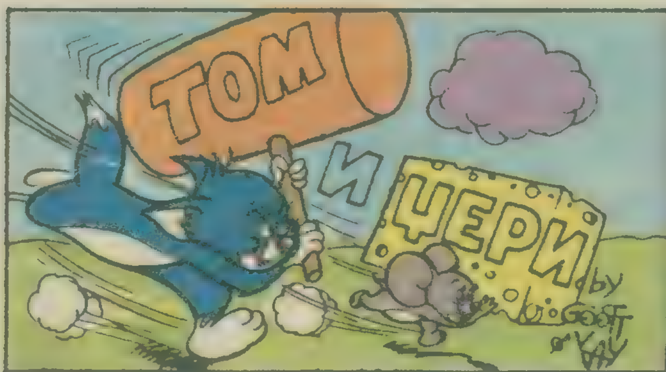
Туга је обузела остале. Морају даље на пут. Докле да лутају свемиром? Већ четири године траже планету која би хтела да их прими, да се тамо населе.

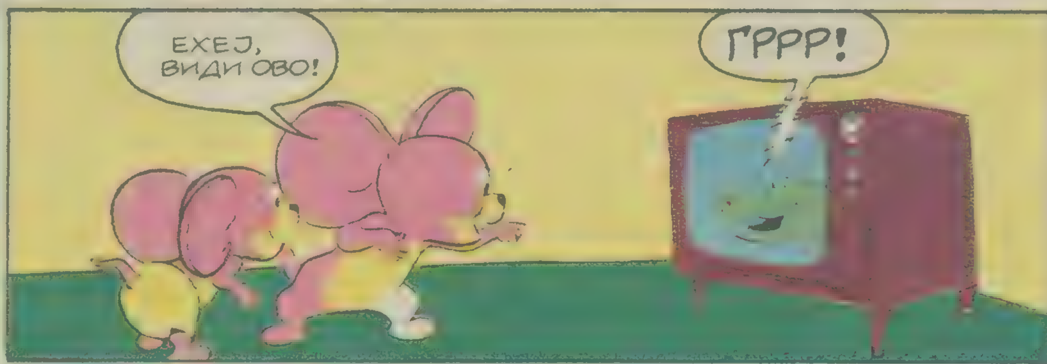
УКРШТЕНЕ РЕЧИ

АУТОР ВеМак	ЗАНИМАЊЕ, ПРОФЕСИЈА	ИСПЛАТИЛАЦ ТРАСИРАНОГ ЧЕКА	МУШКО ИМЕ / ЗАКРЖЉАО	▽	"МЕТАР" / ИТАЛ. КОМПОЗИТОР ДОМЕНИКО	ТУРСКИ РЕФОРМАТОР, КЕМАЛ МУСТАФА	ИМУНОЛОШКЕ СУПСТАНЦЕ У ОРГАНИЗМУ
ВРСТА БИЉКЕ, БОДАЉ							
ПОСТАЈАТИ ТРУО, ТРУНУТИ							
МУШКО ИМЕ							
ЗАЖАРИТИ							
ДРЖАВА У АФРИЦИ / "МЕГА"							
▽				ЈЕЗЕРО У ФИНСКОЈ			
ИМЕ БОКСЕРА ПАРЛОВА	ХОДНИК, ПРОЛАЗ (ФР.)	ВЕЛИКО СПОРТСКО ТАКМИЧЕЊЕ		З. К. / ВАЉАК ЗА НАМОТАВАЊЕ ПРЕЂЕ			ПРИПАДНИЦИ ПОЛИЦИЈЕ
СИДРО, ЛЕНГЕР						СМИРИВАЊЕ ПОЛИТИЧКЕ СИТУАЦИЈЕ	
ПОВОДАЦ					ПРВА НОТА СОЛМИЗАЦИЈЕ		
ЖИЧАНИ ИНСТРУМЕНТ (МН.)					СЛИКАР ГРЕКО / ИМЕ КАРЕЊИНЕ		
ЗАВИЈАТИ, УВИЈАТИ / "ВОЛТ"							
КРЕЧЊАК / ЗНАК ЗА РИЈЕКУ			РОМАН Е. ЗОЛЕ / ПОКУШАЈ УБИСТВА				
ЛИЧНИ ДОКУМЕНТ	УЗВИК БОЛА				"ТО ЈЕСТ" / РУДНИК УГЉА КОД ДРНИША		
НАШЕ ОСТРВО				"ВАНАДИЈУМ" / ВРСТА БИЉКЕ		ДИВОВИ, ГИГАНТИ	
КОСТУРИ							
ЈЕДАНАЕСТЕРАЦ (МН.)							ИМЕ ГОЛМАНА ПУДАРА
УДАРИТИ НОГОМ							
БИВША ТУРСКА ТИТУЛА				ЛИНИЈА ПО КОЈОЈ СЕ ШИЈЕ / "ЛАНТАН"			
ВЕЛИКИ ВРТАО							
ПРВИ И ДРУГИ САМОГЛАСНИК			НАШ ТВ РЕЖИСЕР ЈОВАН				

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: доставе, агреман, красити, тамарис, идол, и, литијаш, потајан, Ги, ар, т, р, и, вмо, Анкаран, фурнири, Има, бто, ји, они, Аземина, Млакар, садра, а, Ото, Ра, Кирк, сс, очарати, адамас, поросити.

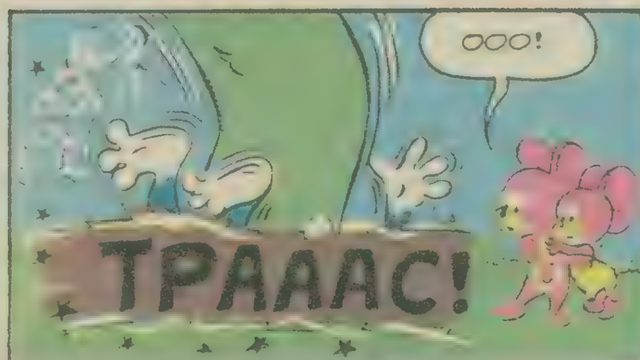

ТОМ
И
ЏЕРИ

ЕХЕЈ, ВИДИ ОВО!
ГРРР!

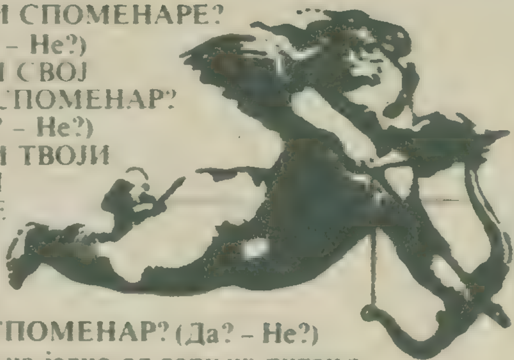

УЛЕПШАЈТЕ СВОЈ ЖИВОТ, УСВОЈИТЕ ЉУБИМЦА!
И МИ БИСМО МОГЛИ НЕКОГА ДА УСВОЈИМО!
ВАЖИ, ЏЕРИ!

АХА! САД НЕМАТЕ КУД!
ПОЛАКО, ТОМЕ! СТИЖЕ НАШ ЉУБИМАЦ!

ХА! ХА! ХА! КАКАВ ВИЦ! МИШЈИ ЉУБИМАЦ!

ООО!
ТРААAС!

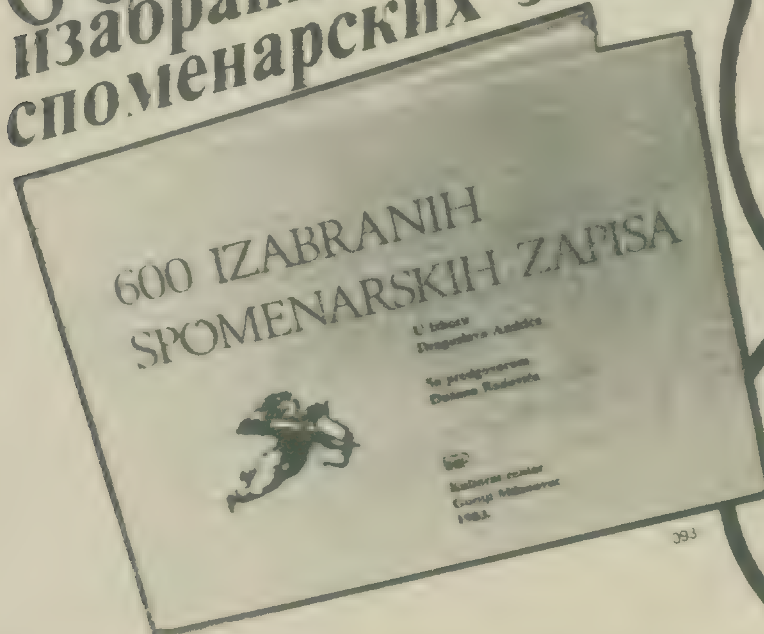

СТВАРНО СИ НАМ УЛЕПШАО ЖИВОТ, ЈУМБО!

-ВОЛИШ ЛИ СПОМЕНАРЕ? (Да? – Не?)
ИМАШ ЛИ СВОЈ СПОМЕНАР? (Да? – Не?)
- ТРАЖЕ ЛИ ТВОЈИ ДРУГОВИ И ДРУГАРИЦЕ ДА УПИШЕШ НЕШТО У ЊИХОВ СПОМЕНАР? (Да? – Не?)

Ако је макар на једно од горњих питања твој одговор „ДА!" -онда ти је хитно потребна КЊИГА:

600 изабраних споменарских записа

Та књига је прави поклон за тебе од твојих родитеља, рођака и другова! Та књига је твој прави поклон (можда најдражем?) другу или (можда најдражој?) другарици!
Такав поклон не може да промаши!

Јер, у овој књизи, уметнички опремљеној, сабрани су најлепши споменарски записи - изабрани између много хиљада сличних - од узбудљивих до шаљивих, од мудрих до враголастих, од сентименталних до „штосовитих" као што се види из наслова поглавља у којима су груписане те споменарске „мини-песмице" и забелешке:

„Сети се...", „Живот – цвет на путу..." **(О животу)**, „Пођеш ли за срећом..." **(О срећи)**, „Не бери трње..." **(Савети)** „Другарство је златна жица..." **(О другарству и пријатељству)**, „Љубав је бакља..." **(О љубави)**, „У сјају ока..." **(Љубавна расположења)**, „Само речи две..." **(Нежно удварање)** „Да ми срце не озебе..." **(Шаљиво удварање)**.
„Хтедох ти рећи..." **(Изјаве љубави)**, „Ко ме воли - нек' изволи..." **(Забављање)**, „Лице које мења маске..." **(Сумња и одбијање)**, „Растали смо се без речи..." **(О растанку)**, „Имена на песку..." **(О бившој љубави)**, „Ко верује момку..." **(О мушкарцима)**, „Свака цура каже..." **(О девојкама)**, „Знак за брак..." **(О браку)**, „Извините, молим..." **(Шаљиви записи)**, „Ђачко доба..." **(Ђачке успомене)**, „Сазнах из искуства..." **(Исповести)**, „Само то ти желим..." **(Добре жеље)**, „Не заборави ме..."

Илустровани љупким старинским цртежима, на 216 страница разних боја, двоструко већих од уобичајених, у повезу од златастог платна - збирка „600 ИЗАБРАНИХ СПОМЕНАРСКИХ ЗАПИСА" први је код нас штампани, већ попуњени споменар, спреман за читање и сећање, за љубав и за шалу, за задиркивање и чување успомена - а и за бирање оних записа које ћеш ту наћи и онда својеручно унети у споменаре својих другова и другарица.

За тако велику, лепу и драгу књигу, дивно уметнички опремљену, вреди дати 500 динара - верујемо да ће се твоји родитељи сложити са тим!
Толико, наиме, треба **да плате поштару када донесе књигу** - ако своју поруџбину пошаљеш на адресу издавача:

КУЛТУРНИ ЦЕНТАР
32300 ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ

Ту адресу стави на коверат, а у коверат убаци следећи купон који треба да попуниш и одавде исечеш:

Овим наручујем један примерак књиге „600 ИЗАБРАНИХ СПОМЕНАРСКИХ ЗАПИСА" у избору Драгослава Андрића - у тврдом платненом повезу, са илустрацијама. Књигу треба послати на следећу моју адресу:

ИМЕ. ______________________

МЕСТО: ______________________

УЛИЦА, И БРОЈ КУЋЕ И СТАНА ______________________

____

Цену од 500 дин. платићу поштару када ми ту књигу донесе.*

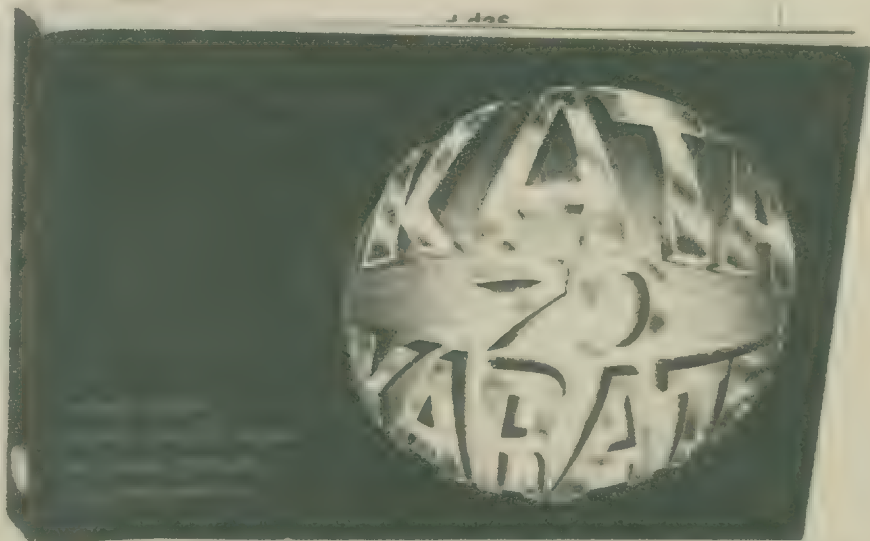
*Поштарину за књигу плаћа Културни центар. (Ако се наручује више од 1 примерка сваки би коштао 450 дин.)

Драган Јањић — Владислав Гигов

70 карате ката

Књига 70 карате ката представља апсолутну новину на светском тржишту јер даје комплетну обраду седамдесет карате ката из свих светских доминантних стилова, односно све кате које су у употреби у савременом светском каратеу **а намењене су пракси од почетног па све до највиших мајсторских звања уз компаративну анализу и преглед класичних форми и традиционалних ката.**

Све кате су демонстриране фото-објашњењима за сваку појединачну технику уз обимна додатна објашњења детаља извођења појединих техника, праваца кретања, приказа техника са више страна ради потпуног информисања

Књига садржи паралелно са текстом на енглеском, француском и немачком комплетан текст на српскохрватском језику.

Књига је штампана латиницом на **преко 400 страна** на високо квалитетном кунстдрук папиру, корице су у пуном колору — пластифициране, богато илустрована и опрмљена са **преко 4000 фотографија.**

Цена .... 750.—

Издавачко-штампарска радна организација
„ПРИВРЕДНО ФИНАНСИЈСКИ ВОДИЧ"
Патријарха Димитрија 36
11090 Београд—Раковица
Тел. 011/593-999

НАРУЏБЕНИЦА — ПЗ/I

Овом наруџбеницом неопозиво наручујем .... ком. књиге:

Драган Јањић — Владислав Гигов:
70 КАРАТЕ КАТА (С-3),
по цени од 750.— дин. ....

Име ....

Презиме ....

Поштански број ....

Место ....

Улица и број ....

....
(Потпис купца)

У случају спора надлежан је редован суд у Београду.

ЛЕПОТИЦЕ МОЈА ГАРАВА

МЕХАНИЧКЕ ГРДОСИЈЕ ТЕШКЕ И ПО ОСАМНАЕСТ ТОНА СТИЧУ СВЕ ВЕЋУ ПОПУЛАРНОСТ НА ОСТРВУ. ЊИХОВИ ВЛАСНИЦИ ПРОВОДЕ ГОДИНЕ И ГОДИНЕ ДА БИ ИХ ИЗГЛАНЦАНЕ И ДОТЕРАНЕ ДОВЕЗЛИ НА ЧУВЕНА ТАКМИЧЕЊА О КОЈИМА СЕ ПОСЛЕ ДАНИМА ПРИЧА.

Огласила се судијска звиждаљка, возила су уз огромну буку кренула према циљу. Снимак са једног од осамдесет релија колико их се у Британији одржава у току године.

Пукћу и брекћу, за собом остављају облаке паре и крећу се брзином од тридесетак километара за час. Власници их негују и пазе као нешто најдрагоценије. А те грдосије са почетка овог века служиле су око три деценије као драгоцена механизација у пољопривреди. Коришћене су за вучу терета, балвана или са прикаченим разним справама и за орање и тако на неки начин претходиле данашњим тракторима бензинцима и дизелашима. Веома мали број ових пратрактора сачувао се педесетих година, али и они су тада већ увелико трунули у тами гаража и шупа.

Ко је бржи?

Што су ова тешка возила поново извучена на светлост дана треба захвалити једној опклади. Средином овог века два енглеска земљорадника, каже прича, састала су се у типичном пабу уз незаобилазну чашицу. Реч по реч дошло је до размирице. Нису могли да се сложе чије је возило брже. Није преостало ништа друго него да отрче до својих фарми, извуку огромне тракторе, одвезу се до најближе равне ливаде и – такмичење је почело. Како то обично бива глас о овом надметању брзо се проширио међу суседним градовима, потом и читавом Енглеском. Али, нису се више тркали само земљорадници већ и ексцентрични богаташи. Тегљачи су све више тражени, па је 1954 основано чак и Национално удружење. Оно данас броји близу четири хиљаде чланова и окупља седамдесет различитих локалних клубова заједно са четиристо организатора.

Такмичења се организују широм Велике Британије и трају од једног до четири дана. Окупљају велики број учесника и мноштво навијача. Такви скупови примамљиви су за посетиоце јер пре финалног такмичења ту се организује вашар: надмећу се рвачи аматери, организује се такмичење у бацању камена, полећу старински балони са корпом... Све је то само увод у догађај дана – трку огромних возила за вучу тешких и по осамнаест тона.

Шта ће ми фунте?

Пре него што стартер да знак за почетак трке сва возила претходно протутње поред студија уз одушевљене повике гледалаца. Окупи их се најмање стотинак, а сваки пратрактор има на себи таблицу на којој је исписано име власника као и његово сопствено име, година кад је произведен. Спикер их најављује отприлике овако:

– Пред нама управо тутњи једна права лепотица. Зове се Лејди Елизабет, седамдесет јој је лета и управо се вратила са једног замашног козметичког третмана. У поверењу – била је на затезању лица!

На такмичењу није најважније стићи први. Судије узимају у обзир разне елементе почев од тога да ли је возило на трку стигло само или је довезено на неком камиону, па све до тога са колико је елеганције стигло до циља.

Доајен међу власницима ових механичких грдосија је извесни Џек Вортон који је до сада учествовао на више од стотину релија. Он је уједно и председник Националног Удружења као и власник осам тегљача. Ипак најмилије возило му је „Суприм" направљено 1934. године. Када је Вортон купио „Суприм", возило је имало двадесет пет година и њему је било потребно равно дванаест година да га уреди и оспособи за поновну вожњу. Сада је овај пра-трактор међу најбољим у својој врсти у читавој Британији. Вортону нуде чак милијарду (старих динара), али он се само смешка и све понуде одбија:

– Шта они мисле, шта бих урадио са толиком гомилом пара. Не могу ваљда на њој да се довезем на следећи рели!

В. С.

На црт. А дато је постоље кућице печурке, Б – кров кућице, Ц – дно крова печурке. Д – оџак, Е и Ф Штрумф и Штрумфета. Сваки део залепи се на хамер или лист блока за цртање, па се исече. На делу А просеците по цртицама дуж врата и прозора како би могли да се отварају а затим и по цртицама на местима за лепљење. Од хамера исеците круг пречника 10,4 cm и траку од хамера дужине око 12, а ширине 0,5 cm. Залепите по означеном месту део А, па унутар мањег отвора са унутрашње стране залепите траку (црт. 1). Круг од хамера (црт. 2) залепите на помоћну траку са црт. 1, као што се види на црт 3. Део Б пресавија се по линијама на црт. 4, па се залепи по означеним местима тако да се добије облик печурке и најзад, се по врху залепи део Ц црт. 5, па се печурка стави на тело и ослони на залепљени круг са црт. 2. Пресек штрумфовске кућице види се на црт. 6. Кров се негде, по жељи, засече и убаци оџак црт. 7. Готова кућица је на црт. 8. На постољу Штрумфа и Штрумфете засеците пс цртама и два дела ставите напред а један позади, тако да Штрумф и Штрумфета стоје, па их ставите испред кућице.

f

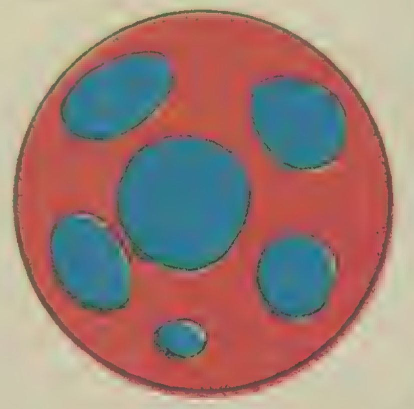
b

d

ЗАЛЕПИ

c

a

ЗАЛЕПИ

e

ВАС·86

ЗАРАЗНА ВАШКА

Молио бих те да ми нешто кажеш о тифусу, јер се готово у свим нашим филмовима о НОР-у види страдање великог броја бораца од те болести

ДРАГАН,
Каменово

Тифус од кога су боловали многи наши борци зове се заправо пегави тифус или пегавац, а заразно је обољење. Узрочника ове болести пронашао је пољски лекар Станислав Провазек. Извор заразе је човек (заразан неколико дана пре појаве болести). Болест преноси бела ваш која се инфицира сисањем крви болесног човека. Зато се тифус и јавља у виду епидемије у рату и после природних катас-

трофа када је вашљивост последица веома лоших хигијенских услова. Инкубација тифуса траје 12–14 дана (може и 6–24), а обољење почиње нагло, високом температуром до 40°C, језом, клонулошћу, главобољом, повраћањем. Обично четвртог до шестог дана по кожи избија осип у виду црвених пега (отуда и назив пегавац), а кроз 2–3 дана на месту црвенила настаје крвни подлив. Температура је још виша, болесник је у бунилу, настаје тешко стање које може потрајати 7–15 дана. Смртност је данас веома ретка, ако се правовремено и правилно започне лечење.

О епидемијама тифуса постоје записи тек од 19. века. Било их је и до тада (чак и у старој Грчкој) али нема поузданих података о опсегу и броју жртава. Наполеоновој војсци, на пример, за време похода на Русију 1812. тифус наноси велике губитке, а у кримском рату 1853–56. руска и француска војска имају око 21 000 мртвих.

У првом светском рату ова болест наноси тешке губитке готово свим зараћеним армијама, али хара и међу становништвом. У прошлом рату, као што је познато долази до епидемије и на фронтовима и у позадини. У десетинама нацистичких логора широм Европе епидемије тифуса су готово редовне.

У народноослободилачком рату народа Југославије обољења од тифуса (нарочито до краја 1943) јављају се у мањем или већем обиму готово у свим крајевима и јединицама наше војске. Најмасовнија су у време непријатељских офанзива због тешких напора и услова живота бораца, јер је и минимална хигијена била готово немогућа. Тако у IV и V непријатељској офанзиви тифус захвата око 3000 бораца, од којих је највећи број подлегао. Међутим, и поред изузетно тешких услова у свакој партизанској јединици посвећивана је посебна пажња борби против тифуса. Опрема се дезинфиковала у такозваним партизанским бурадима, организовано је прање веша, купање, расподела сапуна и слично.

Писмо недеље

ЈЕЗЕРСКЕ АЈКУЛЕ

Драги Забавниче.
Видим да одговараш на разноразна занимљива питања. па се надам да ћеш и на ово моје: да ли морски пси могу да живе у слатким водама?

АЛМА,
Мостар

Морски пси заиста могу да живе и у слатким водама, али једина до сада позната врста слатководне ајкуле је Carchahimus nicaraguensis која настањује језеро Никарагва у истоименој средњоамеричкој држави. Неке врсте ајкула живе и у сланим и у бочатним водама, а залазе и у реке. Забележено је да су неке атлантске ајкуле продирале у реке Ачафалија у Луизијани (САД) и до 250 километара.

Ајкула која живи у језеру Никарагва напада човека. Може да достигне дужину и до три метра, а блиски је сродник једне ајкуле из Атлантика. Највероватније је да су неке врсте атлантских морских паса некада давно доспеле у ово језеро преко реке Сан Хуан. У каснијим геолошким периодима на реци су створени брзаци и водопади који су изоловали ове ајкуле и зауставили даљу миграцију.

Иначе, језеро Никарагва се налази на преко 30 метара изнад нивоа мора, простире се на око 7800 km², дугачко је око 160 km, а широко 70. Иако је удаљено свега 19 km од Тихог океана, оно отиче у Атлантик, односно Карипско море које је удаљено око 110 километара.

СЛАЂИ ОД ДИЊЕ

Једном сам на телевизији чуо за воћку по имену папаја која расте негде у Јужној Америци. али ништа не знам о њој. Можеш ли ти нешто да ми кажеш?

ВОЈА,
Задар

Папаја је дрво које потиче из тропске Америке, а носи латински назив Carica papaya и високо је око седам метара. Плод је сличан дињи, дугуљастог је облика и може да буде тежак и до девет килограма. Папаја је веома укусна воћка, једе се пресна и по укусу подсећа на нашу дињу, месо јој је златножуте боје и веома је слатко и сочно.

Сок недозрелог плода садржи ензим под именом папаин који разграђује протеине, па се користи у фармацеутској индустрији за израду таблета против стомачних поремећаја а и у производњи пи-

ва. У Сједињеним Државама папаја се употребљава за омекшавање жилавог меса, а додаје се и у пасте за прање зуба.

ПОМАЖЕ ЛИ ОПЕРАЦИЈА?

Питање с којим ти се обраћам вероватно мучи и многе друге твоје читаоце, па се надам да ћеш ми одговорити. Имам 14 година и кратковида сам: наочаре носим од 1981. До тада нисам имала никакве сметње а сада ми је диоптрија већ – 4.5 и то на оба ока. Интересује ме да ли операцијом ова диоптрија може да се смањи односно побољша? Ускоро ћу иначе почети да носим контактна сочива.

ЧИТАТЕЉКА из Београда

Из твог писма се види да си доста добро обавештена, то је добро јер ће ти помоћи да лакше савладаш проблеме које имаш. Како си сама и рекла код тебе се ради о обостраној кратковидости коју ћеш, вероватно из естетских разлога, ускоро кориговати сочивима. Суштина твог питања јесте да ли је могуће операцијом смањити диоптрију – од – 4.5 и ево одговора: до сада је описано више оперативних метода за хируршко лечење кратковидости од којих су неке врло компликоване и скупе а неке, сасвим једноставне и лако изводљиве. Међутим, све оне имају своје недостатке и пратеће компликације тако да ниједна не гарантује потпун успех. Уколико ипак желиш да покушаш, јави се Очној клиници у Вишеградској 22 у Београду чије ће екипе ускоро почети да примењују операције за „поправљање" кратковидости (Keratotomia optica radialis).

НИ ОН НЕ РАЗУМЕ

Имам 18 година. Јављам ти се јер се у насељу у којем живим налази неколико мојих вршњакиња које се забављају: неке од њих скоро сваког дана мењају младиће. Ја имам плаву косу и плаве очи и многи кажу да личим на Орнелу Мути али немам младића. Хтјела бих знати зашто мене нико не пита „Хоћеш ли се забављати са мном?"

САНДРА,
Сарајево

Оно што тебе мучи није проблем сем ако га ти тако не доживљаваш. Данас се ретко догађа да младић тако како ти очекујеш пита девојку да се забавља: постоје други начини да је заинтересује за себе. Обрати пажњу на то како се младићи понашају према теби, шта ти говоре, којом пажњом те обасипају. Сигурни смо да се међу њима крије бар један који никако не разуме како то да га ти не разумеш.

НЕУНИШТИВА НОВЧАНИЦА

Често се догађа да мојој мами на пијаци дају поцепану новчаницу коју више нико неће да прими. Зато ме занима да ли је неко већ покушао да изради новчанице које се не цепају?

НИКОЛА,
Прилеп

Колико нам је познато, било је таквих покушаја, а најновији је на острву Ман, аутономном британ-

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Драган Јелић, Бранимира Ливадића 3, 55000 Славонски Брод; има 13 година, сакупља марке и значке, воли Ролингстонсе.

Александар Муратов, Гагарина 199А–27, Харков – 80 СССР; има 24 године, сакупља плоче, постере, часописе, лутке, марке, значке, језик дописивања енглески, српскохрватски и руски.

Наташа Џамбазова, Крсто Митев 21, 92000 Штип; има 14 година, воли музику и спорт.

Бабић Сњежана, Иве Андрића 3а, 72000 Зеница; има 15 година, радо слуша Дивље јагоде и Даниела Поповића.

ском острву у Ирском мору. Тамо је недавно пуштена у промет новчаница од једне фунте која је израђена од пластичног материјала. Нешто је тежа и дебља од папирне, али је зато много отпорнија – издржала је 500 000 савијања, а да се није оштетила. За сада је на овом острву издата само новчаница од једне фунте, јер за разлику од папирног новца нема кит која отежава фалсификовање.

ПЛАВА КОЖА

Ја бих волео да ми објасните зашто поплавимо на хладноћи?

МИЛАН,
Ниш

Боја наше коже зависи од количине крви која протиче телом. Код веома здравих особа или код оних које су биле изложене неком физичком напору, рецимо после часа фискултуре, светла црвена крв појури ка површини и кожа поцрвени због ширења артерија. Сасвим супротно догађа се када је кожа изложена хладноћи. Артерије се скупљају, а вене којима тече тамнија крв без кисеоника, шире се. Вене су ближе површини коже, па се тако и крв која њима тече боље види, а кожа добија плаву боју због тамне венске крви. Та венска крв заправо није плава већ тамноцрвена, али такву боју добија јер је гледамо кроз кожу.

НА ПЛАНИНСКОЈ ПИРАМИДИ

Драги Забавниче,
Стални смо читаоци вашег листа, па бисмо вас замолили, пошто је у питању опклада, да нам дате неке податке о Исусовој бисти у Рио де Жанеиру.
Пуно те поздрављају верни читаоци.

НЕНАД НИЛАДИЋ и
ВЛАДИМИР ЕРМЕНАЦ
Ковин

Споменик Христу у Рио де Жанеиру постављен је 12. октобра 1931. године на врху окомите планинске пирамиде Корковадо, а израдио га је у Паризу вајар Ландовски.

Биста која због свог положаја доминира целим заливом Рија, висока је 38 метара, а тешка 1045 тона. У њеном подножју налази се пространи ресторан и већи број продавница сувенира. До споменика се може стићи једносмерним ауто-путем или посебном железницом.

УВЕК ЛЕТО

Чуо сам да у Јужној Америци постоји предео у коме се температура веома мало мења у току године. Интересује ме да ли и у нашој земљи, а и шире у Европи, постоји сличан предео где је температура стабилна током године.

ЈЕЛЕНКО БИЛБИЈА,
Драјзеров пролаз 2
Београд

У Европи, која има четири годишња доба, област са уједначеном годишњом температуром не

постоји, па стога таквог предела нема ни у нашој земљи. Уједначене годишње температуре својствене су само екваторијалном појасу. Тако је, рецимо, област Амазоније предео у коме се температура годишње мења само за 1–3°С. У бразилском граду Манаос, који се налази на ушћу реке Рио Негро у Амазон, температура током целе године је између 22 и 23° С.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Петар Милатовић, Светлана Ивановић, Александар Мартиновић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Неваједић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

Секретаријат:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 25 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 276.00 динара, полугодишња 552.00 динара, годишња 1.104.00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 552.00 динара, полугодишња 1.104.00 динара, годишња 2.208.00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$	35.–
СР НЕМАЧКА	DM	88.–
ШВАЈЦАРСКА	Šfr	75.–
ФРАНЦУСКА	Ffr	248.–
ШВЕДСКА	Škr	255.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" – Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

КАКО СУ У САД УСКЛАДИЛИ ЧАСОВНИКЕ

Како се у недељу, 18. новембра 1883. године, подне приближавало тако се телеграфски биро све више пунио људима. Мртви озбиљни помно су зурили у масивни зидни сат с клатном и ослушкивали кратке и дуге откуцаје телеграфских жица. Иста или веома слична атмосфера владала је у том тренутку у телеграфском бироу сваког већег америчког града.

Откуцаји телеграфа одједном су добили неправилан ритам, а телеграфисти истог тренутка престали с радом. Напетост у гомили достигла је врхунац. За пар секунди, неправилне откуцаје сменили су откуцаји који су се понављали у правилним размацима. Упућено ухо могло је да „прочита" пет слова. „В-Р-Е-М-Е. В-Р-Е-М-Е. В-Р-Е-М-Е." У следећих двадесет до тридесет секунди ова двосложна реч једино је што су телеграфске жице широм САД преносиле.

Напетост је ишчилела, зачуле су се шале и задиркивања док је сваки од присутних дотеривао казаљке на свом џепном сату. Телеграфисти су се вратили свом послу, а њихови гости разишли кућама. И једни и други били су сведоци рођења стандардног времена и укидање једне од педесетак локалних временских зона које су још постојале у САД када је сунце тога јутра изашло. После његовог заласка, Американцима је остало само пет временских зона.

ЛОПТО, ЛОПТО,

ПРЕ РЕФОРМЕ АМЕРИКАНЦИ СУ СЕ РАВНАЛИ ПРЕМА НАЈМАЊЕ ПЕДЕСЕТ И ШЕСТ РАЗЛИЧИТИХ ВРЕМЕНА ШТО ЈЕ ИЗАЗИВАЛО НЕВИЂЕНЕ ЗБРКЕ. ПА ИПАК, БОРБА ЗА СТАНДАРДНО ВРЕМЕ БИЛА ЈЕ ЖЕСТОКА. ГРАДОНАЧЕЛНИК БАНГОРА, РЕЦИМО, ОДЛУЧИО ЈЕ ДА У СПОР УМЕША ПОЛИЦИЈУ: КО ЈЕ ЗА НОВО ВРЕМЕ, ПРАВАЦ ЗАТВОР...

Збрка у цик-цак

До новембра 1883. године земља је била у цик-цак испресецана са више од 56 временских зона крајње неправилног облика. Ствар се сводила на то да је скоро свака општина сама одређивала своје време на основу посматрања положаја Сунца.

Поменути систем изазивао је у најмању руку невиђену конфузију. Тако је, рецимо, Албани у држави Њујорк предњачио испред Њујорка у истој држави за 1 минут и 1 секунду. Балтимор је заостајао 10 минута и 27 секунди, док је Сакраменто у Калифорнији у односу на Њујорк „журио" 3 сата, 9 минута и 51 секунду, а у односу на Сан Франциско „каснио" 3 минута и 56 секунди.

КОЛИКО ЈЕ САТИ?

Разумљиво је што је толика шароликост производила невероватне нелогичности. По свим географским мерилима, часовници у Хагерстауну у Мериленду који се налази 96 километара западно од Балтимора требало је да заостају за балтиморским часовницима. У стварности је, међутим, Хагерстаун био добрих шест минута испред Балтимора јер је усвојио временски стандард по коме су возиле главне железничке компаније које су пролазиле кроз град.

Да би сваки град знао колико је тачно сати, широм земље радио је невероватан број државних и приватних опсерваторија које су тачно време телеграфски преносиле до заинтересованих. Верне муштерије биле су, рецимо, руковаоци временским лоптама које су подизане на сам врх највиших зграда у Њујорку, Бостону и другим великим градовима. Мало пре поднева сваког дана лопта пречника од 60 до 122 центиметра чекрком је подизана до врха зграде где се одржавала захваљујући електромагнету. Тачно у подне, из одговарајуће опсерваторије стизао је телеграфски сигнал који је прекидао струјно коло електромагнета, лопта би полетела ка земљи, а читав догађај видео се километрима унаоколо.

Поред железничких компанија, услуге опсерваторије навелико су користили часовничари, што је разумљиво, али и јувелири, што је мање јасно. Приватне телеграфске линије преносиле су временске сигнале до њихових радњи, мајстори подешавали сатове који су се на увид народу обавезно налазили у излогу, а пролазници редовно усклађивали џепне сатове са казаљкама месног јувелира или часовничара, већ према прилици.

Систем је, руку на срце, функционисао, само врло лоше. Најтеже је било путницима. Човек који је путовао од Бостона до Вашингтона, морао је пет пута да подешава сат како би одржао корак са толиким временима крајева кроз које је пролазио. Подешавање казаљки још је некако и ишло, али су праве главобоље почињале онда када је путник морао да преседа и мења железничке компаније од којих је свака имала своје време, а ово – опет – често није имало благе везе са временом у дотичном граду...

Народ се ипак некако сналазио у свеопштој временској папазјанији, али су од 1870. научници гласно почели да захтевају увођење јединственог односно стандардног времена.

Мало је! Није, него много...

Први такав предлог потекао је још 1869. године од извесног Чарлса Дауда, директора једне приватне школе из Њујорка. Господин Дауд је сународницима предочио план по коме је читава земља требало да се подели на само четири „временска појаса". Представници железничких компанија упознали су се са Даудовим предлогом, похвалили га и наставили да се понашају као да никада није ни срочен.

Незахвални задатак борбе за ново време свалио се потом на плећа Виљема Фредерика Алена, секретара Конвенције за опште време који је за полазну тачку имао извештај Америчког метеоролошког друштва.

После осамнаест месеци студиозног рада Ален је дошао до решења: САД треба поделити на пет зона од по петнаест степени географске дужине и једног сата ширине. Радило се о 60, 70, 90, 105 и 120. меридијану западно од Гринвича.

Првобитно, границе пет временских зона поклапале су се са линијама географских дужина или државних граница, али се ниједно од решења нимало није допало железничким компанијама. Виљем Фредерик Ален био је мудар човек, што ће рећи да је знао коме не сме да се замери, па је тако на крају пристао да границе својих пет зона исцрта на мапи у цик-цак како би обезбедио да се преласци из једне у другу временску зону поклапају са тачкама на којима се завршавају пруге једних, а почињу трачнице других железничких компанија.

Априла 1883. Ален је дорађен план поднео на разматрање представницима железница и осталим „временским" реформаторима и сео да стрпљиво саслуша њихове примедбе. Невоља је била у томе што су оне често биле потпуно супротне. Представници Америчке војнопоморске опсерваторије остали су при своме: каквих пет зона, једна је довољна! Други су огорчено узвикивали: пет је мало!

Ипак, с неким изузецима, могло би се рећи да је предлог прихваћен. Читаво лето 1883. Вилијам Ален провео је пребројавајући потврдне гласове управника железничких компанија и израчунавајући одговарајућу километражу железничких шина са новим временом. У октобру је пред угледним колегама из Конвенције за опште време с поносом навео цифру од 124 хиљаде километара железничких пруга по којима ће возови клизити према новом времену. Конвенција је план усвојила и одредила 75. меридијан и 18. новембар за време великог дотеривања часовника.

Не бојте се за свемир

После Конвенције ствари су стајале овако: земља је од тог тренутка имала два времена. Стандардно време је, наиме, усвојено и то су углавном учиниле америчка железница и „временски" реформатори али нико никога није могао да натера и да се одрекне локалног времена...

Некима то није било ни на крај памети, те су сложно дигли гласове против „тираније железнице". Угледни „Индијанаполис сентинел" је, колико да читаоцима дâ до знања шта о свему мисли, написао: „Педесет и пет милиона људи мораће од сада да једе, спава и ради по железничком времену. И планете ће морати да опишу своје путање према возном реду железничких магната..."

Упркос жестоком отпору, до 18. новембра бој за ново време био је мање-више извојеван, с тим што су се неки велики градови још тврдокорно држали сопственог времена. Разлози за то били су различити. Чикаго се, рецимо, силно увредио што „његов" меридијан није изабран за границу једне од нових зона. У Вашингтону је време протицало на локални начин зато што је тамошњи државни тужилац упорно стајао на становишту да само Конгрес може да наложи промену времена у колумбијском округу.

Било је, ипак, далеко више великих градова који су прихватили нови систем, само што то није ублажило бојазни које су многи осећали. Тако је „Вашингтон пост" морао да разуверава своје читаоце како „ово померање времена неће угрозити стабилност свемира".

Бојали се катаклизме или не, тек 18. новембар се све више приближавао и на крају дошао и прошао, а да се ништа изузетно није догодило. Неки њујоршки новинар овако је описао расположење својих суграђана: „...завладало је свеопште гнушање када се схватило да све што је потребно како би до велике промене дошло јесте да се казаљке часовника зауставе четири минута и онда поново покрену..."

Априла 1884. Ален је Конвенцију за опште време известио како је само пет од преко 50 милиона Американаца остало на локалном времену, а јуна је с поносом обнародовао и чињеницу да од стотину највећих градова у земљи, само двадесет и два, и то „углавном неважећа", одбијају реформу.

Међу тим „неважећим" налазили су се, рецимо, Синсинати, Кливленд, Питсбург и Детроит који не само да су задржали локално, већ су одлучно одбили стандардно време у целини. Од свих противника реформе, најтврдокорнији је ипак био градић Бангор у Мејну.

Прашина око овог града подигла се пошто је тамошњи градоначелник Фредерик Камингс два пута ставио вето на одлуке градског већа којима је стандардно време прихваћено. Горуће питање поделило је грађане Бангора у два табора од којих је један подржавао градоначелника, а други тражио укључење у стандардно време.

Монструозна превара

Не чекајући на исход демократских расправа, градоначелник је издао наређење полицији да на лицу места ухапси свакога ко буде ухваћен у покушају да критичног дана помери казаљке на јавним часовницима у граду.

Како је Бангор све у свему имао четири јавна часовника и како су се од тога два налазила на торњевима две бангорске цркве, градоначелникова претња разбеснела је вернике: буде ли ико 18. новембра покушао да спречи померање казаљки на торњу божјег храма биће оптужен за незаконито ремећење туђег поседа!

Осамнаестог новембра Бангор се везао у временски чвор. На крају дана између два „стандардна" и два „локална" градска часовника владало је несугласје од 25 минута. Да збрка буде већа и живот се одвијао „двовременски": радници у приватној индустрији јављали су се ујутру на посао по стандардном времену, запослени у градским службама по локалном.

Марта 1884. Фредерик Камингс изгубио је на изборима само што пораз није био ни у каквој вези са временом јер су убрзо потом грађани Бангора и на референдуму потврдили за које су време у већини: 2320 гласова против стандардног времена, 406 за...

Истини за вољу, није само провинцијски Бангор проповедао провинцијске идеје. Лист „Комершал газет" из Синсинатија назвао је операцију преласка на стандардно време „монструозном преваром" и уз пут педочио читаоцима силне незгоде које би из његовог прихватања проистекле. Први пример: да би стигао на воз који креће у 2 по подне, човек ће морати да се равна према стандардном времену. Е, али ако тај исти човек има пословни састанак у Синсинатију у два, онда ће он на уговореном месту морати да буде у тренутку када казаљке показују 1:38 минута. Итд., итд...

Како је Бангор пао

Један по један у следећих петнаест година противници су се ипак предавали. „Пао" је чак и тврдокорни Бангор пошто је 1887. године законодавство државе Мејн прихватило законски предлог о усвајању стандардног времена. Синсинати се предао својевољно и без много буке 1890. године, мада је „Газета" наставила да гунђа.

Тек тридесет и пет година после свеопштег дотеривања часовника и Конгрес је 1918. коначно и формално усвојио стандардно време за читаву земљу. „Нечувена превара" коначно је легализована.

М. И.

WALT DISNEY
МИКИ

ЗДРАВО, МИКИ!
ИЗГЛЕДАШ ЛУДО, МИНИ!

НЕЋУ ДА ИДЕМ МАКАР КАКО У ТАЈ БИОСКОП СА ТРОДИМЕНЗИОНАЛНИМ ФИЛМОВИМА!

ПОСЛЕДЊА РЕЧ ТЕХНИКЕ
ТРОДИМЕНЗИОНАЛНИ ФИЛМ
ДАНАС
ПОСЛЕ
ВЕЧЕРАС СВЕЧАНА ПРЕМИЈЕРА
У БУРЕТУ ПРЕКО НИЈАГАРЕ
НЕВЕРОВАТНО! НЕ ПРОПУСТИТЕ! ДОЂИТЕ!
ЕВО НАС, МИНИ!

УСКОРО
ДАНАС
ПОСЛ
У БУРЕТУ ПРЕКО НИЈАГАРЕ
НЕВЕРОВАТНО! НЕ ПРОПУСТИТЕ!

ОВО ЗАИСТА МОРА ДА ЈЕ ИНТЕРЕСАНТНО!

УФ! ИЗГЛЕДА К'О ПРАВИ!
ДАНАС
ПОСЛЕДЊА СТРЕЛА

ЕВО ГА ШИЉА! ОН ЈЕ ИШАО НА ПРЕТХОДНУ ПРЕДСТАВУ!

ПА, КОЛ'КО СЕ МЕНИ ЧИНИ, СВЕ ЈЕ ДОСТА РЕАЛИСТИЧНО!
WALT DISNEY